

PRIMAVERA 2008

SUMARI

2	«Les llibreries som garantia de diversitat cultural» <i>Alexandre Navarro</i>
10	Infantil i Juvenil
48	Narrativa
68	Poesia
82	Assaig
112	Altres Novetats
122	Llibres en acció <i>Lourdes Toledo</i>
128	Editorials valencianes

«Les llibreries som garantia de diversitat cultural»

Per a la presidenta de l'Associació de Llibreters Valencians, les llibreries són una garantia de la diversitat cultural. Contra el pensament únic, contra la lectura única, hi predica amb l'exemple de la seua llibreria, que enguany compleix trenta anys al servei dels lectors.

L'establiment es troba enmig de les palmeres, a un pas del trenet que travessa –encara– l'horta i els canyars, just enfront de l'església de Sant Jordi, de Paiporta, un sant enrajolat i meridional que és el mític protector dels llibres. Aquesta llibreria fou oberta per la propietària el 1978: conta que quan acabà el COU decidí instal·lar una llibreria, per vocació i per gust. Sembla que durar tres dècades no és poca cosa. En un principi s'hi dedicà més a la secció de papereria, però ben aviat esdevingué un dels principals referents comarcals, especialment al llarg dels primers deu anys d'existència del local.

Glòria Mañas afirma que en aquells anys «notaves una motivació de les escoles i del professorat per a convertir la llibreria en un referent, en un punt de trobada, d'informació i de cultura. També esdevingué un espai de trobada d'àmbit local de persones amb inquietuds polítiques». Recorda com a principis dels anys noranta començà una altra etapa, els efectes de la qual encara cuegen, caracteritzada per la invasió de l'espai comercial i cultural de les llibreries per uns altres ens, com les grans superfícies, les AMPES que es veien reforçades per les polítiques agressives de determinades editorials. Aquesta problemàtica, comuna a totes les petites i mitjanes llibreries, xoca contra les comprensibles aspiracions de les AMPES i de la gratuïtat dels llibres de text, «pero que no haja de ser a costa de les llibreries», referma gràficament. Aquesta minva, que Mañas calcula al voltant del 30% de les vendes totals de la llibreria, suposa una forta descapitalització dels establiments menuts i mitjans. Des de fa un parell d'anys, però, Glòria Mañas afirma que s'hi viu una

situació d'esperança, amb una nova Llei del Llibre i les polítiques d'adequació per part de les diferents administracions.

De la mateixa manera, per a la propietària de La Moixeranga, el canvi d'hàbits en l'adquisició de llibres de text comporta de retruc un altre problema en absolut menystenable: atès que en qualsevol lloc compres llibres, no cal anar-hi a la llibreria. És per això que els xiquets deixen de percebre les llibreries com a espais culturals i de referència per als llibres i l'adquisició de cultura i formació, a més de la pèrdua de contacte de les llibreries amb el sector docent. Tampoc hem de perdre de vista el fet que les llibreries som una garantia important de diversitat, varietat i independència cultural. Amb el sistema existent fins ara es perd varietat i riquesa en la literatura i els llibres de text: és semblant al pensament únic. És a dir, a una distribució en molt poques mans que, evidentment, poden marcar unes directrius molt específiques en aquest sentit i generalment poc orientades vers aquesta diversitat de propostes i de veus impreses. Pot resultar una visió utòpica, però el llibreter, com a professional, proporciona més difusió, més eixida, garanteix l'existència de moltes editorials, pot oferir un ventall molt més ampli del panorama. És per això que defensem les llibreries com un espai privilegiat de defensa i garantia de la diversitat i la riquesa culturals, que es veurien greument afectades si la transmissió entre editorials i lectors fóra mitjançant un pocs grans centres, despersonalitzats i en absolut tan coneixedors del sector, que a més a més obeeixen uns criteris que en absolut afavoreixen la diversitat cultural i la llibertat mateix, al capdavall, de creació i de difusió de les idees. Amb un mercat

*Creiem que la nostra
aposta és la qualitat,
l'assessorament i un servei
molt personalitzat.*

dominat per poques mans i molt marcades exclusivament per l'aspecte comercial, quina supervivència tindrien les petites i mitjanes editorials? Quantes veus no es perdrien? Quanta pluralitat no desapareixeria?

L'àmbit geogràfic de La Moixeranga avui ben bé abasta quasi tota l'Horta Sud. Tot i això, cal tenir en compte l'efecte perniciosos que per al petit i mitjà comerç suposa trobar-se tan a prop de la gran ciutat i, a més a més en el cas d'aquesta llibreria de Paiporta, assetjada per grans centres comercials. Glòria Mañas ens revela la recepta que ha permès al seu establiment continuar amb bona salut en els darrers anys: «Creiem que la nostra aposta és la qualitat, l'assessorament i un servei molt personalitzat, pràcticament fet a mida per a cada client. Nosaltres tenim distribució de la gran majoria de les editorials existents en el mercat, per menudes, allunyades o relativament marginals que puguen resultar. Aquesta és una de les principals característiques que distingeix un professional del llibre de qui no ho és. Des de La Moixeranga conjuguem l'aspecte cultural amb l'aspecte comercial del llibre [...]. És un producte molt especial i sempre hem reivindicat que la llei reconeguera de manera clara i explícita, amb totes les seues conseqüències, el nostre paper com a agent de difusió de la cultura.» La Moixeranga ofereix llibres de tota mena i condició, i distribueix qualsevol peticions que siga factible de trobar al mercat editorial.

El tipus de llibre més venut és la novel·la i la narrativa de ficció en general, seguit de l'infantil. De la mateixa manera, i per ampliar els espais de venda, La Moixeranga participa en fires, exposicions itinerants, actes escolars o acadèmics, aplecs, trobades i tota

mena d'esdeveniments on el llibre té quelcom a dir. Per exemple, un dels espais on aquesta llibreria concorre des de fa anys és el conegut certamen de flors i plantes Iberflora, amb publicacions i llibres tècnics. Sens dubte, la vocació de professionalitat i de difusió de la cultura és ben present en aquesta empresa.

I si els llibres han canviat en els darrers trenta anys, també ho han fet els lectors: «El tipus de lector ha evolucionat. Tinc des de clients que ho són des que començarem el negoci, fins a persones que llavors encara no havien nascut. M'agradaria destacar, especialment, l'augment del nombre de dones lectores. Un augment no vinculat necessàriament a un major grau de formació o a una vinculació universitària, sinó a una elevada i progressiva incorporació de la dona, també, a la lectura.»

Les noves tecnologies arriben en forma de comandes pel correu electrònic, encara que, pel moment, no es plantegen des de La Moixeranga introduir la venda per Internet. «Afortunadament –diu Glòria Mañas–, tenim molta feina preparant i enviant les comandes que ens arriben de manera presencial o pel correu electrònic.» Bona part del negoci de la llibreria rau en la venda a col·legis i biblioteques. Alhora, des de La Moixeranga volen destacar el paper actual de la llibreria com a dinamitzador de la vida cultural local i de proximitat d'un servei amb unes característiques tan especial com és l'adquisició de llibres. Per a l'ànima d'aquesta llibreria, guardonada el 2006 per la Trobada d'Escoles en Valencià de l'Horta Sud per la seua tasca, no resulta difícil conjugar els dos vessants, comercial i cultural, del llibre: «No volem que ens subvencionen, sinó que ens deixen treballar. Hauria d'haver-hi una sensibilitat diferent

*La Moixeranga,
de Paiporta, és una illa,
l'illa del tresor, en
els mars de l'Horta Sud.*

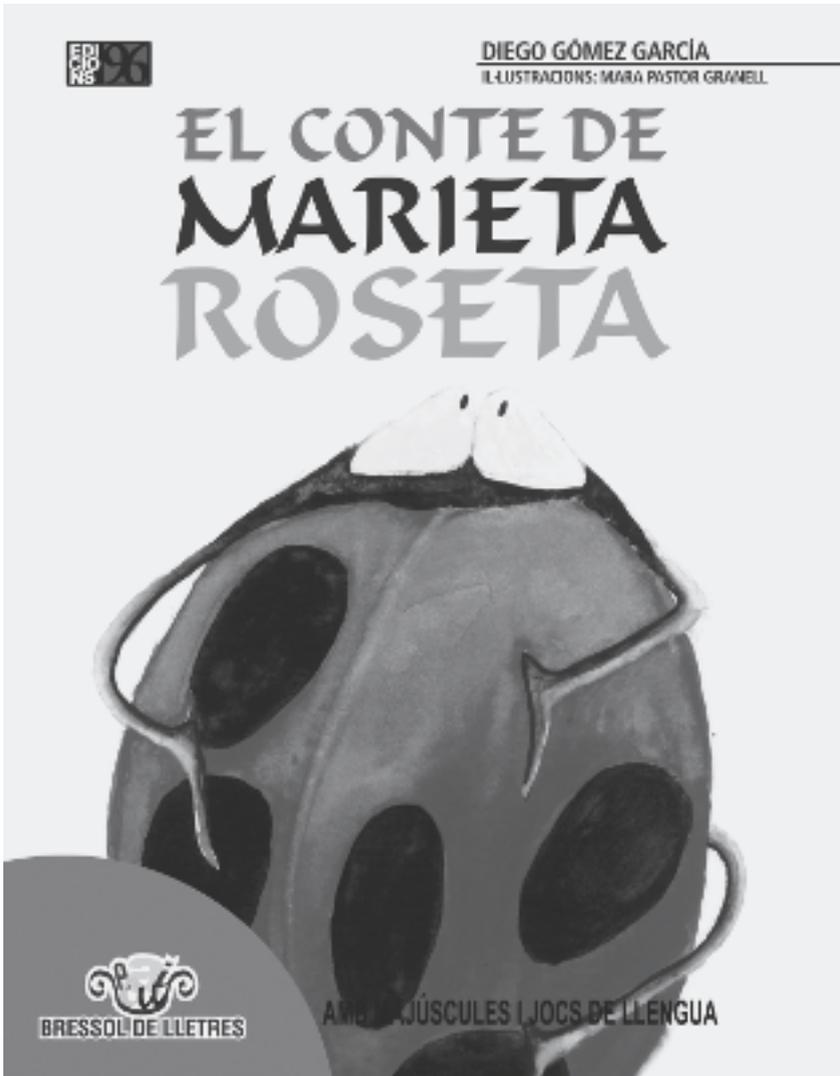
per part de l'administració i de les entitats educatives. Hauria d'existir un comportament especial i preferent com a agents de cultura, com a transmissors de coneixement i com a garants de la pluralitat cultural. Es tracta d'una qüestió de valors.»

La Moixeranga, vista l'empenta i la professionalitat dels seus gestors, sembla tenir assegurada una fructífera pervivència per a, pel cap baix, uns altres trenta anys. L'espai físic, en una cantonada estratègica de la plaça, convida a submergir-se en la pau que tan sols els llibres poden oferir als lectors empедreïts o als qui naveguen a la descoberta. Un espai realment acollidor i càlid on tot sembla a l'abast de la mà i, encara que regna una placidesa exquisida, s'endevina una activitat frenètica de tragar caixes de llibres que entren i caixes de comandes que ixen. La llum entra tamisada pel verd de les palmeres, i el Sant Jordi de taulellets que presideix la plaça de Paiporta ni s'ha bellugat durant la conversa. És una primavera de l'oratge i de l'esperit. Tant de bo, doncs, els nous temps que Glòria Mañas sent com a pròxims, es materialitzaren ben aviat. Aquesta llibreria és un oasi de cultura enmig del desert que aquesta nostra societat porta a sobre. Quantes llibrereries com aquesta sostenen tants i tants lectors? Quantes llibrereries com aquesta sostenen ací i allà la fràgil cultura llibresca del nostre país? La Moixeranga, de Paiporta, és una illa, l'illa del tresor, en els mars de l'Horta Sud.

□ Alexandre Navarro

Marieta Roseta, on has perdut la taqueta?

Com és possible que una marieta perda una taqueta? A Marieta Roseta li ha passat això. El conte escrit per Diego Gómez García i il·lustrat per Mara Pastor Granell, és una divertida proposta dirigida als primers lectors.

La pobra Marieta Roseta ha perdut una taca i sense ella «es troba nueta». Així comença el conte escrit per Diego Gómez García, publicat

EL CONTE DE MARIETA ROSETA

DIEGO GÓMEZ GARCÍA

IL·LUSTRACIONS DE
MARA PASTOR GRANELL

COL·LECCIÓ «BRESSOL DE LLETRES»

32 PÀGINES / 978-84-95510-88-4 / 5 EUROS

EDICIONS 96, CARCAIXENT, 2007

en Edicions 96, dins la col·lecció «Bressol de Lletres» (amb majúscules i jocs de llengua), dirigida als primers lectors.

Diego Gómez és mestre d'Educació Infantil, i actualment presideix la Federació Escola Valenciana, que entre moltes altres activitats organitza les Trobades d'Escoles en Valencià. A més a més, també és el director d'altres col·leccions de literatura infantil i juvenil de la mateixa editorial.

Mara Pastor Granell és l'autora de les il·lustracions fetes amb aquarel·la. Tant la narració com els dibuixos han estat realitzats amb molta cura: segons quin animallet siga el protagonista, la trajectòria de la lletra i el color canvia i crea l'ambient més adient per a cada situació; per exemple, quan parla el centpeus, la lletra l'han dibuixada en zig-zag i amb color marró. D'altra banda, tot el text ha estat escrit amb majúscules per tal de facilitar la lectura als més joves, i enriquit amb jocs de paraules.

Tornant a l'argument, en la recerca de la taca perduda, Marieta es troba amb

tot un bestiar. Amb cadascun mantindrà una conversa i intentarà resoldre el seu problema, la pèrdua de la seua taca, i de tots rebrà per re-

sposta una negació: del saltamartí, de l'abelleta, del centpeus, de la papallona i del cuc; però Marieta no en desistirà.

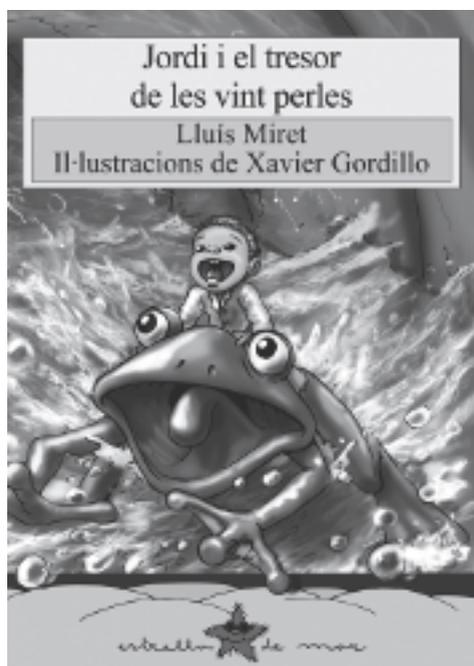
Dirigida a pares i mares, educadors i educadores, s'hi afegeix una proposta didàctica amb la qual es pretén, «de forma lúdica, proporcionar diversió i entreteniment als xiquets i les xiquetes que comencen a llegir i escriure en la nostra llengua».

□ Nieves Avilés

Descobrint un món de màgia

Jordi es desperta una nit i en el bany s'hi troba una rata i un ànec de goma amb els quals correrà una magnífica aventura mentre tota la seua família continua dormint. Gràcies als seus amics, descobrirà el país meravellós de Xiquetistan, on un mag li encarrega una missió molt important.

JORDI I EL TRESOR DE LES VINT PERLES

LLUÍS MIRET

IL·LUSTRACIONS DE XAVIER GORDILLO

XVII PREMI CARMESINA DE NARRATIVA INFANTIL

COL·LECCIÓ «ESTRELLA DE MAR», 22

72 PÀGINES / 978-84-9618-77-88 / 5.5 EUROS

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2007

El xicotet Jordi es desperta enmig de la nit per anar al bany. La seua sorpresa serà gran quan es dona compte que una granota i un ànec de goma li parlen i el porten a través de l'aigua que fa córrer la cadena del vàter al país de Xiquetistan. Allí troben un mag que li encarrega una missió important. L'experiència que viu el protagonista mentre la resta de la seua família dorm plàcidament canviarà la seua perspectiva sobre el món real. La seua aventura serà un record que mai oblidarà per tot el que ha descobert a través d'ella.

No és estrany que *Jordi i el tresor dels vint perles* haja sigut premiat el 2007 amb el Premi Carmesina de Narrativa Infantil, en la dessetena edició, perquè el relat s'inscriu en la tradició més clàssica del conte i ens remet al meravellós món d'*Alicia al país de les meravelles*. Atractiva i suggeridora, esta xicoteta història té tots els ingredients necessa-

ris per a captar l'atenció dels xicotets: joguets que parlen, aventura, un món de fantasia i il·lusió. Una història ben construïda per a conèixer les xicotetes coses que fan la vida entretinguda com són el joc i la imaginació. Com a complement al relat, l'editorial oferix també una sèrie de propostes didàctiques que farà que els xiquets consoliden els coneixements adquirits en la lectura i desenvolupen, no sols la seua capacitat de comprensió, sinó també les habilitats per a l'observació i l'exercici de la memòria.

Jordi i el tresor dels vint perles és un llibre amb molts al·licients, no sols pel que conta, sinó pel mode en què l'autor, a través d'un llenguatge senzill, precís i directe, sap captar l'atenció dels lectors xicotets a què va dirigit. La lectura avança amb elements d'intriga, crea suspens i introduïx detalls que ens transporten a un món de màgia en què tot pot ocórrer i que d'alguna forma ens mostra que plantar cara a les dificultats, la tenacitat i la disciplina, són la millor manera per a continuar endavant i acabar amb èxit tot el que es mamprenga en la vida. Sens dubte, és una lectura gratificant per als xiquets que els agraden les aventures.

L'autor del text, Lluís Miret Pastor, és natural de la ciutat de Gandia. Llicen-

ciat en Econòmiques i Empresariales per la Universitat de València, treballa com a professor de Formació i Orientació Laboral en l'Institut Tirant lo Blanc, de Gandia. És autor d'altres relats com *Felip Marlowe i la banda dels Barracons*, *La muntanya d'Argent* i *Una espessa boira blanca*. L'autor de les il·lustracions, Xavier Gordillo, és de Barcelona i llicenciat en Belles Arts. Ha publicat llibres infantils, però es dedica a les il·lustracions de motocicletes per a revistes especialitzades. També és dissenyador en una xicoteta empresa alemanya de motocicletes. Viu entre la República Xeca i Barcelona, i es prepara per al disseny de l'automoció.

□ Lourdes Rubio

Lecturas que son emociones

En el amplio mercado del libro, la presencia del álbum ilustrado va tomando peso. Una evidencia es su progresiva incorporación a los catálogos de los sellos más importantes, a través de colecciones específicas. Otra, más curiosa, la continua aparición de pequeñas editoriales dedicadas exclusivamente a este formato.

LES COSES QUE GUARDE

MÓNICA GUTIÉRREZ SERNA

COL·LECCIÓ «ÀLBUMS IL·LUSTRATS»

28 PÀGINES / 978-8481-317-657 / 14 EUROS

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2008

Cuando tomamos en nuestras manos un libro destinado al lector infantil, un libro de los denominados álbum ilustrado podemos encontrarnos, por ejemplo, con leyendas populares ilustradas (como *La hija del rey de los mares* de Aaron Shepard, Lumen); con un relato estremecedor de la historia reciente (como *La historia de Erika* de Ruth Vander Zee ilustrado por Roberto Innocenti, Kalandraka); con una farsa al estilo dieciochesco que es un canto al entendimiento humano (como *Los tres erizos* de Javier Sáez Castán, Ekaré); con una auténtica introducción al arte (como *Crisálidas* de Rosana Zaera, Ellago ediciones)...

En estos casos, como en tantos otros, se trata de libros donde texto e ilustraciones interaccionan, establecen un diálogo, o más bien una «sinergia», en el sentido que le da Lawrence R. Sipe, pues la producción de los dos agentes, texto e imagen, de manera combina-

da producen un efecto mayor que el que poseen por separado.

Pero la verdadera esencia de un álbum ilustrado supone la intervención de una trinidad: texto, imagen y edición que, orquestados sabiamente, conducen a una unidad de percepción y comprensión.

Les cosas que guarde de Mónica Gutiérrez Serna (San Luis Potosí, México, 1967) es un ejemplo de álbum ilustrado: por un lado un texto con verdadero aliento poético que nos habla de cosas esenciales: lo racional y lo emocional que integra nuestras vidas, a través del personaje protagonista; por otro, unas ilustraciones, en blanco y negro sobre un potente fondo de color (fríos y cálidos matizados por su tratamiento al pastel) que se erigen en todo un catálogo de miradas. Trazos ligeros, casi esbozos sobre una base fotográfica difusa provocan un gran impacto visual y una misteriosa identificación con, posiblemente, alguna imagen de nuestro propio pasado (o quizá de nuestros sueños). ¿Cómo se interrelacionan texto e imagen en *Les cosas que guarde*? De manera sutil: la imagen es una concreción, una de tantas posibilidades a que hace referencia el texto, intencionadamente genérico. Ello tiene como objetivo, evidentemente, la identificación del lector: si éste posee una cierta experiencia vital, podrá evocar alguna a propósito del

marco que se le ofrece. Para el primer lector, en cambio, la imagen posiblemente entra dentro de su aún pequeño catálogo de vivencias, seguro.

El tercer elemento que conforma el álbum ilustrado es la edición. En esta obra destaca el diseño limpio donde el fondo blanco de la página atrapa la mirada y la reconduce hacia el texto breve, en ocasiones muy breve, casi parejo a la sentencia, acompañado, a veces, por algún elemento protagonista de la ilustración (innecesario en algún caso). El formato, la tipografía, el papel, el texto, las ilustraciones... se funden en un todo gratificante, en una experiencia única, que no posee sustitutos.

Es una obviedad decir que *Les cosas que guarde* no tiene una edad de lectura definida. Sólo un lector dispuesto a emocionarse.

Mónica Gutiérrez Serna logra con *Les cosas que guarde* (accésit del II Concurso Internacional de Álbum Infantil Ilustrado Biblioteca Insular-Cabildo de Gran Canaria) afianzarse en el campo creativo del álbum ilustrado, tras obras destacadas como *Un conte de balenes* (Brosquil) o *Si fuera...* (Anaya), mención especial del V Certamen Internacional de Álbum Ilustrado Ciudad de Alicante 2005.

□ Ana Isabel Caro

Prohibit als grans

Si ets gran i pelut, no pots llegir aquest llibre, i, per tant, tampoc no seria convenient que llegires aquesta ressenya. Perquè el *Gran recull de mentides il·lustrades* és un llibre prohibit als grans; destinat únicament a passar el relleu entre els més menuts. D'aquesta manera resa la guarda d'aquesta xicoteta gran obra il·lustrada que presenta Tàndem, ideada per Aitana Carrasco, que n'ha estat l'autora i la il·lustradora. A partir d'ara, si continueu llegint, és la vostra responsabilitat. Esteu avisats.

GRAN RECULL DE MENTIDES IL·LUSTRADES

AITANA CARRASCO INGLÉS

52 PÀGINES / 978-84-8131-749-7 / 14 EUROS

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

Alguna vegada vos han dit que si jugàveu amb foc vos pixaríeu al llit? O que els xiquets vénen de París? O que si vos empassàveu un pinyol vos creixeria un arbre a la panxa? Hi ha algunes mentides que, com els refranys o com els contes populars, formen part del nostre imaginari col·lectiu, de la nostra cultura. I és que els grans de totes les èpoques han tingut aquesta mania de dir mentides als xiquets; i tal com resa la introducció del recull, de fet fins i tot s'han fet estudis que demostren que els grans menteixen.

A Aitana Carrasco, autora i il·lustradora del llibre, pel que sembla no sols li explicaven mentides quan era xiqueta, sinó que també les va arribar a imaginar. I és a partir d'aquest exercici de memòria, o d'empatia, que ha traçat les il·lustracions, adobades amb una bona dosi de tendresa i d'ironia alhora.

El *Gran recull de mentides il·lustrades* és un àlbum deliciós, que mostra una o diverses mentides en cada pàgina, i les seues conseqüències. En tot el llibre, des de la portada, la contraportada i les pàgines interiors –fins i tot les que estan en blanc–, passant per la guarda, no hi ha res de sobrer. És un bon llibre per a introduir-se en l'art de llegir il·lustracions, perquè tots els elements que hi trobem, fins i tot els detalls més

xicotets, ens expliquen algun detall, alguna cosa, i ens fan esbossar un somriure de complicitat.

L'àlbum ofereix, a més a més, la possibilitat de continuar compilant mentides, ja que s'hi deixen algunes pàgines en blanc per dibuixar algunes mentides que no s'hagen reflectit al llarg de l'obra. I com a últim consell: guardeu bé el gran recull de mentides, perquè quan vos feu grans i mentiu als vostres fills, ells descobriran el recull que haureu amagat –sota el llit o en una caixa de sabates–, i podran continuar il·lustrant les mentides que una volta vos van explicar a vosaltres.

Per als adults, el gran recull és una finestra de retorn cap a la infantesa, cap aquell moment on la innocència deixa pas al sentit comú, i algunes explicacions que rebíem respecte al nostre entorn no ens satisfien. I, tanmateix, després hem repetit aquestes explicacions als nostres fills.

Perquè això de les mentides s'ha dit des de sempre, i els grans diran mentides als més menuts fins que no hi haja cap mosca sobre la terra. I si ho voleu comprovar, busqueu la mosca que es troba a cada una de les pàgines!

□ Marta Insa

El manuscrito de Leonardo

Jóvenes Vampiros. El código secreto es un libro inteligentemente estructurado que invita al lector infantil a indagar sobre la realidad de los personajes que en él aparecen. Tal vez la inquietud de los niños se cristalice con preguntas como esta: ¿de donde vienen los vampiros?

JÓVENES VAMPIROS. EL CÓDICE SECRETO

JOSÉ AGUILAR

IL·LUSTRACIONES DE JOSÉ AGUILAR

COL·LECCIÓ «BIBLIOTECA DEL FARO»

36 PÁGINAS | 978-84-935727-0-9 | 16,50 EUROS

VERSOS Y TRAZOS, VALÈNCIA, 2007

Como es sabido, una de las labores del pedagogo consiste en abrir cauces de saber a todos aquellos seres a quienes pretende enseñar.

Posiblemente el escritor José Aguilar hace suyo este principio induciéndonos a investigar algunos datos que aparecen levemente insinuados en su obra *Jóvenes Vampiros. El código Secreto*. Datos que nos llevarán a conocer la realidad de los personajes que pueblan esta historia.

A lo largo del libro que la Editorial Versos y Trazos nos entrega, José Aguilar ofrece al lector las claves secretas que permitirán al protagonista destruir a los hombres-vampiro.

El gran sabio y maestro en alquimia Leonardo da Vinci, legó a Fray Filippo de Ansua un manuscrito con varias notas acerca de su trabajo sobre la disección del cuerpo de los vampiros. Conocer estas anotaciones del sabio italiano tal vez lleven a los lectores a pre-

guntarse por las costumbres del Renacimiento, la importancia que tuvo Leonardo da Vinci en la Italia de aquellos tiempos y sobre todo quienes son y de donde vienen los Vampiros.

Según la historia, Vlad el Empalador, conocido en todo el mundo con el nombre de Vlad Draculea por ser hijo del príncipe Vlad Dracul, (caballero de la orden del dragón), nació en Rumanía allá por el año 1428. El príncipe Vlad heredó de su padre su reino, su valor y su crueldad. De su pueblo recibió el apodo de el Empalador, ya que tenía por costumbre empalar hasta la muerte a sus enemigos.

Por diversas razones, a finales del siglo XVII el mito del vampirismo, tremendamente arraigado por tierras rumanas, viajó a otros países: Italia, Francia, Inglaterra..., se vieron de pronto invadidos por terribles historias de vampiros. Mas recientemente el escritor irlandés, Bram Stoker, basándose en la existencia real del príncipe de Velaquia, Vlad Tepes (el Empalador), creó el personaje del Conde Drácula de Transilvania. Stoker creyó ver en la personalidad cruel y malvada del príncipe Vlad, el protagonista idóneo para su novela de terror. Y así fue como Vlad Draculea o Vlad el Empalador, se convirtió en el vampiro número uno.

Siguiendo con la tradición y ya instalados en los países europeos más importantes, los descendientes del Vampiro mordían sin la menor compasión, tanto los blancos cuellos de las doncellas, como la yugular de los efebos, arrebatando a los confiados e inocentes jóvenes su sangre, cosa que permitía a los vampiros vivir eternamente.

Gracias, pues, a la obra del escritor irlandés Abraham Stoker y más tarde a las diferentes versiones que de esta novela de terror ha hecho el cine, el príncipe Drácula de Velaquia, héroe para unos, hombre malvado para otros, se convirtió con el tiempo en el sanguinario vampiro de la literatura y el cine fantástico. La gran capacidad de comunicación de José Aguilar le ha llevado en esta ocasión, a escribir e ilustrar el presente cuento *Jóvenes Vampiros. El código Secreto* donde recrea con gran habilidad el mito del vampirismo a la vez que introduce una peculiar historia de amor entre Marco Tulio de la noble casa de los Padutti de Verona y su prima Isabel.

□ M^o Teresa Espasa

Que bonic que és fer riure!

Ha

Els germans Moreno tornen més divertits que mai amb un nou recull d'endevinalles, acudits, misteris, enigmes, jocs... En *El supertaller de l'humor* els autors aprofiten l'èxit del seu anterior llibre, per transmetre'ns tot el nou material que han recopilat al llarg de les seues presentacions i animacions de la mà de Fundació Bromera.

EL SUPERTALLER DE L'HUMOR

JORDI MORENO I PACO MORENO

IL·LUSTRACIONS DE LACASTA CLUECA

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 132

176 PÀGINES / 978-84-9824-252-2 / 6 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

El fet d'aconseguir fer llegir un xiquet és un àrdua tasca; aconseguir que estime la lectura i que en gaudisca, encara ho és una mica més. Per això, llibres com el que ara ens ocupa haurien de ser lectura quasi obligatòria a les escoles valencianes. I es que, a quin xiquet no li agrada l'humor, les històries enigmàtiques, les bromes, els retrucs...? *El supertaller de l'humor* –tal com ho va fer el seu antecessor, *El taller de l'humor*– fa una selecció molt encertada de tota una sèrie de peces literàries amb un punt d'unió particular: totes elles ens faran riure, ens faran pensar, dubtar i comparar opinions. Molt del material que han utilitzat els autors per escriure aquesta nova entrega de «literatura d'enginy» ha estat pres de la tradició popular valenciana, de les opinions i impressions dels menuts que han participat en les presentacions i animacions de l'anterior taller de l'humor i també n'hi ha de collita pròpia, i ha estat estructurat per àrees temàtiques, cadascuna de les quals recull un parell d'exemples. Així, trobem enigmes (molt semblants a les endevinalles), retrucs (contestacions amb rima i una mica de burla), diàlegs absurds, contes amb diferents possibles finals, poemes per recitar, jocs màgics amb nombres, màgia, tautogrames, divertides onomatopeies, jocs participatius, etc.

En *El supertaller de l'humor* trobem un recull de petits gèneres de la literatura d'enginy que ens serà de moltíssima utilitat amb els lectors de 10 anys, per tal de fer-los entendre les múltiples possibilitats del llenguatge literari i la seua capacitat de divertir i fer riure als nostres familiars i amics.

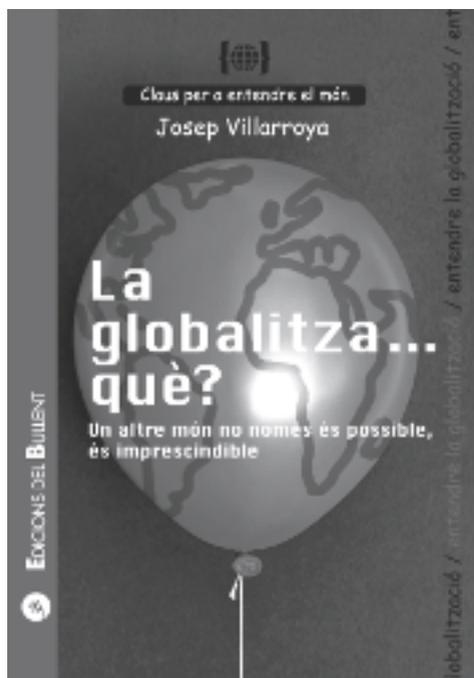
El llibre es pot llegir de manera individual, però també col·lectiva –per a compartir la diversió i les rialles que ens provocaran els acudits– i els autors han tractat, a més, d'introduir propostes d'escriptura, com ara escriure un conte col·lectiu o escriure un poema a partir d'una determinada rima que han de seguir fidelment totes les seues estrofes, així com jocs relacionats amb les matemàtiques –per tal de trobar la part positiva a una matèria amb mala reputació–.

Jordi i Paco Moreno animen els més petits a llegir d'una manera intel·ligent i lúdica tot oferint-los un llibre que demostra la possibilitat de compartir i fer broma amb un acte tan suposadament íntim i solitari com és el de la lectura. Els lectors –adults i infants– posaran en pràctica ràpidament tot allò que han après en el nostre llibre d'acudits i misteris, i de segur sorprendran més d'un.

□ Sonia Martínez Icardo

Per què en diuen globalització, quan és capitalisme?

La col·lecció «Claus per a entendre el món» torna a encertar al escollir un tema d'actualitat com la globalització per a proporcionar els lectors joves nous recursos per al pensament crític i alternatiu. El tema és complex i sobre ell sobren interpretacions que confonen i desinformen, i calen tractaments atrevits i sense eufemismes com este.

LA GLOBALITZA... QUÈ?

JOSEP VILLARROYA

COL·LECCIÓ «CLAUS PER A ENTENDRE EL MÓN», 8

128 PÀGINES / 978-84-96187-69-6 / 6 EUROS

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2007

Un grup d'estudiants de secundària ha de preparar un treball per a classe sobre la globalització. No sembla fàcil i el grup recorre a un amic professor perquè els ajude. A través de diàlegs i amb un llenguatge molt proper al lector al qual es dirigeix la col·lecció, l'autor aconsegueix complir alhora almenys dos objectius: primer, d'una forma subtil va mostrant un mètode de treball per a elaborar treballs de classe, va mostrant un procediment per aclarir en primer lloc conceptes, i després recapta informació de diferents fonts, posa en comú els coneixements trobats, argumenta, fa reflexió i anàlisi, i redacta el treball pròpiament dit.

D'altra banda, d'una forma completament explícita, va descobrint claus per a entendre la globalització tot abastant multitud d'aspectes que arranquen en fer vore com la globalització no és un fenomen llunyà i alié, sinó que afecta

els joves protagonistes en la seua vida quotidiana i afectarà la qualitat de la seua vida d'adults.

Un aspecte interessant del treball de Josep Villarroya és el qüestionament de tot allò que es dona per cert i sabut. Què és la globalització?, es pregunta. Quina globalització?, és la primera resposta. La globalització és complexa i el concepte s'entén de diferents maneres. No hi ha una sola visió sobre la globalització ni sobre altres conceptes dels que parlarà al llarg del llibre.

L'aclariment de conceptes és fonamental per a despertar una capacitat de lectura crítica, sobre la globalització o sobre qualsevol altre tema. Este plantejament de l'autor estimula a fer un exercici de pensament més enllà de llegir el que un autor explica sobre la globalització i eixe és el mèrit més destacable d'este llibre.

A més del concepte de globalització, es planteja el concepte de desenvolupament, el problema de la superpoblació i no sols la qüestió de la pobresa i la riquesa, sinó de la responsabilitat del món desenvolupat amb la pobresa del món no desenvolupat. A més, es tracta una de les parts fosques del consumisme, la contaminació, el treball precari, els fluxos financers i especialment la desigualtat al món.

El treball tracta també el concepte de globalització per identificar-lo amb capitalisme i parlar del sistema capitalista, del model de producció, del servei que la ciència ret a uns pocs i del paper que juguen en este fenomen els mitjans de comunicació de masses i les institucions internacionals. La complexitat del tema s'estudia sense deixar a part cap de les grans qüestions que afecten el que denominem «globalització».

El llibre, però, deixa un espai a l'esperança, aborda el paper que poden jugar els països del sud en un futur més igualitari, la importància de la participació política i de la defensa de la democràcia, però a més no de qualsevol democràcia, sinó una democràcia participativa i sobretot no eludeix la responsabilitat de les generacions adultes en la situació en la qual es troba el món en l'actualitat i posa un camí d'esperança en les mans de les generacions joves.

□ Anna Gimeno

El abuelo y la montaña

Hay quienes coleccionan piedras de colores, cromos o postales de bellas ciudades. En cambio, el Sr. Paco colecciona pequeños árboles que planta en inverosímiles vasijas con el fin de que un día, cuando la ceniza del gran incendio deje al descubierto la buena tierra del Castrove, renazca de nuevo la vida.

UN CABALLO DE FUEGO

FINA CASALDERREY

IL·LUSTRACIONS DE VALENTÍ GUBIANAS

COL·LECCIÓ «CALCETÍN», 33

64 PÀGINES / 978-84-9845-058-3 / 6,90 EUROS

ALGAR EDITORIAL, VALÈNCIA, 2007

La portada del libro *Un caballo de fuego* muestra la figura de un hombre, enorme, vistiendo pantalones azules y camisa a rayas que nos mira con incredulidad y asombro. Tras él, como queriendo devorarlo, aparecen enormes crines de caballo galopando veloces para escapar del fuego.

Quizás la misma atracción del título, junto a la mirada temerosa del anciano, son los motivos que nos llevan a recorrer el bello texto de Fina Casalderrey, escritora gallega que tiene en su haber más de 40 títulos, la mayoría de ellos relatos dedicados a los niños.

Fina Casalderrey, nació en Xeve, Pontevedra, a principios de los años 50, desde muy joven se sintió atraída por el mundo infantil, sentimiento que la llevó al estudio del magisterio. Una vez terminada la carrera, consiguió lo que tanto anhelaba; ejercer la profesión de maes-

tra, por tanto, desde que tenía 19 años, la autora está en contacto con los niños, convirtiéndose, con el tiempo, en una gran conocedora del mundo infantil.

Probablemente, a causa de su trabajo con los niños, Casalderrey se inició en la creación literaria, labor que realiza con la mayor dedicación.

Es un hecho comprobado que los cuentos de ambiente escolar y familiar tienen gran atractivo para los niños, conocedora de ello, la autora gallega imagina una historia que, como en otras ocasiones, decide compartir con los pequeños lectores,

Casalderrey cuenta que en un pueblo llamado Liciaga a orillas del Océano Atlántico, tal vez cerca de su Pontevedra natal, vivía un anciano maestro ya jubilado. Francisco o Sr. Paco, como le llamaban sus vecinos, había tenido muchos hijos que a su vez le habían dado numerosos nietos. Desde hacía cuatro años esta gran familia contaba con un nuevo miembro. Celia, su nieta preferida, había tenido un precioso niño a quien llamó Francisquito en honor al bisabuelo.

El pequeño era un niño alegre de ojos color avellana que le gustaba jugar con su abuelo y escuchar historias de pájaros cantores.

Cierto día, a causa de las oscuras intenciones de algunos hombres a quienes

no les importa su propia tierra, las montañas del Castrove se incendian. Celia lleva al pequeño Francisquito con su bisabuelo para que lo cuide mientras ella y sus hermanos ayudan a que el fuego no siga propagándose.

A pesar del miedo que las llamas y el humo despiertan en el niño, Francisquito cogido del pantalón de su abuelo, observa todo cuanto ocurre a su alrededor preguntando una y otra vez ¿porqué los hombres quemar el monte?

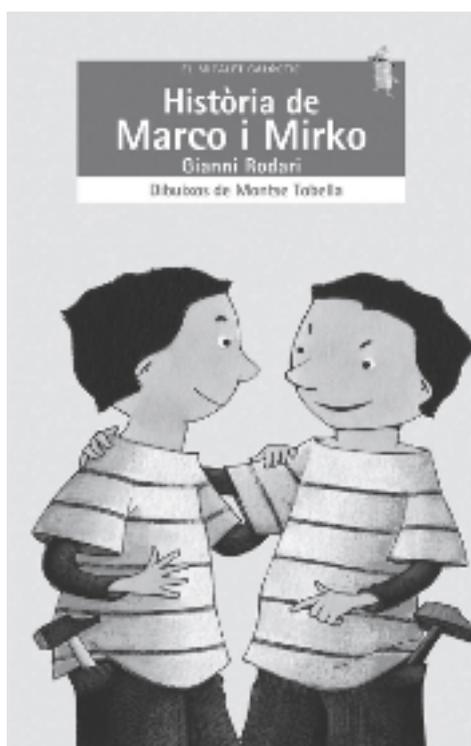
Así pues, *Un caballo de fuego* es una historia en la que, además de mostrar los lazos afectivos entre abuelo y bisnieto, la autora desarrolla un mensaje solidario expresado de forma tan atractiva que los lectores no pueden más que unirse a Francisquito en los muchos interrogantes que le atenazan.

Como era de esperar uno de los principales componentes de la edición son las dibujos que acompañan al texto. Valentí Gubianas, es el autor de las preciosas ilustraciones que navegan entre las palabras de Francisquito y el galopar de los caballos de fuego.

□ M^o Teresa Espasa

Zipi i Zape a la italiana

Marco i Mirko són bessons; per distingir-los, cal parar molta atenció al martell que sempre porten: l'un amb mànec blanc, l'altre negre, i que només gasten «en legítima defensa».

HISTÒRIA DE MARCO I MIRKO

GIANNI RODARI

TRADUCCIÓ D'ENRIC SALOM RAMON

IL·LUSTRACIONS DE MONTSE TOBILLA

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 131

112 PÀGINES / 978-84-9824-246-1 / 7,30 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Gianni Rodari, escriptor italià de llibres infantils (Omegna, 1920 - Roma, 1980), comença guanyant-se la vida impartint classes. Quan Itàlia pren posició activa en la II Guerra Mundial, Rodari col·labora amb el Partit Comunista Italià i inicia la seua carrera com a periodista amb l'edició del *Cinque Punte* i la direcció de *L'Ordine nuovo de Varese*. És l'activitat periodística la que li permet apropar-se a la literatura. Descobreix la seua vocació d'escriptor per a xiquets treballant com a cronista al periòdic *La Unità*, i és així com neixen les seues primeres *fis-lestrocche*, cobles plenes d'humor, lligades al corrent de poesia popular italiana, volgudes tant pels lectors adults com pels més joves. Des d'aquest moment, la seua producció literària és imparable: més d'una vintena de publicacions, en les quals combina la imaginació i l'humor amb una visió crítica no exempta d'ironia. Entre els seus llibres destaquen: *El libro de las retahílas*, *Las aventuras de Cipollino*, *Jip en el televisor*, *Cuentos por teléfono*, *Gramática de la fantasía*, *Cuentos escritos a máquina*, *Cuentos para jugar*, *Gelsomino en el país de los mentirosos*, *Las aventuras de Tonino el invisible*, *Ejercicios de fantasía* i *Los traspiés de Alicia Paf*. L'any 1970 va ser distingit amb el Premi Andersen, màxim guardó de literatura infantil.

Història de Marco i Mirko ha estat publicada per Edicions Bromera, dins la col·lecció «El Micalet Galàctic». El llibre relata les aventures de dos germans bessons; són tan pareguts que només es distingeixen pels martells que porten a tots els llocs: Marco porta el martell amb un mànec blanc; Mirko, amb un mànec negre. Els dos germans han promès a la mare no usar els martells si no és «*en legítima defensa*», però quan es queden a soles, aprofiten per fer de les seues, i els utilitzen per a espantar o caçar fantasmes, resoldre misteris..., però en totes les aventures sempre n'ixen ben parats.

Les aventures de Marco i Mirko han estat dibuixades per Montse Tabella Soler (Barcelona, 1957), il·lustradora de consolidada experiència, com posen de manifest totes les publicacions realitzades a diferents països, com *Un petit gegant*, *Bei den Chinesen*, *Bei den Hindus*, *Quelle intelligence*, *Les joguines imaginaries*, *El tren elèctric* (en japonès), *Sirvan*, *Xsst...!*, *Juegos de cuentos* o *Mi familia*, a més dels premis obtinguts. Per traure més profit de la història, en la pàgina web de l'editorial es poden trobar unes propostes didàctiques i metodològiques i unes propostes de treball molt àmplies per a poder aplicar-les a l'aula.

□ Nieves Avilés

Les nostres bèsties

El bestiar d'això era i no era és un llibre-catàleg que fa un recull de la fauna que viu a l'Albufera de València i a la vora del riu Xúquer. Molts de nosaltres descobrirem per primer cop la quantitat de bestioles que poden habitar un llac i un riu... Les il·lustracions i els petits poemes que acompanyen cadascun dels animals fan del llibre un catàleg ple de vida, de colors i també de musicalitat. Una bona manera d'aproximar-nos a la fauna autòctona.

EL BESTIARI D'AIXÒ ERA I NO ERA... D'AURELI MARFANY

LEONARD TORRES GIL

IL·LUSTRACIONS DE NEUS TORRES TAMARIT

COL·LECCIÓ «RECURSOS D'AULA»

93 PÀGINES / 978-84-95510-94-5 / 11 EUROS

EDICIONS 96, CARCAIXENT, 2007

Un bestiari és una col·lecció de petites descripcions sobre tot tipus d'animals, reals i imaginaris, que van acompanyades d'una descripció moralitzant. Aquesta descripció del món natural no ha estat pensada com un text científic i, per tant, no hem de llegir-la com si ho fora, tot i que algunes de les observacions poden ser reals. Aquesta definició de bestiari s'ajusta a la perfecció a l'hora de parlar del llibre que ens ocupa: *El bestiari d'això era i no era... d'Aureli Marfany* és l'inventari –en aquest cas real– que l'avi de Vicent Marfany va fer després d'un llarg viatge per les terres de l'Albufera i de vora el riu Xúquer. Impressionat per la bellesa d'aquells paratges i per la quantitat de bestioles que els poblaven, va decidir deixar per escrit tot allò que els seus ulls van contemplar. Així al menys ens ho explica en la introducció del llibre el net d'Aureli, Vicent Marfany. Després de molts anys ens arriba a nosaltres, lectors, tot allò que un dia l'avi Aureli va apreciar i estimar. Cada una de les trenta-cinc bestioles que apareixen en el llibre van acompanyades d'una il·lustració de Neus Torres, un parell de fotografies i un petit poema, tots ells de vuit versos. La coloma, el teuladí, el caragol, el saltamartí o l'oroneta troben el seu espai i el seu poema en el quadern de l'avi Aureli, i d'aquesta manera descobrim

molts dels animals amb els que diàriament convivim sense gairebé saber-ho. *El bestiari d'això era i no era* forma part de la col·lecció «Recursos d'Aula» amb què Edicions 96 engloba els títols que tenen un objectiu fonamentalment didàctic. De fet, al final del llibre trobem tota una sèrie d'interessants activitats per a treballar amb els xiquets als qui pot anar adreçat el llibre. En elles s'aprofundeix en el coneixement mediambiental –classificar les bestioles pel seu aspecte físic; definir els trets més importants dels animals que més ens hagen impressionat i fer-ne les seues fitxes tècniques, etc.–, però també s'hi treballa la comprensió lectora –demandant-nos informació sobre els animals que hem trobat al llibre–, el vocabulari, la creativitat, les endevinalles –que tenen com objecte els animals que poblen el bestiari– o l'expressió oral i escrita –podem fer un poema sobre una nova bestiola que afegirem al nostre inventari–. Pel que fa a les il·lustracions, totes elles presenten una imatge realista dels animals que retraten i estan molt ben aconseguides. Gràcies a elles, juntament amb les fotografies i els poemes-contes que defineixen els animals, l'inventari esdevé una interessant eina per a conèixer els animals que viuen molt a prop nostre.

□ Sonia Martínez Icardo

Ram de rondalles

Aquest llibre aconsegueix, d'una banda, reunir la divulgació de tota la riquesa folklòrica d'un poble i d'una llengua, i de l'altra, proporciona una sòlida base filològica per als estudiosos del tema. Per primera vegada es publica una completa i acurada antologia de rondalles populars valencianes seguint criteris de catalogació internacionals.

**RONDALLES POPULARS VALENCIANES.
ANTOLOGIA, CATÀLEG I ESTUDI**

EDICIÓ A CURA DE RAFAEL BELTRAN

764 PÀGINES / 978-84-370-6850-3 / 50 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2007

A primera ullada, la voluminositat d'aquest recull pot descoratjar el lector. Però, com sempre, les aparences enganyen. Del total d'aquestes 764 pàgines, si en descomptem el pròleg, la catalogació i tota la bibliografia, ens queden a penes 400 pàgines dedicades íntegrament a narrar aquestes 250 rondalles, que de debò val la pena.

L'objectiu d'aquest llibre, tal com assenyala Beltrán en el pròleg, és doble: per una banda mantenir i incrementar el prestigi de la rondalla popular; per l'altra, classificar d'una manera racional tot aquest corpus a partir de criteris filològics internacionals, adoptats per la majoria dels folkloristes. Aquesta preocupació per rescatar i perpetuar el llegat oral valencià no és gens nou. Recordem, si de cas de passada, els treballs de Timoneda al segle XVI, les aportacions de Valor als anys cinquanta, o les més recents de Josep Bataller. L'única diferència és el retard de més d'un segle que nosaltres portem en relació als treballs

de Verdaguer o Alcover al Principat. Entrant, doncs, en matèria hem de su-bratllar que la rondalla com a gènere fon la cultura popular i la tradició literària. Per un costat, arreplega la riquesa narrativa del poble transmesa al llarg de generacions, i, per l'altre, la cura de l'estil i del llenguatge literari. Fruit d'aquesta interacció és la seua capacitat simbòlica, de representar arquetips; la seua funció lúdica de entretenir els més menuts; el seu valor didàctic, per aprendre i llegir, sense oblidar-nos també de la seua finalitat moralitzadora.

Des d'un punt de vista temàtic, les rondalles còmiques i costumistes són les més nombroses (potser un fidel reflex del nostre tarannà) amb quasi un centenar d'exemples, en els quals destaca la figura del beneït com Pep, el babau. A aquest grup segueixen seixanta rondalles meravelloses, o també anomenades contes de fades per la seua ambientació en móns fantàstics, pels seus personatges com ara bruixes i dimonis, així com pels fets sobrenaturals que hi contenen; com per exemple l'arxiconegut *Cigronet* o *Els germans de sang*, que Valor aprofita en *La mare dels peixos*. En tercer lloc hi són les rondalles d'animals amb més de quaranta xicotetes faules, on els protagonistes animals reproduïxen els comportaments humans, com per exemple la rabosa o el llop. Fora d'aquest pòdium tindriem les rondalles enginyoses, ba-

sades en molts casos en endevinalles, o proves d'intel·ligència que l'heroi haurà de superar.

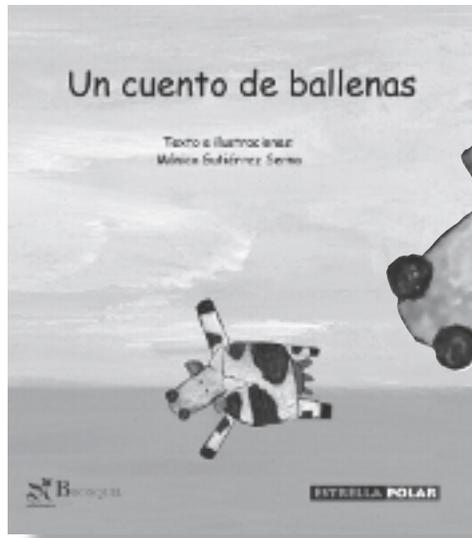
Per a alguns escèptics aquest llibre es tracta d'un homenatge pòstum a una literatura moribunda, o fins i tot, morta. És ben cert que la societat i el context cultural han canviat considerablement des de la seua configuració; i que la funció originària de la rondalla ha deixat de ser a hores d'ara operativa en el nostre món accelerat i pres pels mitjans audiovisuals. Hui en dia, el fet de constatar que uns pares dediquen deu minuts en contar un conte als seus fills pot considerar-se, sense exagerar, una gesta quasi heroica. Per aquesta raó, creiem que seria més adequat parlar de «reconversió» i «reciclatge» en altres gèneres –pot ser més vius– com l'acudit, el microconte, la llegenda urbana, o adaptacions com a matèria primera de relats literaris o guions cinematogràfics.

Sols ens queda constatar una vegada més el caràcter necessari d'aquesta antologia; que suposem que a partir d'ara es convertirà en un referent imprescindible a l'hora de tractar qualsevol aspecte relacionat amb el folklore o la tradició oral valenciana. Aquest llibre esdevé una sòlida baula d'eixa llarga cadena de la cultura popular que ha sobreviscut de pares a fills, i que gràcies a iniciatives com aquesta ha quedat fixada com un tresor patrimonial per a les futures generacions.

□ J. Ricart

Una vaca voladora

Mónica Gutiérrez Serna presenta un relat protagonitzat per una vaca voladora. La història és fruit de la imaginació d'una xiqueta, la qual fa que sa mare haja d'anar modificant el conte que li anaven a contar. En ell intervenen una vaca voladora, però també un edén format per pardals, conills o porcs.

UN CUENTO DE BALLENAS

TEXT I IL·LUSTRACIONS DE MÓNICA GUTIÉRREZ SERNA

COL·LECCIÓ «ESTRELLA POLAR»

32 PÀGINES / 978-84-9795-111-1 / 12,30 EUROS

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

La imaginació dels xiquets no té límit, i si no, qui llija *Un cuento de ballenas* ho podrà comprovar. El relat és el conte que qualsevol mare relataria al seu fill o filla per aconseguir que es dormira. En este cas, Mónica Gutiérrez Serna ho fa en una obra en què els animals juguen un paper fonamental. El llibre ha sigut publicat per Brosquil Edicions en la seua col·lecció «Estrella Polar».

El llibre narra l'intent de la mare de posar en marxa el conte, el qual anirà sent modificat per la xiqueta: primer vol un conte de pardalets, després un altre de lleopards, després un altre de conills, finalment un altre en què els protagonistes foren els porcs... per a acabar en un en què la protagonista és una vaca voladora. La protagonista, en el seu particular vol aeri, va trobant els pardals, conills, dina en una praderia, dorm a l'ombra d'un arbre... fins trobar-se amb els porcs, el moment en què la xiqueta que rep el conte segurament ja s'haurà adormit.

El llenguatge utilitzat per Mónica Gutiérrez és àgil i fresc i sovint utilitza l'exclamació per remarcar l'èmfasi del missatge. Pel que respecta a la llargària d'*Un cuento de ballenas*, estem enfront de 32 pàgines en les quals els colors vius de fons de tots els fulls són un dels princi-

pals reclams per atraure l'atenció. Un altre paper molt destacat correspon als dibuixos, els quals són de gran senzillesa i intenten remarcar els fets dels protagonistes animals de l'obra.

Es tracta d'una de les primeres obres que el xiquet o la xiqueta llegirà en la seua vida, amb l'ajut del seu mestre, i per això l'autora també ha tingut molta cura del format del llibre, que és quadrat i on l'element més important és la il·lustració, per damunt del text.

El fet d'aconseguir la interacció entre lletra i imatge és l'objectiu d'estes primeres fases de l'inici de la lectura, de forma que unes poques lletres estiguen sempre recolzades gràficament. Les il·lustracions, així, mostren sentiments, comportaments, actituds o expressions que ajuden a interioritzar el contingut: les paraules de la vaca, pardalets i els porquets. Mónica Gutiérrez Serna és doctora en Belles Arts per la Universidad Complutense de Madrid. Ha publicat *Cometa Mágica* (Edelvives, 2001), *Colección cuatro colores* (Bruño, 2002), o *Vecinos de cielo* (Sieteleguas, 2007), entre d'altres. També ha participat en exposicions, com ara el XXVII i XXIX Saló del Libro Infantil y Juvenil en el Centro Cultural Casa de Vacas de Madrid (2004/2005).

□ Agustí Hernández Dolz

Comprender la diversidad cultural

En este trabajo se intenta acercar a los jóvenes a la cultura de la diversidad y la diferencia teniendo en cuenta los cambios que están sufriendo las sociedades actuales y en concreto la sociedad española que hasta ahora no se había visto obligada a convivir con esta realidad. La autora presenta las migraciones con una visión conciliadora y abierta.

NADIE ES EXTRANJERO

AITANA GUIA I CONCA

COL·LECCIÓ «PARA ENTENDER EL MUNDO», 2

112 PÀGINES / 84-9618-77-13 / 7 EUROS

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2007

Nadie es extranjero, se inscribe dentro de los libros con una clara orientación didáctica, pero no en el sentido del conocimiento de saberes, sino en el del conocimiento de las realidades sociales. Con un lenguaje sencillo y próximo a los lectores jóvenes la autora intenta mostrar el significado y el sentido del fenómeno de las migraciones. Desde un punto de vista de tolerancia y enriquecimiento cultural sitúa el tema de la migración en un contexto histórico para después desgranar las diferentes vertientes de esa realidad social tan frecuente y común en el mundo moderno.

Con clara intención conciliadora Aitana Guia nos lleva de la mano para darnos las claves de la condición y situación del ser extranjero. Para ella la inmigración no es un problema, por el contrario es una circunstancia que enriquece a las sociedades y que permite hacerlas

más libres, más justas, más tolerantes y con mayor contenido cultural. La diversidad se muestra no como algo ajeno, diferente y de lo que debemos sentirnos temerosos, sino todo lo contrario como una herramienta que nos abre una ventana al mundo, nos permite conocernos mejor y conocer al otro y nos aporta todos los beneficios de vivir en el mundo de hoy con una mente abierta.

Nadie es extranjero no se cierra con conclusiones, al revés en un intento por recibir *feedback* de los lectores, y plantearles directamente la reflexión, la autora propone que sea el lector quien las haga o incluso se las escriba para incluirlas en próximas ediciones. Los lectores que quieran profundizar en el tema, pueden hacerlo con la detallada bibliografía que recoge Aitana Guia. El libro es una lectura muy apropiada para adolescentes, pero también es de extrema utilidad para enseñantes que tienen que tratar temas sociales con sus alumnos, proponerlo como lectura es de lo más idóneo en cualquier tipo de formación cívica. Es muy ocurrente también porque al enseñante le aportará ideas para proponer trabajos y ejercicios que ayuden al alumno a pensar con profundidad sobre el entorno y los problemas del mundo de hoy. Sin duda, *Nadie es extranjero*, es un texto que motiva y

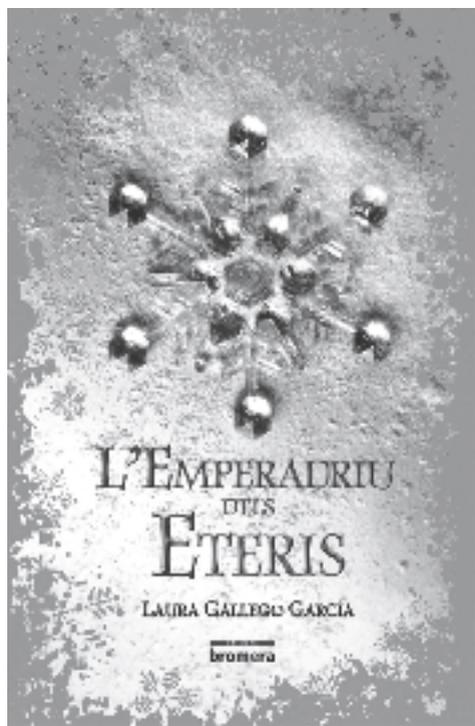
prepara a las personas para la tolerancia y la convivencia cívica. Un libro que debería estar en la biblioteca de todos los centros de enseñanza pública en nuestra Comunidad, receptora de un gran número de personas provenientes de muchos países y que tiene tantas relaciones comerciales establecidas en diferentes partes del mundo. Conocer el ámbito en el que nos movemos y en el que vamos a desarrollar nuestra vida es la mejor herramienta para enfrentarse al futuro.

Aitana Guia i Conca es de Valencia, licenciada en derecho e historia tiene un Master en Sociología por la London School of Economics. En la actualidad realiza su doctorado sobre temas migratorios y está residiendo en Canadá, allí enseña historia en la Cork University de Toronto. Recibió el premio a los escritores jóvenes de Serra d'Or, ha publicado *La Lengua Negociada*, y también escribe cuentos.

□ Lourdes Rubio

Transparència o corporeïtat

L'aigua en totes les seues formes ambienta la narració. És un paisatge tot blanc, si no transparent o incolor, on brilla una estrella blava. En forma de narració fantàstica, hi ha un argument que es capbussa subtilment a la recerca del sentit de la vida. És una lectura aparentment fàcil, però no necessàriament superficial.

L'EMPERADRIU DELS ETTERIS

LAURA GALLEGO GARCÍA

297 PÀGINES / 978-84-9824-248-5 / 15'95 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Qui ha llegit algun dels nombrosos títols de Laura Gallego de seguida inclou en la seua llista de lectura un altre dels seus treballs. L'èxit de públic assolit per aquesta jove escriptora valenciana, el nombre de lectors de la qual apuja la mitjana dels índex de lectura, fa pensar que no es tracta d'una mera casualitat. Ha aconseguit la quimera de tot escriptor: tindre un nombre immens de lectors i que les editorials es rifen els seus treballs. Sembla indiscutible que és, abans o després de l'èxit, una bona comunicadora per al lector jove d'avui, encamallat a les noves tecnologies. En *L'emperadriu dels eteris* Gallego ha bastit un univers singular, fet de neu, gel i tempestes. L'aigua en totes les seues formes ambienta la narració. És un paisatge tot blanc, si no quasi transparent o incolor, on brilla una estrella blava. En forma de narració fantàstica, hi ha un argument que es capbussa subtilment a la recerca del sentit de la vida. La protagonista d'aquest hivern perpetu és una jove for-

ta i robusta, és a dir, acabala aquests dos trets imprescindibles per tal de subsistir en un medi tan hostil. És la Bipa. El seu és un món fred, enmig de la neu i el gel. La seua gent troba refugi i tot allò que necessita per sobreviure dins d'uns túnels que anomenen les Coves. El fet de viure en unes circumstàncies extremes ha dut aquesta comunitat humana a valorar allò que els aprofita i a no tindre en consideració res que siga superflu. Tan indispensables són les llars de foc com la calidesa humana. La bellesa se supedita a la utilitat.

La Bipa té –no podia ser d'una altra manera– trets d'heroïna fantàstica: és responsable i treballadora; està ben considerada entre els seus; a pesar de la seua joventut, palesa ser prou raonable com per haver après de ben menuda que el món fora dels seus túnels és massa fred i hostil com per a anarhi. Això no ho posa en dubte, ja que és el que li han ensenyat, però mai no es mossega la llengua, és franca; de vegades la seua franquesa li surt amb aspror, i de vegades amb crueltat. Té el parlar i l'actitud d'una adolescent enrabiada amb l'univers sencer.

L'acció comença quan l'Aer, el fill de la Nuba, ix empentat pel seu desig irremeiabile de seguir l'estrella blava per tal de conèixer si són veritat les contalles de la seua infantesa. Vol ser protagonista de les narracions que contava sa mare, la Nuba, referents a l'Emperadriu de més enllà de les Muntanyes de Gel i de la Ciutat de Cristall, al Regne Eteri, un

lloc meravellós on no hi ha patiments ni es passa mai fred ni gana.

L'Aer i la Bipa tenen personalitats que xoquen: ella és realista i l'Aer és idealista i rebel a qui la Bipa escridassa sovint. No obstant això, empentada per la resta de la seua gent, el seguirà en un viatge ple de perills i privacions. És un viatge de recerca, en solitari. Un viatge iniciàtic on trobarà personatges fantàstics com la Gèlida, que viu cercant l'ideal de puresa i transparència imposat per l'Emperadriu, o els gòlems de neu, éssers de trets físics extremadament primaris, entre ells quals comptarà amb un company que serà bo per la seua arcaica personalitat d'una única virtut: la lleialtat.

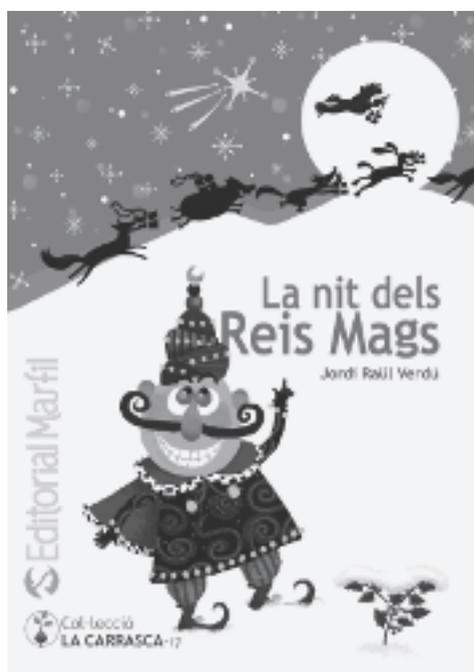
Tots els elements de la narració es conjuminen: blanc sobre blanc o transparent, amb predomini de l'incolore de l'aigua. Només l'estrella blava hi aporta una nota de color. Hi ha opacitat enfront d'allò eteri; corporeïtat enfront de transparència; coses primordials i coses supèrflues. Enmig de tot això, els sentiments i les emocions com a arma. També la tossuderia d'una jove.

Alguns passatges recorden l'univers narratiu de Coelho i hi ha moments en què la fantasia sembla trepitjar territoris onírics. Amb els elements de la literatura fantàstica, l'autora deixa besllumar una filosofia de la vida que els lectors joves que arriben al final de les quasi tres-centes pàgines potser arribaran a entreveure.

□ Isabel Marín

La nit més màgica

Amb Pare Noel o no, el ben cert és que l'arribada dels tres reis de l'Orient s'espera amb molt d'entusiasme a les faldes de la Mariola. Majors i menuts gaudeixen d'esta festa que amaga anys de tradició dins seu. I que Jordi Raül Verdú ens la descriu més màgica que mai.

LA NIT DELS REIS MAGS

JORDI RAÜL VERDÚ

IL·LUSTRACIONS DE SÍLVIA FAUS

COL·LECCIÓ «LA CARRASCA», 17

31 PÀGINES | 978-84-268-1351-0 | 4 EUROS

EDITORIAL MARFIL, ALCOI, 2007

Editorial Marfil ens presenta un conte que tracta sobre una tradició molt important per als més menuts, però també per als més grans, com *La nit dels Reis Mags*. Importància que es veu augmentada si fem referència a la cavalcada més antiga de la península. Parlem, doncs, de la cavalcada que se celebra a les faldes de la Mariola, a la població d'Alcoi. Allà, els xiquets no hi veuen carrosses patrocinades per empreses de renom, sinó dromedaris i camells; veuen les llums del campament dels Reis allà dalt al Preventori; escolten el discurs del Ban Reial en el que l'Ambaixador anuncia l'arribada dels Tres Reis de l'Orient. Els xiquets alcoians no deixen la seua carta en una caixa de cartró en un centre comercial, sinó al lloc d'unes burrettes que acompanyen l'Ambaixador. I tampoc no veuen els regals davall de l'arbre de Nadal, perquè els regals els puguen els patges

dels Reis per unes escales fins al balcó de sa casa. Moltes singularitats que fan que la Nit de Reis siga molt especial i es convertisca en uns dies de festa per a tota la família alcoiana. Ah! I a Alcoi, Baltasar és Gaspar, però això ja ho descobrireu a l'interior del conte o anant a vore esta festa tan especial!

Totes estes peculiaritats ens les conta l'autor del llibre Jordi Raül Verdú, que, com a alcoià de naixement, coneix ben bé el significat que té esta festa per al poble d'Alcoi. I és que són precisament estos records d'infantesa els que l'ajuden i l'inspiren en la creació dels seus contes. A més, val a dir que la seua passió per la muntanya és la que ajuda els protagonistes de la història a endinsar-se en les muntanyes de la serra de Mariola. Però una cosa és la realitat i altra ben diferent allò que ens explica este llibre, ja que Jordi Raül Verdú ens té preparades moltes sorpreses plenes de fantasia i bon humor que segur que sorprendran els més menuts. Així, els patges es voran transformats en gossos, llops, gats, mosteles, àguiles o voltors, i seran ells precisament els protagonistes d'esta història de *La nit dels Reis Mags*. Unes sorpreses que junt als dibuixos de Sílvia Faus, alegres, divertits i colorits, faran les delícies dels seus joves lectors. Cal destacar també les activitats que

l'autor proposa al final del llibre. Unes activitats que aconsegueixen una major comprensió, capacitat d'anàlisi i aprofundiment d'allò llegit. A més, en tractar-se d'activitats en grup, facilita la interlocució i les relacions entre els lectors. Gràcies a això, una simple lectura es converteix en un joc participatiu que anima els lectors a seguir llegint, a vore la lectura com una activitat divertida i no com una obligació. *La nit dels Reis Mags* no és el primer llibre que Jordi Raül Verdú publica amb esta editorial ni en esta col·lecció. Recordem, per exemple, d'altres contes com *El dinosaure del menejador*, *Jordi i el reiet sabut*, *Joanet i la seua colla d'amics*, *El vellet de la Safor...* Estos contes de la col·lecció «La Carrasca» estan adreçats a lectors des dels sis anys fins als dotze.

□ Andrea R. Lluch

Una crònica del despoblament

Un dels períodes més crítics del nostre territori va començar a partir de l'expulsió dels moriscos a principis del segle XVII. Vicent Bernabeu, en la seua obra prima, *El plor de l'Algaravia*, ens explica la seua visió del patiment que degué passar aquella gent quan es va veure expulsada de la terra que els havia vist nàixer. Aquesta novel·la és la narració de l'abans, del durant i del després d'aquesta expulsió en temps convulsos per a nobles i plebeus.

EL PLOR DE L'ALGARAVIA

VICENT BERNABEU GÓMEZ

PREMI VIII BIENNAL DE NARRATIVA VILA D'ONIL

COL·LECCIÓ «AUTORS D'ARA», 23

184 PÀGINES / 978-84-268-1340-4 / 10,90 EUROS

EDITORIAL MARFIL, ALCOI, 2007

Ferran és l'últim morisc d'una nissaga de Ferrans que començà amb el besavi Ahmet, un musulmà que es va veure obligat a convertir-se al cristianisme, i adoptà eixe nom. Des de llavors tots els hòmens de la nissaga s'han dit Ferran. Però no serà l'única herència que la família té del seu besavi; el fet de ser moriscos els fa heretar la desfortuna de viure amb el patiment de pagar les rendes al senyor de la terra, i l'amenaça constant d'expulsió al desert de Barbària. I efectivament, el patiment de pagar les rendes passa a un segon terme quan el rei Felip III, aconsellat pel duc de Lerma, decreta finalment l'expulsió dels moriscos. Els hòmens de la família, els Ferrans, es veuran obligats a anar-se'n juntament amb la resta de moriscos expulsats i a deixar les dones a terres d'Alacant, ja que la dona és una cristiana vella i no està obligada a anar-se'n amb ells. Els hòmens de la família no es resignaran a un viatge perillós, i preferiran deixar la vida en aquestes terres abans que viure en l'aridesa del desert. *El plor de l'Algaravia* és una novel·la ambientada en els anys de l'expulsió, i ubicada principalment a les terres del sud, a l'interior d'Alacant, una terra que l'autor descriu a la perfecció. A més de trobar-hi referents històrics i geogràfics, l'autor ha fet un exercici com-

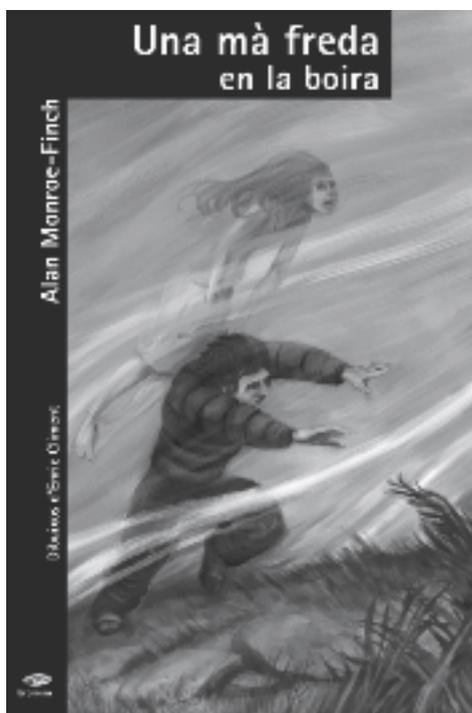
paratiu i d'intertextualitat, i en l'obra podem trobar referències –fins i tot fragments– d'obres clàssiques com *L'Odissea*, *La Il·líada* o mites com el minotaure i el fil d'Ariadna.

La progressió del ritme de la història està molt ben estructurada; l'entramat és interessant i porta al lector a llegir fins a les últimes pàgines amb avidesa. En aquest sentit, costa creure que siga la primera obra de l'autor. Tanmateix, l'estil de l'escriptura és inconstant, i combina fragments de bellesa literària amb frases de llenguatge més d'estar per casa. S'ha fet un estrany ús dels pronoms febles i d'alguns verbs. A banda d'aquests dos detalls, que es poden arreglar amb un parell de relectures i cinc minuts de forn més, l'obra és una aposta per un escriptor amb talent per a narrar històries i fer interessar el lector fins a l'última gota de la novel·la.

□ Marta Insa

Llegir sense por

Bromera Edicions ofereix als lectors la quarta novel·la de la col·lecció «El Micalet de Por». Una col·lecció que té com a màxima aconseguir «llibres terrorífics per a perdre la por a llegir». I amb *Una mà freda en la boira* ho aconsegueix sobradament. Intriga i suspens per a un relat àgil en què et trobes atrapada fins que no arribes al punt final

UNA MÀ FREDA EN LA BOIRA

ALAN MONROE-FINCH

TRADUCCIÓ DE BENJAMÍ RAMON

IL·LUSTRACIONS D'ENRIC CLIMENT

COL·LECCIÓ «EL MICALET DE POR», 4

91 PÀGINES / 978-84-98242-70-6 / 7,30 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2008

Una mà freda en la boira és la primera novel·la d'Alan Monroe-Finch on es recrea la història dels Duncan, una família de Londres que veu truncada la seua vida amb la inesperada mort de la mare. El seu fill d'onze anys, Patrick, somia de retornar-la a la vida. És per això que mai no deixa escapar l'oportunitat de continuar amb la lectura del seu llibre de màgia i encanteris. El seu pare, Mark, està preocupat per ell perquè sap que la mort de sa mare li ha afectat molt. I així, no dubta a emportar-se'l a un viatge de feina que els durà a l'oest d'Anglaterra, a la regió coneguda antigament com «la fi del món». Allà s'allotjaran a casa de la família Trevail, vora penya-segats plens de coves i amagatalls que guarden dins seu històries de pirates i la misteriosa mort de la filla dels Trevail, Louise. Uns secrets amb què s'haurà d'afrontar el jove Patrick.

Una història repleta d'intriga i suspens. Cada capítol guarda incomptables sorpreses, que fan que estigues durant tota la lectura desitjant que passen les pàgines per arribar al final. Els fets es van succeint sense que pugues saber mai quin serà el resultat final. Esta expectació es veu augmentada gràcies al ritme narratiu, àgil i directe, que permet que l'acció s'esdevinga amb rapidesa i contundència. Amb tot, les descripcions són minucioses i molt acurades. Així, no és d'estranyar que ens perdem en eixes coves pirates, que notem el fred del vent del nord, que veiem la immensitat del mar o que sentim en carn pròpia les pors de Patrick. Unes pors que fan que este personatge siga especial, dur i profund. I com, a pesar de les sorprenents i terrorífiques situacions a les quals es veu sotmès, és capaç d'aguantar-ho amb força i valentia. Pel que fa a les il·lustracions, val a dir que Enric Climent està a l'altura del text, ja que aconsegueix amb els seus traços crear un ambient misteriós i terrorífic, típic de la novel·la negra. Una història tan trepidant no podia tenir un altre final. Un final que segur que dóna resposta a totes les preguntes dels lectors, que en quedaran molt satisfets.

Així, podem dir que es tracta d'una novel·la òptima per a «El Micalet de Por».

I és que esta col·lecció és una bona aposta per tal d'atraure aquells lectors que donen el pas a la literatura juvenil deixant enrere els llibres infantils. Una temàtica que gira al voltant del suspens i la intriga, i un ritme àgil, dos punts forts per atraure l'atenció d'estos primers lectors, ja que es trobaran a les mans novel·les que es poden llegir amb rapidesa i que els tinga interessats fins a la l'última pàgina. Ja sabem que a estes edats no ens podem permetre que aparten la vista del llibre ni un moment, ja que això suposaria que abandonaren la lectura. Fet que de segur amb els altres números d'esta col·lecció tampoc no passa. Parlem d'*Els espectres de la nit*, de K. M. Peyton; *L'herència maleïda*, de Jan Mark, i *L'hivernacle del terror*, de Jenny Nimmo. D'esta manera, amb la col·lecció «El Micalet de Por», Edicions Bromera pretén aconseguir que estos joves lectors perden la por a llegir.

□ Andrea R. Lluch

Una història ben actual

Una història que indaga en un dels problemes més greus que afecten la comunitat educativa, l'assetjament a les aules, tractat per un dels autors de literatura juvenil més prometedors del moment.

LA MOSCA. ASSETJAMENT A LES AULES

GEMMA PASQUAL I ESCRIVÀ

PREMI DE NARRATIVA JUVENIL BENVINGUT OLIVER 2007

COL·LECCIÓ «NARRATIVA», 17

106 PÀGINES / 978-84-935498-7-9 / 8,80 EUROS

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2008

La Isona és una jove adolescent que fuig del seu passat. Ha canviat d'institut, després d'haver patit un mal tràngol, una mala experiència que li ha trasbalsat per complet, arran de ser testimoni directe de la mort d'un company de classe, el Marc, amb el qual havia establert una relació ben íntima. Al nou institut, però, la situació d'assetjament que va haver de partir abans del canviar-se'n, es torna a reproduir, i la sensació de por, de vulnerabilitat i de fòbia a les aules torna a imposar-se, com els malsons que, una vegada i altra, la trastornen i la mantenen en vil.

A poc a poc, Isona veu com el setge es fa cada vegada més estret, més cruel, més insuportable, i que els seus nous amics, el Miquel i la Laila, esdevenen també objecte de les burles, de les vexacions, dels ultratges i dels cops dels seus assetjadors, amics al seu torn dels antics assetjadors de l'institut on la Isona va ser testimoni del suïcidi del

Marc. Però l'aparició, des del principi de la història, de Joan, cosí germà del Marc, suposa un canvi substancial en el que se suposa que hauria de ser el desenllaç d'un cas d'assetjament. Joan serà el desllorigador que farà que la trama d'aquesta novel·la que tracta un tema tan actual com oportú, com és el de «l'assetjament a les aules» –així és com subtitula l'autora el llibre–, acabe d'una manera tan inesperada com eficient per al lector.

Gemma Pasqual i Escrivà (Almoines, 1967) confegeix en *La mosca. Assetjament a les aules* una història àgil, molt ben contada, que sap dosificar els elements constituents de la trama amb saviesa i que, a més a més, incorpora d'altres elements temàtics, com és el de la diversitat –tant en la figura de la Laila, que és d'origen àrab, com en la de Miquel, afectat d'un problema d'obesitat–, aparentment insubstancials o subsidiaris que, no obstant això, expliquen moltes de les situacions de conflicte que es produeixen hui en dia a les aules, derivades de la intolerància i la no-acceptació de les diferències esmentades.

D'altra banda, l'autora incorpora, en un joc intertextual molt encertat, perquè s'adiu a la història que ens conta, una al·lusió a *El senyor de les mosques*, la famosa novel·la de William Golding,

tot un clàssic de la literatura distòpica o antiutòpica; i una referència a un poema de Joan Brossa amb la qual mira de dotar la novel·la d'una constant que n'afavoreix el ritme i que contribueix també a arredonir-la, pel que fa a la seua coherència temàtica i al·legòrica.

Amb aquesta novel·la, guardonada amb el Premi de narrativa juvenil Benvingut Oliver 2007, de Catarroja, Gemma Pasqual demostra que la seua trajectòria en la literatura juvenil no és una casualitat, i que els diversos títols que ha anat publicant des del 1998 formen part ja d'una sòlida i solvent veu narrativa que cal tindre ben present ara com ara; i que té un futur garantit com a escriptora, perquè es basa en la qualitat i en les bones maneres que caracteritzen els bons narradors.

□ Juli Capilla

Quan els desitjos es fan realitat

Aquest conte qüestiona, gràcies al poder de la màgia de la fantasia, els sabers dels majors. Com la imaginació pot canviar la realitat. Com a força de creure en un cosa, aquesta acaba per materialitza-se sota la mirada incrèdula dels més savis.

GORKI

JORDI GARCÍA VILAR

IL·LUSTRACIONS DE CÉSAR BARCELÓ

COL·LECCIÓ «LLIBRES DEL COCODRIL»

48 PÀGINES / 978-84-96545-48-9 / 7 EUROS

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2007

No és la primera vegada que Jordi García ens regala un dels seus contes. De fet ja aquestes alçades n'és un veterà amb altres títols infantils com *Cocodrilo Cocopau*, *El laberint i la lluna*, o *Els habitants del planeta zero*, tots cinc publicats en aquesta mateixa editorial. Una prolífica producció dedicada als més menuts, que ha sabut compaginar amb el seu treball en el camp de l'educació a més de docent, en pedagogia i també en la formació del professorat.

El fet que primer crida l'atenció són les endreces que encapçalen el llibre, dedicades en forma de còmic als seus mestres, als seus alumnes i de manera molt poètica «a tots els que creuen en alguna cosa per absurda que sembla». La història de *Gorki* és més aviat una senzilla faula d'animalets que trenquen els límits entre el que és real, i el que és fantasia. Aquest conte fa trontollar la saviesa dels adults de la mà d'un llaminer gosset que vol menjar-se el sostre nocturn de xocolata. Potser des d'una dimensió més transcendent ací s'oposen dos tipus de coneixi-

ments, el científic i racional, propi de la gent més gran, i l'intuitiu i poètic que encarna la imaginació dels infants.

Per tal de no caure en el disbarat estrafolari l'autor ha fet servir la primera persona, un estil, de vegades molt directe, i una geografia més o menys propera (els cims del Garbí, la serra de la Calderona) per guanyar en versemblança, i de retruc guanyar-se als lectors. Per poder construir aquesta trama García recorre a un gosset capriciós i fantasiós encapficat en menjar-se la nit com si fóra una enorme pastilla de xocolata, que discuteix sense èxit amb una sèrie d'animalets que simbolitzen els diferents sabers. Per exemple, una gata vella, sàvia gràcies a l'experiència dels anys; un mussol filòsof que li agrada llegir en les biblioteques, i un àguila viatgera, coneixedora de mig món, que malgrat la seua incredulitat, acabarà per rendir-se davant l'evidència.

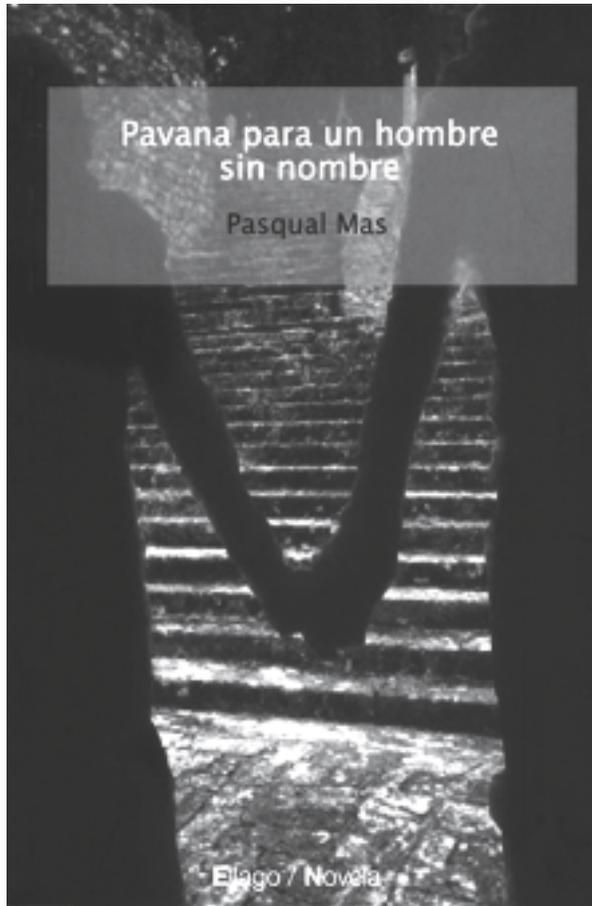
Des del punt de vista estilístic hem d'assenyalar el gust pels diminuts afectius («cadellet» «jerseiet» «besets»); les interrogacions retòriques per augmentar el misteri i l'expectativa; la qualitat dels símls en més d'una dotzena de vegades («bellugar com un flam» «blanc com les flors de l'atmeller») o la bellesa intrínseca d'algunes imatges i metàfores («semblaven que les estrelles dormien tapades sota aquella flassada negra») que trenquen de ple amb la tònica planera i simplista d'aquest «seudogènere» de publicacions que inunden el mercat. Un recurs excel·lent i molt adequat per

iniciar els més joves no sols en la lectura, sinó a més a més en la literatura amb un mínim d'exigència estètica adient, això sí, a la seua edat.

No podem obviar en aquest tipus d'edicions la importància dels dibuixos de Cèsar Barceló que a més d'il·lustrar contes, treballa com a dissenyador en programes infantils de televisió. Aquesta és la tercera ocasió que coincideix amb el nostre autor, i pel que sembla aquest tàndem lletra-imatge funciona a les mil meravelles, tal com ho demostren l'accèssit al premi internacional d'il·lustració Ciutat d'Albaida per *Els habitants del planeta zero*; i sobretot, pel premi de la Generalitat Valenciana al millor llibre en valencià il·lustrat per *Cocodrila Cocopau*. En aquest volum trobarem més de vint dibuixos que ultrapassen el marc de la pàgina i envolten el text com si l'acaronaren. Aquest artista juga amb la combinació i superposició de colors plans, en taques, gargots i arabescos desgastats i deliberadament difuminats, per aconseguir un efecte «naïf» molt semblant als dibuixos infantils.

Definitivament *Gorki*, és més que un llibre d'iniciació lectora. En poques paraules es tracta d'un conte, que per una banda ens recorda als més grans que de vegades ens enganyen, que no ho poden saber tot, i que per altra aposta per potenciar la imaginació dels més menuts.

□ J. Ricart

Un home enfrontat amb la seua quotidianitat

Pavana para un hombre sin nombre és un relat de l'esdevenir quotidià d'un home que podria ser qualsevol. Per al protagonista no és fàcil mantenir una vida familiar i desenvolupar al mateix temps totes les seues inquietuds individuals, però per als altres tampoc ho és, i durant molts anys ell no se n'ha adonat. En l'exercici que ha fet en busca d'equilibri hi ha pèrdues, desatencions i mentides sobre les quals reflexiona i es justifica.

Una pavana és una dansa de cadències lentes que en este cas simbolitza el ritme de la vida que els personatges literaris d'esta novel·la ballen. És una dansa que permet al observador endevinar el següent pas dels ballarins i té a veure amb el caràcter previsible que el protagonista adjudica als últims anys de la seua vida mirant enrere, després d'haver-los ballat en una direcció que podia haver sigut una altra.

Tots els personatges tenen veu pròpia en este relat de múltiples narradors i contribueixen a arrodonir el relat sobre el personatge central, l'home sense nom, que lliga tots els altres. La dona, la filla, l'amic, i ell mateix, parlen d'eixe home sense nom que podria ser qualsevol, i la història va lligant-se a través dels diferents punts de vista.

La novel·la se centra en un estudiant de la Sorbona, fill d'exiliats espanyols, que en acabar els seus estudis a París i amb una prometedora carrera per davant a França en l'àmbit literari, decideix tornar a València per casar-se amb Marta. La universitat valenciana no és com la de la capital francesa; no aconsegueix la confiança per a emprendre els projectes desitjats i busca refugi per a la seua tasca creativa sota la protecció i l'estímul de Marta, la seua dona, brillant investigadora i professora d'arqueologia, que li hi fa costat.

Passats cinc anys, la parella té una filla desitjada, però la maternitat allunya Marta de l'àmbit professional i dels espais de complicitat amb el protagonista. La tornada de l'amic de joventut de

PAVANA PARA UN HOMBRE SIN NOMBRE

PASQUAL MAS

COL·LECCIÓ «ELLAGO/NOVELA», 18

166 PÀGINES / 978-84-96720-24-4 / 18 EUROS

ELLAGO EDICIONES, CASTELLÓ, 2007

París, Pascal Leplus, situa la narració anys enrere i enceta una reflexió sobre el punt en què l'home sense nom deci-

deix la direcció que ha de prendre.

Es tracta d'una trama ben ordida, amb personatges versemblants i coherents, d'una certa complexitat, que donen voltes al voltant d'un tema únic i principal: els objectius individuals de l'home sense nom en contraposició a la vida en família.

La narració segueix també el ritme d'una pavana, és lenta, en alguns moments resulta retòrica i densa i s'inicia amb una llarga i detallada descripció que exigeix voluntat de lectura. En algunes construccions lingüístiques es percep que es tracta d'una traducció.

Cal assenyalar que l'obra està dividida en dos parts, amb cinc capítols cadascuna, en què el narrador canvia i de vegades també l'estil. Hi ha interpel·lacions al lector, també hi ha reflexions intimides, relats de distància i un capítol escrit amb segons el gènere teatral, amb diàlegs i descripcions del marc on es desenvolupa l'escena.

El final és una reflexió molt personal del home sense nom on es reuneixen passat i present i on l'autor tracta de fer una conclusió a partir del plantejament polifònic de l'obra. És una novel·la sobre la llibertat de triar, però també sobre l'egoisme i un qüestionament sobre el crèdit de la raó i la recerca del coneixement, sobre les distàncies entre les aspiracions i les misèries i de la vida quotidiana.

□ Anna Gimeno

La mort, un cirerer i una partida de cartes

Després d'algun temps de silenci, Joan Andrés Sorribes abandona la temàtica històrica que havia nodrit les seues novel·les anteriors i s'endinsa pels carrers de Castelló a través d'un conjunt de relats amb el qual va guanyar el Premi Pasqual i Tirado.

L'ALTRA MIRADA

JOAN ANDRÉS SORRIBES

VII PREMI DE NARRATIVA BREU JOSEP PASCUAL TIRADO

COL·LECCIÓ «LLETRA LLARGA», 42

136 PÀGINES / 978-84-9795-286-6 / 8,95 EUROS

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

Als seguidors de Joan Andrés Sorribes (Castelló, 1947) potser els sorprendrà la lectura de *L'altra mirada*, el llibre de relats amb què va guanyar el Premi Pasqual i Tirado de Castelló del 2006. Una volta enllestida la trilogia històrica amb què va abordar tres moments clau del nostre passat, ara l'autor s'encara amb la ciutat d'on és i on viu i basteix una sèrie de contes que beuen de l'atmosfera que impregna els carrers. Pels relats de *L'altra mirada* circulen alguns personatges que recorden la tendresa i el vigor de les millors pàgines que ha escrit. Com en les novel·les anteriors, a l'autor l'interessa més la gent que pateix la història que aquella que en dicta la versió que més li convé, la tropa més que els generals, el poble més que les elits. Parteix, doncs, de situacions quotidianes, d'afers en aparença intrascendents que –segons des de quin punt de vista els contemplem– poden arribar a convertir-se en tragèdies d'enorme magnitud. L'aire inequívocament popular de la majoria dels contes no impedeix que bona part de les claus que els impulsen estiguen emparentades amb la tradició literària més clàssica i que, per tant, la temàtica abaste qüestions com el pas del temps o el sentit de la vida, la relació entre els gèneres masculí i femení o la mort, que protagonitza dos relats. Igualment, destaca la recreació que Andrés Sorribes realitza

del llenguatge popular, la plasticitat amb què dota els diàlegs, l'ús que fa de girs vivíssims que, lamentablement, en bona part estan en vies d'extinció.

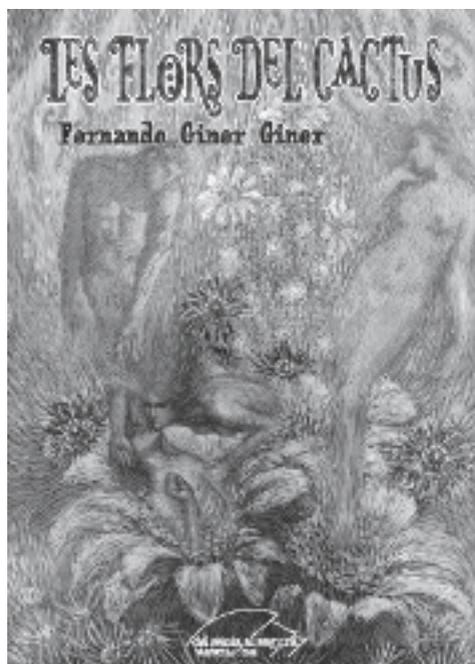
En total, *L'altra mirada* inclou vuit narracions. Una dels més destacades ens conta una partida de cartes de les moltes que es feren –i es fan– en totes les ciutats. La peculiaritat potser és que Andrés Sorribes fa servir un to narratiu molt pròxim al dels relats que els avis contaven als néts quan la televisió no havia aixecat murs d'incomunicació dins de les cases. També mereixen atenció el diàleg impagable d'un cirerer i el seu beneficiari habitual, la recreació de l'intent d'instal·lar una estàtua del dictador Franco al centre de la ciutat, o la inversió de punt de vista en un relat sobre la prepotència masculista. O els dos contes que obren i tanquen el conjunt, centrats en la mort.

L'altra mirada és un digne retorn als aparadors de les llibreries d'un autor com Joan Andrés Sorribes que ja ha demostrat que és capaç d'escriure novel·les de molt alta volada i que ara ja feia massa temps que guardava silenci. Un llibre que demostra la disposició de l'autor a explorar nous registres tot partint d'unes bases on sempre s'ha mostrat ben segur: un llenguatge àgil, ric i ben treballat i uns personatges amb molla suficient per a generar en el lector emocions ben intenses.

□ Vicent Usó

Desde la retaguardia

Les flors del cactus es la primera novela de una trilogía anunciada de Fernando Giner sobre la reciente historia española a través de la vida de un pueblo valenciano de interior. Esta entrega inicial expone a través de pequeños y grandes acontecimientos de retaguardia y personajes populares los años de conflagración que van de 1936 a 1939.

LES FLORS DEL CACTUS

FERNANDO GINER

342 PÀGINES / 978-8485446-83-4 / 30 EUROS

EDITORIAL DEL SÈNIA AL SEGURA, VALÈNCIA, 2008

La guerra civil española se ha constituido desde el mismo día de la victoria de los militares sublevados en el mayor venero literario para los escritores de nuestro país, y esta novela de Fernando Giner es su última expresión. La riqueza de temas, ambientes y personajes que en general ofrecen a la literatura las campañas bélicas nace en los mismos orígenes de la narratividad, pero la guerra civil española constituye una excepción por el interés despertado dentro y fuera de nuestras fronteras y, en concreto, por la extraordinaria cantidad de estudios, análisis y ficciones que ha generado un conflicto bélico circunscrito a un solo estado.

Han pasado casi tres cuartos de siglo y el interés por los atroces años que discurren de 1936 a 1939 no decrece tampoco en la esfera política, como muestra la Ley de Memoria histórica aprobada por el Congreso de los Di-

putados el 31 de octubre de 2007, ni en la literaria, que sigue produciendo gran número de novelas y relatos. Tal persistencia no deja de ser reseñable cuando para los jóvenes la guerra civil es ya sólo un capítulo más de la historia contemporánea.

Esta novela de Fernando Giner, actual alcalde de Vallada, no narra los acontecimientos heroicos o criminales del frente, sino más bien su eco rebajado, ya sólo meritorio o ruín, en un pueblo de retaguardia que el autor ha bautizado como Villa y situado en la vecindad de Montesa. El autor, que publica con esta su primera incursión en la literatura, se centra en lo que llamaba Unamuno la «intrahistoria»: las historias de amor contrariadas por la pertenencia respectiva a alguno de los bandos en liza (la principal de Pepito y Mar, hija del republicano Frederic Bàrcia), el devenir conyugal de Cagaferro y Maria la Coloma, las noticias que llegan del frente deformadas por el bulo o la propaganda, las cíclicas anécdotas laborales y festivas, pero también las sospechas de quintacolumnismo hacia los hombres de derechas que habitan el pueblo, la represión y las confiscaciones, la expulsión de sacerdotes y monjas, la quema de la iglesia, la clausura de los conventos y la pro-

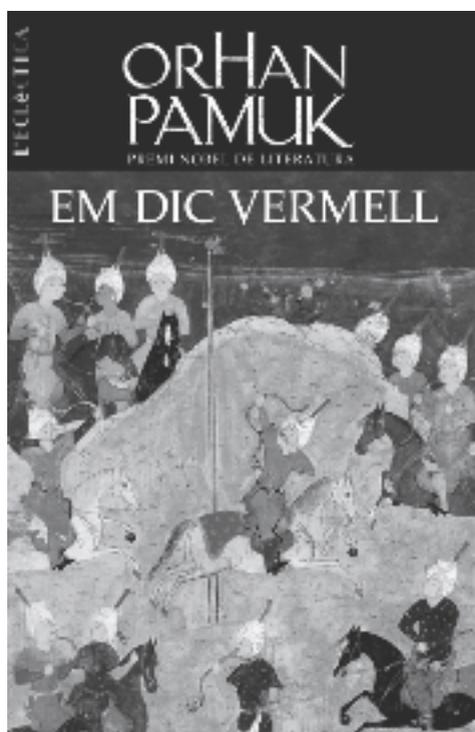
hibición del culto entre otros sucesos ocurridos en tantas poblaciones que ocupaban la retaguardia de la España republicana.

Las páginas finales de la novela, que reúnen a parientes separados por la guerra, expresan el deseo de que nunca vuelva a oírse el ruido de las armas. A través de su título, *Les flors del cactus*, el autor metafórica la guerra en la planta del cactus, pero pretende destacar los comportamientos cívicos y meritorios, las flores, que tuvieron lugar en medio de una época de espinas. La entrada del ejército vencedor en la ciudad de Valencia y el cambio de poderes en el pueblo de Villa se describen con la alegría de quienes sufrieron persecución por sus ideas y por el temor a las represalias de quienes, antes al mando de la ciudad y del pueblo, ahora se sabían perdedores. Respecto a las represalias propiamente dichas, la novela nada indica, acaso porque la ficción concluye con el parte de la victoria firmado en Burgos por el general Franco. La inclemencia de los vencedores encontrará acaso su tratamiento en la segunda parte de esta trilogía anunciada que deberá empezar aquel 1 de abril de 1939 en que, siguiendo el hallazgo verbal de Gironella, estalló la paz en España.

□ Miguel Catalán

Intrigues entre passat i present

Em dic vermell és una novel·la de tints històrics i accent policíac, on el premi nobel Orhan Pamuk confronta de nou els dos rostres de l'imperi otomà: un de vigilant i nostàlgic davant la tradició que s'enfonsa, i un altre de mirada expectant on s'albiren canvis.

EM DIC VERMELL

ORHAN PAMUK

TRADUCCIÓ DE CARLES MIRÓ

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

499 PÀGINES / 978-84-9824-23-31 / 22 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

A partir d'un doble estrat literari –històric i de gènere negre– i d'una multiplicat de punts de vista narratius, Orhan Pamuk ha elaborat en *Em dic Vermell* un relat que recull la tradició oral narrativa oriental verbalitzada en la figura del contacontes, i on les llegendes més antigues prenen cos paral·leles a la intriga de caire policíac i fons amorós.

Fidel a la influència exercida per les velles llegendes i mites de la tradició islàmica i oriental, Pamuk al·ludeix en la novel·la a un munt d'històries desconegudes per al lector occidental, les quals ens situen en el llindar d'una lluita històrica: el xoc entre la modernitat i la tradició, immers, en aquesta ocasió, en l'ambient d'un Imperi Otomà que viu al segle XVI els inicis de la seua decadència.

A mig camí, doncs, entre l'esplendor i el crepuscle del poble turc, darrere de la trama d'*Em dic Vermell* s'anuncia la sempiterna lluita entre l'ortodòxia i

l'heterodòxia, entre un món conegut i un altre de desconegut i temptador.

La temptació en aquest cas vindrà de mà del sultà, qui vol quedar immortalitzat en un retrat tot contravenint la llei islàmica que prohibeix les representacions humanes en les obres d'art. Tot i així, el capritx s'imposa a la tradició i quatre artistes elaboren en secret un llibre ple d'imatges insòlites fins aquell moment. Tanmateix, la desaparició sobtada d'El Mestre Elegant, il·lustrador de miniatures de gran renom, deixa obert un interrogant davant l'arrogància d'haver contrariat la norma religiosa, tot oblidant els costums propis i donant la benvinguda a influències occidentals –representades ací a través de la pintura– i enfrontades a la radicalitat religiosa. Més tard, la desaparició d'un segon mestre il·lustrador atia el foc del misteri, però dóna poques pistes per a infondre cap sospita esclaridora, de manera que el lector continua indagant en la història sense perdre-hi interès i pendent d'un final que ell mateix haurà de reconstruir.

A més, en *Em dic Vermell* els assassinats i les històries d'amor emergeixen entre el fanatisme religiós, d'una manera que deixa entreveure la influència d'Umberto Eco i *El nom de la rosa*, si bé en Pamuk s'assaonen amb tot un llegat

d'històries i llegendes pròpies de la seua cultura oriental.

Tal com ocorre en les altres novel·les de Pamuk, *Istanbul* o *El castell blanc*, totes publicades per Bromera, la lectura d'*Em dic Vermell* permet que el lector confirme de quina manera l'univers literari de Pamuk –a mig camí entre Europa i Àsia– s'ha consolidat al voltant de la novel·la d'aventures amb un elevat contingut moral. En totes estes novel·les el premi Nobel retrata la cruïlla de civilitzacions per antonomàsia que ha simbolitzat l'Imperi Turc i encara avui, Istanbul, però en el cas d'*Em dic Vermell*, al joc narratiu i a la reflexió històrica s'hi afegeix l'encant i el misteri de l'art, de la pintura.

Amb aquest llibre, doncs, redescobrim com la pintura ha estat sempre lligada a una tradició cultural i a uns interessos polítics i religiosos ben forts, i com les noves formes artístiques de fer han estat jutjades amb duresa pels ortodoxos que veuen en la diferència un perill latent.

□ Lourdes Toledo

De la importancia del arco iris

Cuando un libro comienza con una dedicatoria como: «Hi ha tants somnis trencats, tantes il·lusions perdudes, que a vegades, un no sap si cal mirar cap endavant o recrear-se en el passat», sabemos, indefectiblemente, que estamos ante un libro triste.

UN PARELL DE VEGADES. LES FORMIGUES DE CAPI
(UNA PETITA ICONA PER A UNA FAULA SENZILLA DE BENICÀSSIM)

LEOPOLDO JOSÉ TRILLO-FIGUEROA

IL·LUSTRACIONS DE PACO BASCUÑÁN

COL·LECCIÓ «SINGULAR-PLURAL»

45 PÀGINAS / 978-84-8131-763-3 / 10 EUROS

TÀNDEM EDICIONS, VALENCIA, 2007

Un parell de vegades. Les formigues de Capi es un bellissimo homenaje que Leopoldo Trillo-Figueroa hace a su hermano Alfonso, más conocido como Capi Trillo, fallecido en la isla de Cuba hace ya diez años. Un homenaje en la que el autor, en una escritura realmente hermosa, sentida y literaria, intenta escudriñar el significado de las hormigas de hierro creadas por Capi y que, con el paso del tiempo, se han convertido en símbolo de Benicàssim. Para ello se vale del recuerdo de dos momentos vitales propios que puestos en conexión con innegable maestría, le iluminan. De ahí el título de la obra: *Un parell de vegades*. Dos momentos que poseen un factor común: descubrir aquello que está más allá de lo tangible y que nuestra «opacidad creativa» nos impide ver. Pero llegar a intuir el posible sentido de las hormigas es una excusa para lo que en realidad desea hacer Leopoldo en esta su primera incur-

sión literaria: hablarnos de la grandeza humana de su hermano Capi Trillo, con el que sentía una unión especial.

Alfonso Trillo-Figueroa (1954-1997) nació en Valencia. El sobrenombre de Capi le venía de niño, de cuando ganó varios concursos de disfraces vestido de capitán. Capi vivía en Benicàssim, del que se sentía hijo de pleno derecho. Fue, para todos los que le conocieron, un personaje singular. Amante de la naturaleza, ejerció de amigo (una constatación de ello es el hermoso Preámbulo que escribe Francesc Colomer, alcalde de la localidad castellonense), de artista y, también, de vigilante forestal y guarda del parque natural de las Islas Columbretes en donde definitivamente reposa, «entre la playa y el cielo».

Tercer título de la colección Singular-Plural, de Tàndem Edicions, la edición de *Un parell de vegades. Les formigues de Capi* destaca tanto por la calidad de su diseño (formato, papel grueso, tapas con amplias solapas recorridas por las famosas hormigas), como por la maquetación, con un texto que recibe distinto tratamiento (mayor o menor presencia en la página, dependiendo del momento del relato) que hace más intensa la lectura, si cabe. El responsable, Paco Bascuñán (Valencia, 1954), que a lo largo de su carrera ha sido capaz de aunar

diseño y artes plásticas y que ha situado a la Comunitat Valenciana en el panorama del diseño internacional, lo es también de las ilustraciones, intencionadamente simples, casi diríamos *naifs* y que en realidad corresponden a una progresión al hilo de la narración, que deviene en la ilustración penúltima («*Des d'aquell moment, en veure alguna de les formigues de Capi, les veuria com una icona que simplificava visualment l'origen d'aquest poble preciós*») y la última (el porqué de la disolución del referente).

Pérdida, tristeza, recuerdos... se asientan en la memoria, como estratos geológicos. Inevitables en el camino de la vida. Quizá atravesar el arco iris nos ayude a comprender.

□ Ana Isabel Caro

«Matar la mare va ser fàcil»

Un llibre de memòries i una novel·la van ser suficients per a catapultar Alice Sebold a la fama, una autora quasi desconeguda fa uns anys, convertida en un dels impactes editorials més importants de l'última dècada. Edicions Bromera presenta la traducció del seu tercer i últim títol, *Quasi la lluna*, una novel·la sorprenent, dura, que mostra la fragmentació de l'univers familiar actual.

QUASI LA LLUNA

ALICE SEBOLD

TRADUCCIÓ D'EMMA PIQUÉ

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 149

301 PÀGINES / 978-84-98242829 / 19,90 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Alice Sebold va nèixer a Madison, Wisconsin, el 1963, però es va criar als suburbis de Filadèlfia. El seu pas per la Universitat de Syracuse va tenir un epíleg amarg. Als divuit anys, Alice Sebold va ser agredida i violada. Quan va denunciar els fets, la policia l'informà que el mateix violador havia actuat uns dies abans i havia mort la seua víctima.

Després d'una experiència a Nova York poc fructífera, tant des del punt de vista literari com humà, Sebold va emigrar a l'oest i es va instal·lar a Califòrnia, on resideix actualment. En aquest entorn allunyat dels cenacles literaris, va ser on va escriure, en un primer moment, *Lucky*, el testimoni visceral i cru de la seua terrible violació i, més tard, *Lovely bones* (Des del meu cel), la història de Susie Salmon, una xiqueta violada i assassinada que observa des del cel la progressiva desintegració de la seua

família. Aquesta última va ser rebuda de manera entusiasta per la crítica i pel públic, i en escasses dues setmanes, Sebold havia venut dos milions i mig d'exemplars.

El seu tercer i últim llibre, *Quasi la lluna*, es va publicar l'any passat i ara Bro-mera ens n'ofereix la versió en català. La novel·la comença així: «Dit i fet, matar la mare va ser fàcil». Vet ací, la Sebold punyent i directa, gens melindrosa a l'hora de dir les coses com són. I és que la nord-americana es mou amb des-seiximent en el terreny dels drames humans, amb una habilitat sorprenent per a escamotejar la sensibleria de les qüestions més delicades. El resultat és una novel·la dura que mostra la fragmentació de l'univers familiar actual. Helen acaba d'assassinar la seua mare, una dona que patia demència senil. Però darrere d'aquest crim hi ha un passat familiar dolorós que tots –també Helen– van passar per alt perquè els convenia. I és que el dia que el senyor Forrest –l'únic veí que es relaciona amb la família– explica a la xiqueta Helen que sa mare és una malalta mental, li dona la clau del perquè de tots els mals dies, de les portes tancades i dels atacs de plors injustificats. La xiqueta es treu un pes de sobre, perquè ja no haurà de carregar amb la culpa del problema de la ma-

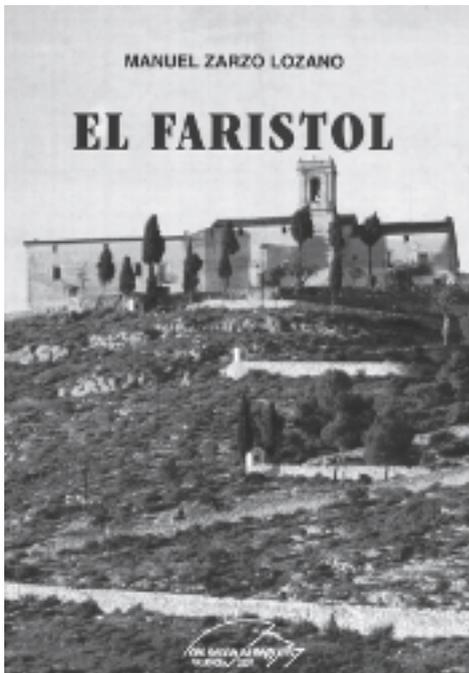
re. Tot i això, l'Helen serà conscient, des de ben menuda, del paper que juga en la vida respecte a sa mare excèntrica i agorafòbica: «ser la seua representant en el món i dur-li el món a casa».

Al llarg de vint-i-quatre hores, aquesta novel·la explora la complexa relació entre mares i filles, esposes i amants, així com la línia que separa l'amor i l'odi: «Vaig oblidar l'odi que sentia per la mare i em vaig obrir a l'amor. Era tan fàcil passar d'un costat a l'altre, com jugar enfilada al cavall balanci.»

□ *Alícia Toledo*

Novela de un pueblo

Esta es la cuarta novela de Manuel Zarzo Lozano, autor nacido en 1934 cuya vida profesional transcurrió lejos de la escritura literaria hasta 1980, cuando dio a conocer su primera pieza novelística. *El Faristol* narra unos hechos dramáticos que pudieron suceder en torno a 1950 en un pueblo valenciano dominado y a trechos amedrentado por las autoridades civiles y religiosas del lugar.

EL FARISTOL

MANUEL ZARZO LOZANO

167 PÁGINES / 978-84-85446827 / 25 EUROS

ED. DEL SÉNIA AL SEGURA, VALÈNCIA, 2008

Manuel Zarzo Lozano, autor nacido en Benaguacil en 1934 y dedicado durante largo tiempo a tareas empresariales, ha publicado desde 1980 otras novelas y obras narrativas en valenciano como *Mes enlla del jui final* (1980), *El pare, el fill y l'atre* (1997), *L'atra cara de la moneda* (2003), *Cara i creu* (2003) o *El soterrar* (2003).

El Faristol es una novela ambientada en un pueblo valenciano a mediados del siglo pasado. Cuenta una historia de las que se contaba sucedían por entonces, cuando en una partida de juego clandestino alguno de los jugadores con peor suerte caía en la tentación de empeñar una tras otra sus posesiones sólo para seguir perdiendo dinero y jugarse entonces con el adversario la mano de su hija o los brazos de su propia esposa.

El Faristol cuenta la historia de cómo Alfonset, el hijo de un poderoso empresario local, deja embarazada a una empleada de su padre tras forzarla cuando esta queda sola en el despacho. Al conocer el hecho el «tio Roc», padre de Alfonset, busca algún joven en el pueblo que pueda cargar con las consecuencias de la falta de su hijo y al que se pueda acusar de haber violado a la muchacha. Presiona entonces al alcalde para que ordene a la guardia civil que obligue al infeliz Sisco a casarse con Roseta. El propio sacerdote, Mossén Miquel, celebra la boda intimidado por las autoridades del lugar.

Según explica el autor en una nota preliminar, la historia está basada en hechos reales, si bien la cuestión queda poco clara: afirma que algunos de los personajes existieron, pero a continuación indica que cualquier parecido con la realidad es pura coincidencia. En cualquier caso, el argumento central presenta un contenido humano tan acusado y las costumbres están tan fielmente retratadas que su desarrollo se sigue con interés, pese al carácter plano de los personajes, de ciertas redundancias («estaba casi calvo del todo») y otros defectos expresivos («hirviéndole un poco la sangre»), así como de rasgos de inverosimilitud (Alfonset logra que Roseta acceda

a sus deseos amenazándola con contar unos amoríos de ella con el tío Roc que no existieron en realidad; si bien el novelista nos explica que Roseta fue «realmente forzada», el lector queda con la impresión de que todo el pasaje adolece de un fallo constructivo, pues no concurre la fuerza física ni tampoco había motivo para la extorsión).

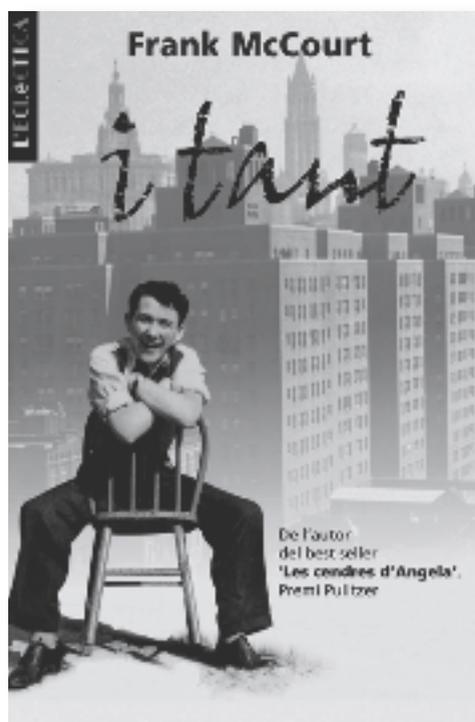
Pese a los defectos señalados, *El Faristol* se lee hasta el final con facilidad gracias al retrato de un ambiente opresivo y corrupto que alcanza a todas las esferas sociales y a una historia de interés humano propia de otros tiempos, cuando la honra se confundía con la honradez y el imperio de la hipocresía social amordazaba los deseos y proyectos de vida personales.

□ Miguel Catalan

A la recerca del somni americà

Amb *I tant*, Bromera culmina la publicació de la famosa trilogia de l'escriptor Frank McCourt. Després de l'èxit indisputable d'*El professor* i de *Les cendres d'Àngela*, els lectors valencians tenen a l'abast la peça intermèdia que arrodoneix el periple vital de l'escriptor i que mostra les esperances d'un jove irlandés que acaba de posar els peus a la Nova York del tombant dels anys quaranta.

ITANT

FRANK MCCOURT

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 143

382 PÀGINES / 978-84-9824-255-3 / 19,50 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

«Nova York era la ciutat dels meus somnis, però ara que sóc aquí els somnis s'han esvaït i no és en absolut el que jo esperava. Mai no m'hauria pensat que aniria pel saló d'un hotel recollint el que la gent deixa i netejant tasses de vàter.» Quants milions d'immigrants escampats pertot arreu del món occidental, en el segle XX i també en ple segle XXI, hauran pensat alguna cosa semblant en algun moment de la seua vida? Tot just aquesta és la universalitat que amera pels quatre cantons l'obra de Frank McCourt. En *I tant* el lector trobarà les peripècies d'un irlandés de només dinou anys que ha d'obrir-se pas, a empentes i rodolons, en la difícil societat novaorquesa de finals dels anys quaranta i principis dels cinquanta. Des de la seua arribada a la ciutat de Nova York, McCourt ens conta amb un estil força àgil

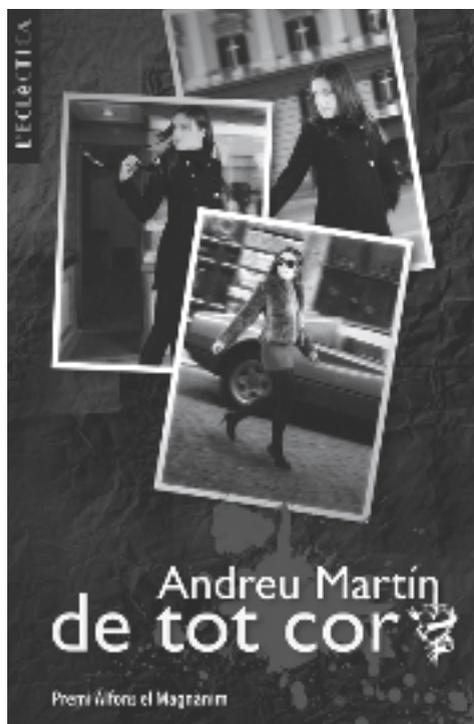
i desimbolt, tot i que no sempre lliure de sentimentalismes incòmodes, la trista i íntima soledat de l'immigrant que lluita per tal d'aconseguir prosperar en un país estranger. McCourt no concedeix cap treva al lector, no hi ha ni el més mínim descans, les anècdotes se succeeixen a una velocitat de vertigen. Tanmateix, la novel·la es ressent de l'estil forçadament col·loquial amb què l'autor relata, des de la primera línia fins a la darrera, les seues vivències, tot i tractant de reflectir els parlars dels estrats més baixos de la societat novaiorquesa. Abusa, al meu entendre, d'aquesta varietat col·loquial. No obstant això, aconsegueix transmetre amb sol·lència les adversitats que ha de patir un jove immigrant a l'hora de fer-se amb un treball digne en un entorn tan poc afalagador. És la coneguda història de la persecució de l'*american dream* que tantes generacions d'immigrants va aconseguir mobilitzar i que encara segueix mobilitzant. McCourt ens narra la recerca de la felicitat d'un jove irlandès que se sent perdut, sense rumb, en un territori realment hostil. El tòpic de l'irlandès borratxo i constantment nostàlgic de la seua pàtria, a l'igual que en *Les cendres d'Àngela* i en *El professor*, torna a repetir-se, amb més freqüència si cap, en *I tant*. Tot i que McCourt ma-

quilla aquest tòpic amb grans dosis d'humor, hi ha massa fragments del llibre en què no para de traçar cercles i més cercles al voltant del prototipus d'home irlandès fàcilment seduïble per la beguda sense aportar res de nou. Des d'aquest punt de vista, es constata un notable daltabaix de qualitat literària respecte a *Les cendres d'Àngela* i també respecte a *El professor*. Més del mateix una altra vegada. Tot amb tot, si bé en *El professor* s'esbossava el retrat d'un professor decidit a no cedir davant les adversitats diàries que dificulten la tasca docent en un institut, en *I tant* trobem el testimoni vitalista d'un immigrant entestat a demostrar, amb gran coratge i no menys capacitat de lluita, la possibilitat de reeixir amb èxit en la vida fins i tot en els moments més descoratjadors. Conserge, soldat ras, caporal, ensinistrador de gossos, estibador, professor, novaiorqués, irlandès, somniador, nostàlgic... Frank McCourt, al cap i a la fi.

□ Salvador Ortells Miralles

«Premsa rosa... groga i negra»

De tot cor, d'Andreu Martín, és l'últim premi Alfons el Magnànim de Narrativa. Un periodista del cor, Tiaguín Moltó, que feia i desfeia en el món de la premsa rosa fins que va topar amb qui no devia, és trobat a sa casa mort i en un avançat estat de descomposició. Quin dels nombrosos enemics que tenia ha efectuat el *swing* mortal?

DE TOT COR

ANDREU MARTÍN

COL·LECCIÓ «ECLÈCTICA», 145

318 PÀGINES / 978-84-9842-66-9 / 19 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

L'arma homicida: un pal de golf. El lloc del crim: un immund garatge adaptat com a vivenda. El mort: un conegut i polèmic periodista del cor arraconat del paper cuixé i dels platós de televisió per una mà negra. Els sospitosos: una colla inacabable d'enemics famosos, assidus als programes del cor, a les clíniques de desintoxicació i a les de rejuveniment –per veure els perfils dels sospitosos és interessant fer una ullada a la web creada per a la promoció editorial–. La novel·la no dubta a mostrar-nos un panorama depravat, frívol, desolador i despersonalitzat, però, a la vegada, tan habitual en les nostres pantalles. Mentre s'intenta respondre a la pregunta: «Qui ha mort Tiaguín Moltó?», Andreu Martín ens acara amb la cruesa que regna entre els qui volen aconseguir fama, notorietat i diners a qualsevol preu. Entre la corrua de personatges que Martín treu a escena, hi ha folkloriques

estirades amb actituds caïnites, clans gitanos amb comportaments incestuosos, periodistes amb tendències venjatives o policies amb voluntat autodestructiva. Més enllà d'aquest retaule fresc i abominable que és la novel·la, Andreu Martín confessa que s'ha volgut «complicar la vida» a l'hora de presentar-nos-la. L'objectiu d'aquest autor, conreador habitual de novel·la negra, era arribar a fer d'aquesta trama una narració didàctica que ens servira per a analitzar una realitat escandalosa i alienadora. La novel·la manté la tensió i l'atenció perquè juga amb la pregunta clàssica del gènere, però hi juga a partir de narracions superposades, de veus narratives diferents que emfasitzen aspectes diversos. L'assassinat de Tiaguín Moltó, la seua història personal i professional i la investigació per descobrir l'assassí són fets que es converteixen en dues narracions dins de la mateixa novel·la, amb títol i autor propis: *La llum al final del túnel*, de la periodista Núria Masclau, i *Taquicàrdia*, del també periodista i cronista de successos Pepe Baza. A això hi hem de sumar una narració curta de Tiaguín mateix o el monòleg de l'assassí. Punts de vista i narradors entrelaçats que ens ajuden a configurar allò que «objectivament» va passar.

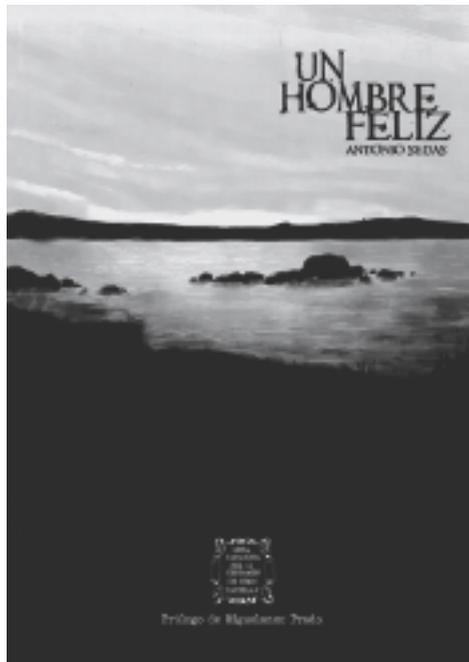
L'exercici narratiu resulta entretingut per al lector, que paral·lelament als personatges de ficció, també veu desfil·lar espècimens de la talla de Farruquito, Isabel Pantoja o Jesulín d'Ubrique mateix: impressionant. Davant d'aquest panorama, però, trobem en la novel·la reflexions gens desencertades com la de Núria Masclau (p. 232) que comença així: «La vida [...] és molt i molt complicada, i hi ha qui tracta de convèncer-nos que és molt senzilla.» I d'entre els finals possibles, Martín en tria el més esperançador, el que ens fa veure una llum al final del túnel i ens fa creure que no és un tren que ve cap a nosaltres.

□ Isabel Moll

Vitalisme gris

L'autor gallec Antonio Seijas (Ares, 1976) signa l'àlbum guanyador del II Certamen de Còmic Castelao, un personal i intimista retrat que dóna títol a l'obra amb exacta amargor:

UN HOMBRE FELIZ

ANTONIO SEIJAS

PREMI II CERTAMEN DE CÒMIC CASTELAO

PRÒLEG DE MIGUELANXO PRADO

COL·LECCIÓ «CREPÚSCULO», 13

64 PÀGINES / 978-84-96730-14-X / 16 EUROS

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2007

Les lloances de Miguelanxo Prado cap a l'estil de Seijas en la introducció de l'àlbum no són gens gratuïtes, ja que, a més de concises i plenament justificades, provenen d'un dels autors més reconeguts de la historieta espanyola... si és que això, tan discutible, existeix. La qualitat de Prado al llarg dels anys, però, és innegable. Sobta també que una eina tan susceptible de prostitució com el color digital, que s'ha guanyat un gran nombre de detractors entre els dibuixants més consolidats i fins i tot n'ha llançat a perdre uns quants –això mateix podria haver passat a Frank Miller, segons alguns, en obres com *The Dark Knight Strikes Back* (El contraataque del Caballero Oscuro, Planeta D'Agostini), un títol, al nostre parer, brillant per la desmesura i que pràcticament no té res a veure amb aquest, però que utilitza la mateixa tècnica i fins i tot unes gammes de colors de vegades sorprenentment semblants–, siga ací matisadament lloada pel lúcid Prado i excel·lentment utilitzada per Seijas.

Un hombre feliz és una d'aquestes obres difícils de ressenyar sense fer-ne malbé la lectura per a qui vulga acostar-s'hi: amb un llenguatge que sembla més basat en les sensacions que en cap continuïtat argumental, entrellaça hàbilment recursos com l'alternança entre tipus

de colors per reflectir sentiments i situacions, l'ús de vinyetes «especials» –algunes evocuen aquestes *polaroids* que ja semblen en vies d'extinció, la qual cosa potser resulta més aviat deliberada, especialment tenint en compte el desenllaç– i la referencialitat esparsa però contundent. Hi discernim, per exemple, la imatge televisiva de Mädchen Amick encarnant Shelly Johnson en la sèrie *Twin Peaks* (Mark Frost i David Lynch, 1990-91); potser la seua aparició es deu al fet que fou un dels personatges més quotidians i vexats d'aquella història, i això en certa manera l'acosta al protagonista; potser, també, la seua presència en *Un hombre feliz* obeeix la immensa admiració de l'autor pel simple aspecte de la senyora Amick, la qual cosa no seria tampoc gens estranya. André Breton, Lawrence Durrell, Paul Éluard o Nicholas Rowe són altres referències més «creditícies», diguem-ne... Encara que, al capdavall, el que importa és l'habilitat de Seijas per dibuixar aquest ferm retrat del protagonista en determinades circumstàncies i determinats ambients. I el resultat d'això és, sens dubte, reeixit, al marge de les cites que hi haja o que hi vulguem veure.

□ Felip Tobar

La llum que fa viure les formes

Jordi Llavina confirma en aquest segon poemari un estil de fonament ferm i conscient de la seua proposta estètica. Des d'un realisme líric, des dels detalls que omplien les nostres rutines, extrau el suc de la vivència i reflexiona sobre l'evolució humana.

DIARI D'UN SETEMBRISTA

JORDI LLAVINA

PREMI ALFONS EL MAGNÀNIM VALÈNCIA DE POESIA

COL·LECCIÓ «POESIA», 76

88 PÀGINES / 978-84-98242-56-0 / 13 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Al pòrtic del primer poemari de Llavina Sam Abrams ja avisava de la preparació seriosa que l'autor havia adquirit abans de fer públics els seus poemes. Aquesta formació prèvia apunta la seriositat amb què Llavina es pren la poesia, alhora que serveix de base a resultats destacables. Ho demostrava llavors i potser una mica més, ara amb *Diari d'un setembrista*. Però reprenem encara les paraules d'Abrams, perquè no milloraré l'explicació amb esmenes. Afirmava que la seua poesia és una «contribució inèdita al realisme líric a Catalunya» a partir de tres aspectes: la intensificació del llenguatge, una imatgeria vigorosa i renovada, i finalment l'adaptació de la forma a l'objectiu de cada poema. La llengua que empra és fornida però emotiva, i també «molt sensorial, molt sensual i molt nítida». Així aconsegueix un subtil i durador efecte en la sensibilitat del lector, amb una intensificació de signe vitalista. Llavina entén la poesia com a registre de pèrdues, i *Diari d'un setembrista* ens anuncia el trànsit cap a la llum tardoral. Aquesta poesia connecta amb l'actualitat, potser perquè aparenta una transmissió automàtica a paraules de la visió que posa sobre les estampes del món que ens envolta. Aconsegueix traslladar-nos l'atenció cap als objectes amb l'aspecte natural d'una llum sense filtres, que adapta a un ventall de possibilitats formals prou divers. Mostra preferència pel decasíl·lab, però s'acomoda bé al ritme hexasíl·lab, empra sovint el vers lliure que alterna encara amb

l'alexandrí, la tanka i la prosa poètica. Tot i que la majoria de composicions superen l'extensió d'una pàgina, en aplicar

una cadència calmosa a la construcció d'imatges envolupants, cal destacar els breus poemes que s'intercalen i copsen el llampec d'una emoció. Però el que guanya el lector és l'habilitat i molta traça per a combinar formes i idees nascudes de la seua acurada observació.

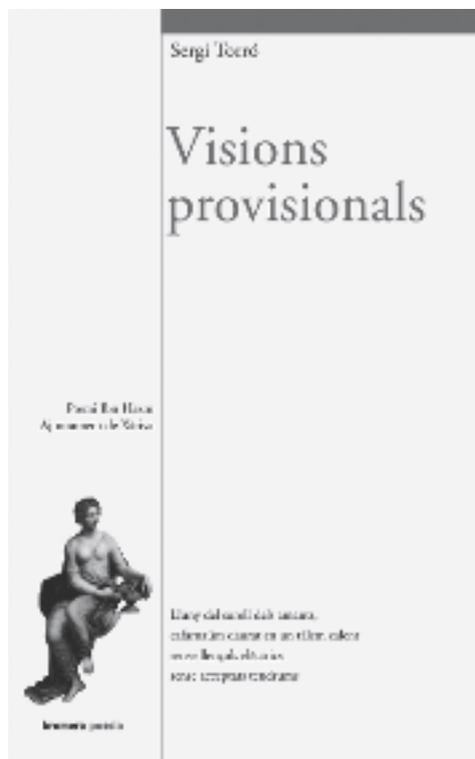
Amb una visió crua de l'entorn, i amb l'ús d'una ironia lleu que aporte distància, l'autor pretén l'objectivitat d'una experiència formal compartible. Crea ambients poètics que ens capten, relata imatges pacients i metàfores vitals. Sovint barrejat de recança i de pèrdua, sobretot de la innocència, analitza la nostra condició a partir de descripcions precises, i hi escola algunes gotes del distanciament que sent cap a la humanitat. A la primera part trau profit d'escenes espigolades amb mà ferma i agilitat, sense perdre's ni embolicar-se. Mentre que a «L'agulla de les hores», que completa el llibre, esmola l'expressió despullada dels estralls del temps. Deixa caure el retret per l'evolució que el cadell humà té fins a la ruïna moral que ens embruta l'ànima, mentre n'hem d'assumir una altra de física que ens acorralla amb la vellesa.

El to lúcid dels poemes de Llavina, la riquesa del seu realisme quotidià que transcendeix sentiments i perplexitats, fan aquesta lectura molt recomanable.

□ *Eduard Ramírez*

Poesia on the road

Premiat amb l'Ibn Hazm de l'Ajuntament de Xàtiva de l'any 2006, Sergi Torró presenta el seu tercer volum de poesia amb aquestes *Visions provisionals*. Abans hi hagué uns *Dubtes insostenibles* i unes *Cançons de redempció*, títols que ens poden avançar la mena de funció que aquest autor atorga als versos.

VISIONS PROVISIONALS

SERGI TORRÓ

PREMI IBN HAZM AJUNTAMENT DE XÀTIVA

COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 75

70 PÀGINES / 978-84-98242-35-5 / 13 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Sergi Torró és d'Ontinyent i té 35 anys. Fa temps que va decidir fer de la poesia el seu crit de denúncia. D'experimentació, si més no. Amb els seus versos, de mètrica i rima lliures, l'autor manifesta la descoberta de la decepció, amb els avantatges i desavantatges que això comporta. La paraula, doncs, com a eina de revolta.

Si ens endinsem en la lectura d'aquest volum, hi trobarem un seguit de trenta-un poemes aplegats en dues parts. Cada poema és un text independent i potser a la segona part hi descobrim alguna pinzellada d'intimisme, això sí, sempre amb un aire descarat i inconformista —que pot arribar a ser caòtic—, com el que habita en cada vers. Mancats de força, els mots, però, no culminen les perspectives inicials. La declaració de principis de «Goliard», si sè poema del llibre, on afirma odiar tothom, i on es considera un «alies ningú»,

fracassat en l'intent de formar-se com a intel·lectual, planteja unes expectatives de rebel·lia que no satisfan el lector quan llegeix el volum sencer. Si bé la crítica contumaç als fatxes que escolten Julio Iglesias, i a les famílies tradicionals ens anuncia un rebuig a la societat benestant, en la sèrie de poemes dedicats a València ciutat, el poeta es perd, sobretot en el registre. Per un costat hi ha la intencionalitat de la mà que escriu aquests versos, que hi podem intuir, i per un altre, el resultat que aporta el discurs, insuficient i ingenu, en aquest cas. La ingenuïtat no té per què estar renyida amb la poesia; en canvi, la manca d'exigència amb l'ofici de poeta, sí. Si un autor té la idea de deixar testimoniatge d'una visió personal del món i del moment que li ha tocat viure (la importància dels clàssics en la nostra cultura, les nits de festa al poble o la identitat nacional, per posar-ne tres exemples) i, a més, ho fa amb la poesia com a mitjà, no pot fer un exercici autocomplaent al ritme que li dicta el pols, com si es tractés d'un quadern de dietari o un simple bloc de notes. Hi trobem a faltar què deu haver-hi un o dos esglaons més amunt, en aquest llibre en construcció. Llegiu, si de cas, aquest exemple: «[...] Estudiarem, també / els clàssics llatins / Perquè sense ells

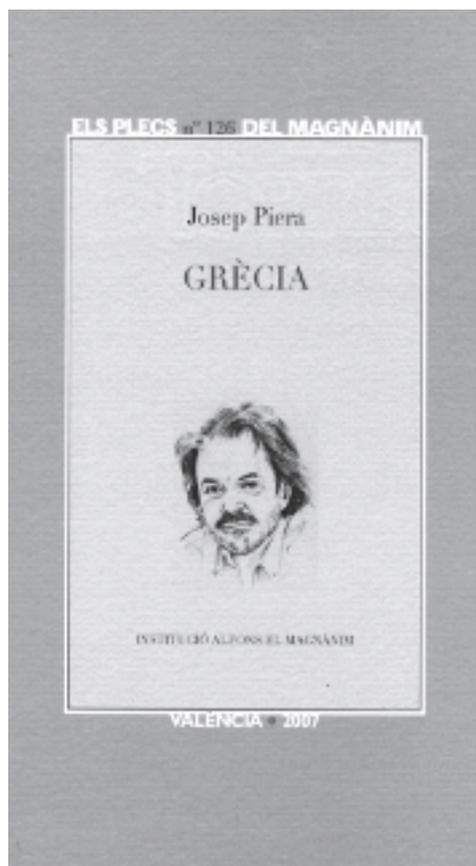
/ no tindreu ni puta idea / (com jo; estudiarem junts) / O tal volta sí, / però no serà prou puta / si no els coneixeu.» O aquest altre sobre la marca i el nom de la beguda per antonomàsia de les comarques centrals: «Amor, ara / tenim un enemic comú: / Cerol, / pertot arreu / Ha desaparegut Sanxo / La burra... / Sanxo / La burra / És burra, / això no ens ho llevaran els alcoians.» Insistim: tret d'un parell de moments en què el poeta sembla saber el que diu, moments en què albirem un món entre els versos com ara el poema número 14 de la primera part i el que porta el títol de «Complicitat», de la segona, no és aquest un llibre amb el qual es pugua consolidar una veu.

Definiríem la poesia de Sergi Torró com una poesia feta *on the road*: de velocitat trepidant, de vertigen, però efímera i desigual. Potser perquè cal una absoluta convicció en allò que escrivim o potser perquè el jurat que li va atorgar el premi amb aquest recull de poemes podia haver-s'ho pensat dues vegades. Com el vi, potser és qüestió de temps.

□ Begonya Mezquita

La vista cansada, el cor sanser

Un Josep Piera que se sent major revisita i reinterpreta la seua Grècia admirada i estimada.

GRÈCIA

JOSEP PIERA

COL·LECCIÓ «ELS PLECS DEL MAGNÀNIM», 126

31 PÀGINES

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2007

De jove, Josep Piera va somiar una Safor amb una vitalitat literària (i cultural, en general) que poguera ser reflex d'aquells clàssics que descobria aleshores: Ausiàs March, Joanot Martorell, Roís de Corella... I fa ben poc corria ben content amunt i avall, el dia de la concessió dels premis literaris de Gandia: ara pot ben dir que una part dels seus somnis –si més no la part de creació literària– s'havia acomplert: Àngels Gregori, poeta saforenca, rebia l'Ausiàs March i s'afegia, així, a la publicació de *Flors a casa*, de Maria Josep Escrivà, que havia rebut els Jocs Florals de Barcelona, o Ignasi Mora, que va guanyar el premi Mallorca de narrativa, o fins i tot qui subscriu aquestes línies, que acabava de rebre el premi de poesia dels Ciutat d'Alzira. A més, s'hi podrien afegir veus noves que han anar apareixent, com la de Joan Mahiques o, darrerament, Christelle Enguix.

I dic tot açò perquè potser al principi no, però ben prompte la seua obra s'acara, amb curiositat, a llegir les cultures que ens envolten, des del seu paradís que és La Drova. El primer focus clar d'interés és, sense deixar de banda la pròpia ni la

castellana, la cultura grega: tant en *El cingle verd* com en *Estiu Grec* tracta la cultura grega amb tanta passió com és capaç. I no és poca.

Després ha visitat específicament els altres «nosaltres»: tant els musulmans (en general, tot el món àrab, però en particular els musulmans que van viure i escriure en aquest nostre territori), com els italians (específicament Nàpols) o, fins i tot, els confins del nostre Mediterrani: Israel. I tot això ho dic perquè ara, molts anys després (cal no oblidar que, per exemple, *Estiu grec* és del 1985), ha tornat als orígens. Potser als seus, però de segur als de la cultura occidental: *Grècia* és el títol del recull. I no li calen massa aclariments.

En el llibre mescla poemes amb textos de caire memorialista (allò que hom anomena «literatura del jo») que, ben mirat, són els dos eixos a sobre els quals ha bastit tota la seua obra. I té gràcia, el llibre, tot i la seua brevetat perquè l'escriptor se sent major i té consciència dels anys transcorreguts. I s'acara amb els seus textos antics per crear-ne uns de nous, així com també s'acara a les sensacions antigues per explicar les noves. Per exemple, en *L'estela de l'Illissos*, on de segur abans haguera vist la força i la bellesa de la joventut, ara veu un xiquet, un home, un vell i un gos: tot el trajecte. Per a testimoniar-ho està el gos (cite els tres últims versos): «Les tres edats, les tres edats / de la vida dels humans, vaig pen-

sar. / ¿I el gos? el gos n'olora el final.» També s'hi esbossen algunes reflexions relativament evidents però molt ben exemplificades, com que, amb l'edat, fem lectures diferents de les mateixes lectures, de la mateixa manera que ens aproximem de diferent manera als autors (i la reflexió és sobre Cavafis). I els exemples continuarien.

Podríem dir que Piera és el de sempre, però que ara se sap major, que la seua visió és la mateixa, però que les seues ulleres han canviat. I això, que de vegades arriba a esgarrifar el lector, trobe que és una cosa positiva.

Així doncs, qui llesgesca aquest plec de fulls trobarà un Piera més a prop d'*El cingle verd* que no pas de les memòries de la *Putxa postguerra*. També un Piera més major que, voluntàriament, crea paral·lismes amb aquell que va ser. En resum: un text breu que li obre nous possibles camins o llibres, que ens ajuda a plantejar-nos coses com la mort i la vida, coses com que en la nostra llengua cap des de Cavafis a un trist gos que olora un bastó. I un últim afegit: amb la curiosa edició (que és d'aquelles que ja no se'n fan), ¿no haurien pogut trobar un corrector de textos a l'alçada de les circumstàncies? Ni Piera ni Alfons el Magnànim s'ho mereixen. Des d'ací, el meu homenatge per a tot dos.

□ Josep Lluís Roig

La fluïdesa entre els nusos

Aquest poemari ens permet resseguir l'evolució de la producció poètica de Begonya Mezquita entre el 2001 i el 2006. La seua veu transmet intensitat, fermesa i reitera elements com ara la meditació personal, la sensualitat i les referències a la natura.

UNA ILLA

BEGONYA MEZQUITA

COL·LECCIÓ «RAZEF», 12

36 PÀGINES / 978-84-95510-97-6 / 4 EUROS

EDICIONS 96, CARCAIXENT, 2007

La col·lecció «Razef» de poesia manté una delicada presentació, ben amano-sa, i una línia d'interessants aportacions a la nostra cultura poètica. S'hi intercalen traduccions amb les diferents presentacions de poemes d'autors en la nostra llengua. Així aconseguixen enriquir-nos, tant per l'intercanvi amb expressions foranes com pel seguiment d'autors i autores que mantenen viva la nostra flama poètica, més enllà de premis. Això sí, la presentació reduïda obliga a fer tasts breus, encara que l'impediment a trobar-hi continguts extensos queda rescabalat per la selecció. En el cas del llibre de Begonya Mezquita, *Una illa*, només una quinzena de poemes aplegats de la seua producció dels darrers anys.

La imatge del títol remet a la poesia mateix, assetjada però ben dotada de vitalitat, com diu Joan-Elies Adell en la introducció. Perquè Mezquita es deixa guiar per l'estima a la llengua i la necessitat d'entendre el món que ens envolta, que sempre implica la recerca per tal d'explicar-nos també qui som. L'autora porta a la pràctica aquesta dèria, no sols a través dels versos, sinó també amb múltiples activitats socials i culturals relacionades amb la literatura i especialment amb la poesia, com ara a l'Associació d'Amics de Joan Valls.

Aquesta actitud militant impregna els seus versos d'un vitalisme obert tant a les noves experiències com a les nostàlgies. Són reflexius a partir d'una subtil reivindicació del moment viscut, i transmeten una sensualitat quotidiana, ben il·lustrada amb imatges extretes de la natura. La fascinació de l'autora per les impressions que troba al seu voltant porten la primavera com a imatge múltiple del viure. Més que un sentit complet amagat als seus versos, Mezquita ofereix la llum i les sensacions lligades a la vivència: l'espera, el desig, el canvi, el silenci que acompanya l'observació... A més, cal afegir la tasca constant de buscar respostes en el llenguatge, la confiança en el poder creador de la paraula: «Paraules que s'amaguen / que avui no sé dir, / que no guanyaran el món / ni faran camí, / ni iniciaran amor.» En *Una illa*, la sintonia amb les sensacions produïdes en el contacte habitual amb la naturalesa i l'experiència íntima és potser el més destacat en una primera lectura. I la vivesa de la paraula descobreix una força atractiva, una intensitat sensitiva, una veu poètica conformada: «Els mots tremolen al redós de la llar. / Mai no sabrem dir els secrets de l'aigua: cercàvem la nit perquè ens moríem de gana.»

□ *Eduard Ramírez*

Comité de tristesa

Aquest llibre de poemes és un lament de dolor contra l'inevitable pas del temps, contra la feblesa i la caducitat de les coses. El seu autor, Alfons Navarret, que ja té sis llibres de poemes publicats, va rebre amb *Malaurança de l'hora vella*, el premi Jordi de Sant Jordi de la Vall d'Uixó, l'any 2006.

MALAURANÇA DE L'HORA VELLA

ALFONS NAVARRET

PRÒLEG DE JOSEP MIR

PREMI JORDI DE SANT JORDI DE LA VALL D'UIXÓ, 2006

COL·LECCIÓ «POESIA», 60

71 PÀGINES / 978-84-9795-314-6 / 12 EUROS

EDICIONS BROSQUIL, VALENCIA, 2007

El pròleg ens anuncia una visió críptica del fet poètic, una visió tancada en ella mateixa. La paraula de l'home és la decepció i la desorientació. Les idees d'En Josep Mir, quan enceta el pròleg parlant dels valors de l'època que traïem, erigeixen la consciència en l'autèntic esperit de l'home d'ara mateix, lluny dels ídols i dels herois de segles passats. Ara per ara assistim al fracàs de la bellesa i, tal com l'home del pròleg diu, estem instal·lats en la «merda». Iniciem, doncs, la lectura d'aquests poemes amb un cert regust de fracàs de l'individu en el món. Aquesta «malaurança» del títol habita les ciutats i els racons de l'esperit de l'home. Hi trobem el distanciament just de la veu poètica que, passat el temps, experimenta la inutilitat del viure, sense poder ni voler fer-hi res. Llegiu el poema que enceta el recull quan diu: «l'horitzó amarg

amb què suportem tanta inutilitat acumulada». El llibre s'estructura en quatre parts formades per nou poemes cadascuna, més el poema inicial de què parlàvem. Presentades per cites que van des d'Andrade i Fernán-Vello fins a Josep Ballester i Jaume Pérez Montaner, passant per Foix i Ferrater, aquestes quatre parts no són sinó quatre alednades en què les paraules no deixen de donar voltes al mateix tema que apuntàvem més amunt: l'estranya incapacitat d'aprehendre la realitat. Hi ha, per exemple, el símbol de la paret com a representació de l'insomni, de la pedra inert, de tot allò que ens entera nyina els ulls, muts com una tomba. D'altra banda, hi ha un cert apunt del paisatge amable i les carícies, del desig del «tu», elements que il·lustren la tercera part amb un alè potser més fresc que la resta de versos. Tot i això, Alfons Navarret fa temps que sap què és el que vol dir. Amerat de lectures i bon deixeble dels mestres, aquest poeta indaga repetidament en els laberints tètrics de l'expressió opaca i hermètica que respon a l'individu desencisat, però no per això àvid de llum. Amb les paraules, el *jo* poètic mira com passa el riu, assegut des de la riba, i espera nous horitzons a trenc de pupil·la.

Tornem al temps. És la fugacitat de les coses i la incapacitat de preservar res quan tot és mort. El temps apareix diverses vegades al poemari. Analitzem de quina manera. Diu el poeta que el temps «sembla tossir, el temps confabula, el temps és un instant de glòria, alguna paret ens convida a recórrer el temps, se't va escapar el temps com imminents colomes, el temps mut, es deixen el pas del temps, el temps cus paradisos falsos [...]». En qualsevol cas, es destil·la una amarga experiència vital que es tradueix en el poemari en paraules o imatges com l'espera, la fugida, el naufragi, la nostàlgia, el cansament, el buit, la solitud o l'odi.

És llarga la llista de poetes que, al llarg de la història, han fet del vers un refugi contra l'inevitable dolor que provoca el viure. És el cas d'Alfons Navarret, que indaga per aquest paisatge, «abocat a les baranes d'una vida» que, com diu ell, «mai hauries volgut viure».

□ Begonya Mezquita

Parèntesi vital

La pintora i poeta Pepa Úbeda s'enceta amb *Viure encara*, llibre guardonat en el V Certamen de Poesia César Simón, en el món de la literatura. Fins ara només coneixíem les seues il·lustracions en el llibre de Cristina Escrivà *La paz es nuestra. 30 mujeres en un infinito*.

VIURE ENCARA

PEPA ÚBEDA

PREMIU CERTAMEN DE POESIA CÉSAR SIMÓN
COL·LECCIÓ «POESIA EDICIONS DE LA GUERRA», 69

62 PÀGINES / 978-84-96545-55-7 / 9 EUROS

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2007

El llibre està dividit en tres parts que mantenen un equilibri simètric de 14, 12 i 14 poemes al voltant del tema de la mort. La primera part, «Dietari d'absències», és més un reguitzell de presències evocades per la memòria instal·lades en descripcions d'encontres amorosos. L'instant de l'amor atura el temps, eixuga el no-res, s'emmiralla en l'eternitat i, sovint al capvespre, ve explicat per un recórrer de dits per la geografia encesa d'una pell aliena. El desig rau sempre present –«ones de foc»– i s'assimila al llenguatge fent que el vers esclate «en un mirall de ressons», de la mateixa manera que un recorregut empentat d'embranchides, en arribar la nit, quan es torna «agosarada» i recorre a les paraules per reconduir-se; i per això afirma: «escanye mot a mot / totes les definicions de l'absència». Només amb les paraules es pot donar constància del pleniluni o del naufragi, del gaudi o de l'angoixa, de «l'estiu que avança l'abra-

çada» o de «la nuesa de l'hivern»; i, «finalment» proclamar el seu voler.

En «Diàleg amb les ombres» s'estableix un seguit de referències a la mort, al dol i al fossar –per abandonar l'abstracció– que fa palesos els records del pare i d'altres éssers estimats, inclòs un record del futur de la seu pròpia fi, «de braçet amb la mort». No defuig acarar-se a l'expectativa de l'acabament; ans al contrari, la mort mostra una cara amable, de companya de camí, que deixa pas, emperò, a la violència. És en aquest punt on el subjecte poètic desvetlla la militància de la poeta i s'apropa en un paral·lelisme que és un crit davant la brutalitat masclista de la violència de sexe –mal anomenada de gènere–. Aquesta segona part conclou amb el poema que dona nom al llibre, «Viure encara», on les parets de la vida diària parlen d'una convivència regulada, tèbia i familiar, acaronada pel «somriure de la carn» que perpetua la voluntat de seguir endavant, i amb un desig de constatació de l'existència: «Apaguem llums. / El cos troba el repòs de viure encara.»

En la tercera part, «Camineu en mi», el diàleg es torna més concís, defuig allò circumstancial i cerca moments, instants on la mort vibra en un record mai inquietant, sempre tan quotidià, tan

agermanat entre l'esclat de la vida i la desfeta. I vet ací que s'arracona en «el somriure dels meus i la conformitat dels morts». A poc a poc, però, la violència escomet les paraules, «boira sobre sorra violada per la bèstia», «ganivets de vidre / mentre s'ajup la ràbia en trinxeres arruixades per la por: / Dormir en pau una migdiada de bombes / mentre file somnis sobre sudaris de fang». I damunt, aventura, en assolir l'expectativa ferma de la mort, un missatge per la persona estimada.

Viure encara és un llibre de poemes madur escrit amb sinceritat i bastit amb l'experiència d'una vida a cavall entre el desig i l'amor que es mira en l'espill d'una mort indefugible.

□ Pasqual Mas i Usó

Tanta vida, com si no fos seua

Resignació de viure. Camillo Sbarbaro (1888-1967) commou per l'expressió senzilla d'una profunda capacitat d'anàlisi que trau a la superfície la complexa geologia de l'ànima humana. Saludem amb entusiasme els *Nou poemes de Pianissimo*, d'Edicions 96, i la versió tan literàriament acurada que n'ha fet el poeta Marc Granell.

NOU POEMES DE PIANISSIMO

CAMILO SBARBARO

TRADUCCIÓ DE MARC GRANELL

44 PÀGINES | 978-84-95510-96-9 | 4 EUROS

EDICIONS 96, CARCAIXENT, 2007

Recorda el poeta italià Camillo Sbarbaro aquella capacitat del seu compatriota Luigi Pirandello de parlar de l'home amb distanciada lucidesa, sense posar ni llevar, sense redimir ni condemnar. Tampoc demana per a ell mateix la comprensió, ni la complicitat dels altres. Fa la impressió d'haver connectat la seua ànima al món, circulant per un túnel transparent experiències reveladores en ambdues direccions. Veu amb els ulls més interiors, «Calla, ànima cansada de gaudir/ i de sofrir (a l'una cosa i a l'altra vas/ resignada).» És un poeta que ho donaria tot per romandre sempre conscient, durant el somni i la vigília, que s'interroga si està viu, «Un cec em sembla que sóc, assegut/ a la vora d'un riu immens./ A sota flueixen les aigües turbulentes,/ però ell no les veu: el poc sol/ pren fel·l·iç. I si li arriba/ a vegades remor d'aigües, la

creu/ zum-zum enganyós de l'oïda.» Els ulls i l'oïda poden enganyar-nos. I res perdura; els moments de pau, goig i plaer vénen seguits habitualment per «un defalliment», «una aprensió pueril», «un gel sobtat», «un sobtat terror»... Sap que la llum només n'és una part, i sabedor dels precaris equilibris de la vida emocional de l'home, sembla convocar ell mateix la part de l'ombra cada vegada que la vida li somriu. La mort de la seua mare, de tuberculosi, quan ell era menut, explica moltes coses; no res dura per sempre, i de vegades dura ben poc. D'una banda percep com ningú la presència del corcó, d'altra sembla immune a la seua corrupció, «Un sobtat terror em talla/ l'alè i dilata en la nit els ulls:/ separada de la resta de la casa/ separada de la resta de la terra/ està la meua vida i jo sóc sol al món.»

Oh, Sbarbaro, per vacunar els dogmàtics i els maniqueus! Respireu! No som perfectes. Ni ganes! «No, Vida, perquè sigues en la nit/ la flamarada veloç, i tampoc per aquells/ aspectes de la terra i del cel en els quals/ la meua tristesa horrible s'apaivaga/ [...] pel remordiment que es troba al fons de cada/ vida, per haver-la inútilment gastat,/ com el solatge al fons del got,/ per la gran felicitat de plorar,/ per la tristesa eterna de l'Amor,/ per no saber i

la foscor infinita...// per tota aquesta amargura t'estime, Vida.»

El llibre té un poema central, bellíssim, dedicat al pare, «Pare, encara que tu no fosses el meu/ pare, encara que fosses per a mi un estrany,/ entre tots els homes jo moltíssim,/ pel teu cor infant, t'estimaria.» Només qui estima patix, només qui patix viu, este sembla ser l'axioma vital de Camillo Sbarbaro, «Vull el Dolor que m'agafe fortament/ i em col·loque en el centre de la Vida.// Hora que no em dius res, hora/ que no em fas gaudir ni sofrir,/ jo resignat espere que passes..» Paul Eluard va escriure el més bell títol d'un llibre de poemes, *Capital del dolor*, però Sbarbaro escriu Dolor amb majúscula.

□ Miquel Martínez

Trencant fronteres artificials entre coneixements

A través del relat d'un gran nombre d'episodis de la història de l'art, Duran mostra en aquesta obra la magnitud de la interrelació entre art i ciència; un interrelació que ha marcat les seues respectives evolucions.

L'ARTISTA EN EL LABORATORI

XAVIER DURAN

COL·LECCIÓ «SENSE FRONTERES», 26

241 PÀGINES / 978-84-9824-238-6 / 19,50 EUROS

PUV I EDICIONS BROMERA,
VALÈNCIA-ALZIRA, 2007

En aquesta era de super-especialització de les disciplines acadèmiques, cada cop accedim a un coneixement més compartimentat; cada cop més el nostre aprenentatge es dirigeix a saber-ho tot d'un àmbit de coneixement més reduït i, així, sembla més i més difícil construir ponts que sobrepassen les fronteres entre sabers. El llibre de Duran resulta interessant precisament per trencar amb aquesta tendència; per construir ponts entre dos àmbits acadèmics a primera vista tan llunyans com són l'art i la ciència.

Aquest és un llibre que aborda la interacció entre art i ciència a través de la consideració d'un ampli ventall d'aspectes. S'hi destaca la contribució de la ciència al desenvolupament de l'art. Una contribució que arribà, per exemple, amb la millora dels pigments emprats en pintura, amb la invenció de nous instruments per al modelat d'escultures, o amb la transformació de la concepció de l'univers que se'n derivà del desenvolupament de microscopis i telescopis o amb el plantejament de la teoria de la relativitat. D'altra banda, també s'hi considera la contribució de l'art al desenvolupament de la ciència, sobretot en alguns àmbits en particular com foren l'anatomia, la botànica o la zoologia.

D'aquesta manera, Duran, tal com planteja en la introducció, tracta d'abordar aquesta interacció sense entrar a «discutir presumptes superioritats de l'una sobre l'altra». El llibre, en paraules de l'autor, «vol ser un punt de trobada i no de divergència».

Per fer palesa la relació entre ciència i art, el llibre defuig entrar en una anàlisi més general i abstracta sobre els termes en els quals es va donar, i es dó-

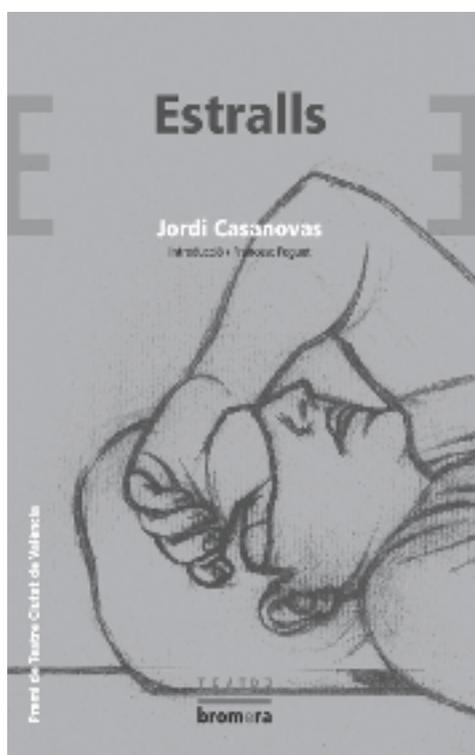
na, aquesta interacció. Per contra, es presenta com un mosaic de relats molt curts a través dels quals, de manera àgil, es van mostrant exemples de com tingué lloc la interacció entre art i ciència a diferents moments de la història. El gran nombre de relats que s'hi inclouen evidència la magnitud del treball que hi ha al darrere, alhora que ens enriqueix amb el coneixement d'un gran nombre d'anècdotes i curiositats de la història de l'art.

Tot i que el llibre para especial atenció en la pintura, també té en compte d'altres àmbits de creació artística. D'altra banda, com comentàvem, tampoc no se centra en un període històric en particular, sinó que l'autor picoteja dins la història de l'art per donar-nos aquelles pinzellades sobre art i ciència que ens prometen en el subtítol d'aquesta obra. De fet, l'autor s'estén fins als nostres dies i així fa referència en moltes ocasions a recerques recents que fan evident aquesta interacció entre ciència i art. Unes recerques que avui ens permeten entendre i reconstruir el moment de creació d'obres clàssiques, que fan possible la datació o la identificació d'obres d'autoria desconeguda o que, entre d'altres, milloren les possibilitats de restauració i conservació d'obres fràgils.

□ Ximo Guillem-Llobat

Al voltant dels efectes i les causes de la guerra

El jove autor Jordi Casanovas ens presenta la peça teatral *Estralls*, text guardonat amb el Premi de Teatre Ciutat de València 2006, una obra que ens acosta a la guerra, una guerra abstracta i universal, amb la voluntat de reflectir els efectes terribles d'aquesta i alguna de les seues causes.

ESTRALLS

JORDI CASANOVAS

INTRODUCCIÓ DE FRANCESC FOGUET

PREMI DE TEATRE CIUTAT DE VALENCIA, 2006

COL·LECCIÓ «TEATRE», 41

101 PÀGINES / 978-84-9824-236-2 / 8,70 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Bromera ens presenta l'obra guardonada amb el Premi de Teatre Ciutat de València 2006. Es tracta d'un text de Jordi Casanovas (1978), un autor procedent de Vilafranca del Penedès, relativament desconegut a ca nostra. Tot i la seua joventut, ha estat guardonat ja amb alguns premis importants com ara el Ciutat d'Alcoi 2005, per *Beckenbauer*, o el Serra d'Or de Teatre 2006 per la trilogia *Wolfenstein*, *Tetris* i *City/Simcity*. En tot cas, per a aquell que tinga interès de descobrir la seua trajectòria, disposem, com és norma en aquesta col·lecció, d'una introducció que ens permetrà conèixer amb tot detall la producció dramàtica i també escènica d'aquest home de teatre.

Si ens endinsem en l'obra *Estralls*, comprovem que aquesta s'acosta sense complexos ni ambigüitats a un motiu tan contundent i rotund com és la guerra. Potser podríem dir la Guerra, amb majúscula, atés que la ficció que se'ns ofereix no conté dades, ni tampoc voluntat, contextualitzadores. És a dir, no ens trobem davant una obra sobre una guerra

concreta, real o més o menys camuflada, sinó que el plantejament transcorre pel cantó de l'abstracció o de la paràbola.

Sens dubte, no deixa de ser aquest un assumpte de gran volada que, segurament, pel que significa en si mateix, exigeix una gosadia i una mirada capaç d'aportarnos alguna cosa més que tot el conjunt d'obres anteriors que s'hi han aproximat. Sobretot si tenint en compte que, a més, no es tracta d'una ficció que es plantege mostrar una determinada història que pugui enganxar-nos a partir de les peripècies vitals d'uns personatges. L'obra opta per una construcció en paral·lel de diferents línies o fils d'acció, els quals han estat segmentats i manipulats dels del punt de vista temporal, amb diversos espais d'acció i un bon grapat de personatges que ens presenten comportaments tocats per l'absurd i un humor més aviat negre. Tot plegat dona lloc a quinze escenes que, com qui no vol la cosa, connecten en algun punt i que esdevenen més un conjunt de peces que cal que el receptor articule, que no un tot tancat per l'autor.

En aquest sentit, el plantejament formal de l'obra diríem que es troba ben relacionat amb una part important de la dramàtúrgia actual, la qual juga profusament amb la temporalitat i amb la simultaneïtat d'accions o de trames; una dramàtúrgia que també té il·lustres exemples en la cinematografia de la darrera dècada. Potser allò que més dubtes ens suscita és l'opció ficcional i, sobretot, la lectura

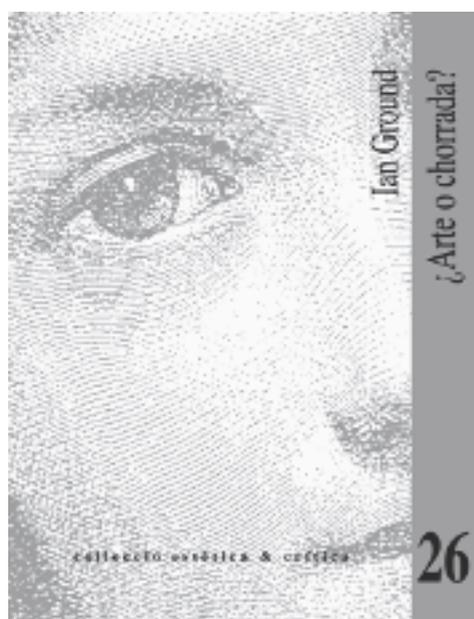
que se'n pugui derivar. És cert també que una part ben significativa de la dramàtúrgia més recent ha optat per móns o universos fictivals «universalitzadors», allunyats del documentalisme i, fins i tot, del realisme. Així mateix, també aquesta opció ha suscitat debats i crítiques sobre una tendència excessivament formalista o poc arrelada a l'ara i ací de cada dia i de cada territori.

Ara bé, més enllà d'aquestes opcions, a nosaltres ens interessa especialment veure què ens diu aquesta obra sobre la Guerra. Resulta evident que el mostrar dels efectes terribles sobre les persones/personatges implicats esdevé aclaparador. També és cert que personalment allò que més agraim és el plantejament sobre algunes causes i sobre la cicatrització de les ferides. En aquest sentit, allò més destacable es troba en personatges com la mare que espanta el fill a la guerra o el general desenganyat que ja no pot donar respostes i en el posterior encontre de tots dos personatges. Així mateix, resulta reveladora la trama mínima al voltant de dos nens amb què l'autor ens diu alguna cosa sobre el sentit de la Guerra. La por, la por a perdre el que estimem, és allò –sembla voler recordar-nos l'autor– que ens porta a la Guerra. Una por que apareix de la mà de l'estimació, talment com una parella estranya i terrible.

□ Ramon X. Rosselló

Opinemos sobre el arte

Con este atrevido título Ian Ground intenta seducir al lector para introducirlo en un interesante y productivo debate sobre el mundo del arte.

¿ARTE O CHORRADA?

IAN GROUND

COL·LECCIÓ «ESTÈTICA & CRÍTICA», 26

196 PÀGINES / 978-84-370-6900-5 / 15 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2007

El arte ha sido, y sigue siendo, una disciplina atractiva para el ser humano. ¿Quién no ha opinado alguna vez sobre un artista o una obra de arte?, comentarios intrascendentes porque lo cierto es que si quisiéramos profundizar en la materia, no deberíamos olvidar que el arte es una disciplina académica. Para emitir una opinión fundamentada sobre cualquier hecho artístico es necesario contar con una formación específica ya que el arte va más allá de un análisis meramente estético, en él se mezclan aspectos sociales, históricos, corrientes filosóficas etc., que es necesario conocer.

En *¿Arte o chorrada?*, Ian Ground, utiliza el debate generado en la sociedad sobre el arte contemporáneo para situarlo en el ámbito teórico dejando de lado los juicios meramente analíticos o estéticos y señalando la importancia de la corriente estético-filosófica. La intención del autor no es que el lector tome partido, a favor o en contra, de

determinado tipo de arte contemporáneo, sino que profundice en los aspectos morales y, sobre todo, en los límites de la propia teoría estético-filosófica, para ello utiliza un discurso un tanto complicado para los poco familiarizados con el ensayo filosófico. Sin embargo logra su objetivo cuando se dirige a un público universitario interesados en la materia, utilizando un análisis riguroso donde tiene cabida un gran número de filósofos y especialistas en estética e historiadores del arte (principalmente marxistas y deconstruccionistas). Ground consigue, mediante un estilo directo, poco académico y en ocasiones incluso provocador, marcar las bases que van a permitir al lector reflexionar sobre el arte neoconceptual y de este modo juzgar si una obra merece o no ser elevada al rango de obra de arte. A simple vista puede parecer que *¿Arte o chorrada?* no se diferencia de otros libros que tratan la misma temática, existe abundante bibliografía que trata del debate social generado en ámbito del arte, pero son pocos los que buscan la naturaleza de dicha polémica y la elevan a la condición de reflexión filosófica. De este modo, el principal logro del autor reside, entre otros aspectos, en que analiza el debate teórico desde el mismo origen.

Ground señala las causas de dicha procedencia para de este modo fundamentar el resto de su discurso, pone las bases de lo que se puede considerar una obra de arte y a partir de ahí muestra como el problema de esta gran polémica nace como consecuencia de que el concepto de arte no está definido. Es decir no existen las bases que determinan el concepto de arte en sí mismo y por este motivo, cuando existe la duda surge la controversia. El autor intenta con sus argumentos suscitar el debate teórico para que se pueda llegar a fijar una definición concreta, con la que se esté de acuerdo o no, pero desde la que se pueda partir para plantear un debate serio. Marca el hito de esta polémica con la obra de *Equivalent VIII*, obra de Andre, que dividió tanto al ámbito académico como a la opinión pública. Ground aprovecha el mencionado ejemplo para que el lector comprenda cual es el origen de la polémica y la necesidad de que este debate se desarrolle primero en el ámbito intelectual. Ya que es en él donde se deben asentar las bases teóricas que permitan posteriormente un debate abierto al resto de la sociedad.

□ María José García Sahuquillo

Canvi global i canvi local

Maria Josep Picó, col·laboradora habitual del diari *Levante*, va dirigir durant tres anys la revista *NAT* i va ser Premi Nacional de Periodisme Ambiental el 2005. Amb aquest llibre, a recer del rebombori mediàtic sobre el canvi climàtic, fa una reivindicació del desenvolupament sostenible a casa nostra.

EL CANVI CLIMÀTIC A CASA NOSTRA

MARIA JOSEP PICÓ

COL·LECCIÓ «BROMERA ACTUAL», 9

162 PÀGINES / 978-84-98242-39-3 / 16 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Hi ha una certesa quantitativa sobre el recent increment de la temperatura mitjana de la Terra i, també, de l'augment desproporcionat de les emissions antròpiques de CO₂ a l'atmosfera. No en podem tindre una absoluta seguretat, però centenars d'informes científics i el sentit comú ens fan pensar que ambdós fenòmens estan connectats. I encara que no fora així, és evident, d'una banda, que el volum anual d'emissions de gasos i aerosols és insostenible, i d'altra, que cal preparar les nostres societats i territoris per a un escenari climàtic més càlid. Durant molts anys, els poders polítics i econòmics han concedit poca credibilitat a aquests plantejaments. Tanmateix, la publicació de l'informe Stern el 2006, que alertava sobre els impactes de l'escalfament global sobre el PIB britànic, ha provocat un tombant en el tractament mediàtic i polític del can-

vi climàtic. Com apunta oportunament Maria Josep Picó a l'inici d'aquest llibre, la banalització de les notícies ambientals només se supera quan aquestes arriben a les seccions d'economia dels mitjans de comunicació. I potser aquesta publicació n'és una bona prova.

Amb *El canvi climàtic a casa nostra* Picó assaja una explicació dels efectes de l'escalfament global sobre els territoris català, valencià i balear, una tasca agosarada, atesa l'extrema fragilitat dels models climàtics regionals desenvolupats fins ara pels experts. A hores d'ara hi ha molts dubtes respecte dels impactes de l'escalfament global a escala local o regional. Estem a les beceroles –hi diu encertadament– i necessitem molta més investigació.

Per aquesta raó Picó, amb bon criteri, fonamenta el seu treball amb la descripció d'altres actuacions antròpiques que estan alterant de manera més accelerada i intensa el nostre medi natural. Sens dubte, a hores d'ara existeixen diversos processos ambientals i territorials, com ara l'expansió urbana o la creixent demanda hídrica i energètica, que generen afeccions molt més perceptibles sobre els nostres paisatges o la salut pública. Més que a un canvi climàtic, ens enfrontem a un canvi global, que ens ha de fer reconsiderar molts as-

pectes de la relació home-medi natural. Són qüestions que mereixen una reposada reflexió, i que en aquesta obra es consideren de manera molt sintètica i simplificada.

Es necessari però, indicar que no estem davant d'una obra de divulgació científica, sinó d'un treball de periodisme ambiental. Aquesta consideració és clau per a valorar justament al llibre. L'autora no pretén explicar processos atmosfèrics, dinàmiques sedimentàries o balanços hídrics; més bé busca exposar unes informacions que estan en coherència amb els seus arguments i a partir d'aquestes generar opinió. També la redacció de l'obra mostra aquesta empremta periodística: el ritme del text és vertiginós, té una rapidesa poc usual en aquests formats.

El llibre és, en definitiva, una reivindicació del desenvolupament sostenible i una severa crítica de determinades polítiques territorials i ambientals desenvolupades (o absents) en l'arc mediterrani. A la vista de l'evolució del nostre medi natural en les darreres dècades, raons no li'n falten.

□ Carles Sanchis Ibor

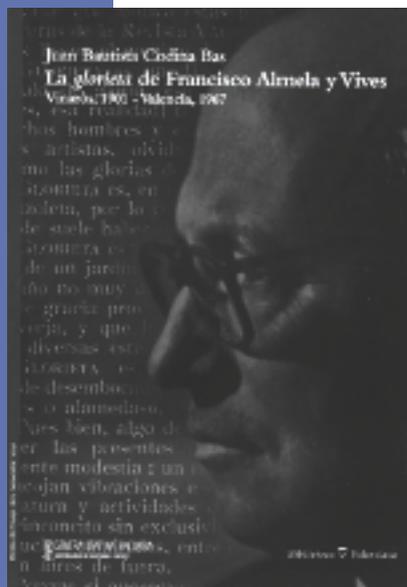

Durante los días 14, 15 y 16 de mayo de 2008, se celebró en la Biblioteca Valenciana la exposición (que permanecerá abierta hasta el 14 de septiembre) y el simposio internacional “El legado de Rafael Lapesa (Valencia, 1908, Madrid 2001)” comisariados por los profesores de la Universitat de València María Teresa Echenique y Francisco Javier Satorre. Ambos dedicados a la figura del filólogo, lingüista e historiador de la lengua Rafael Lapesa Melgar en la conmemoración del centenario de su nacimiento. Lapesa cuenta con un currículum profesional extenso y meritorio, fue catedrático de Gramática Histórica de la Lengua Española en la Universidad de Madrid, miembro de la Real Academia Española y de la Academia de Historia, doctor *honoris causa* por varias universidades, Premio Príncipe de Asturias de las Letras, Premio Amado Alonso de la República Argentina y poseedor de la Gran Cruz de Alfonso X el Sabio.

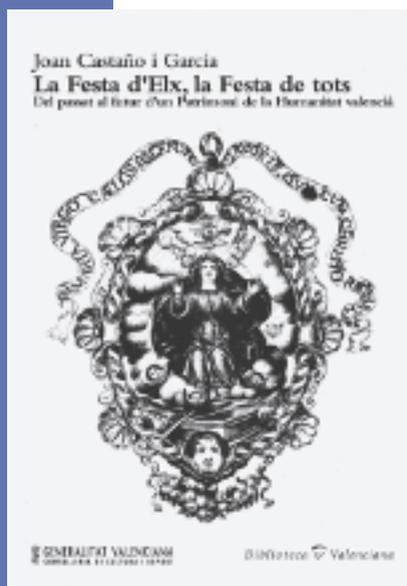
El catálogo nos da a conocer las aportaciones de especialistas y conocedores de la obra de este “maestro” en el estudio de la lengua, profesor de diferentes universidades españolas y norteamericanas cuya biblioteca y archivo personal fueron adquiridos por la Biblioteca Valenciana en el año 2002.

Biblioteca Valenciana
*Un focus cultural de la nostra
Comunitat Autònoma*

La glorieta de Francisco Almela y Vives es el libro ganador del Premio de Ensayo de la Generalitat, en la modalidad de castellano, del año 2007. Se trata de un completo y exhaustivo estudio de la biografía, tanto familiar como profesional, de Francisco Almela y Vives. A través de sus páginas, Juan Bautista Codina Bas profundiza en aspectos hasta ahora poco conocidos de la vida del autor, aquellos relacionados con aspectos políticos, y analiza su fecunda y variada producción literaria sobre los temas más diversos: historia, geografía, costumbres, artes, etc. El estudio, que ha contado con fuentes documentales del archivo familiar que conserva su hijo, aporta además una completísima relación de las obras, muchas de ellas poco conocidas, de este polifacético escritor nacido en Vinaròs en 1901 y fallecido en Valencia en 1967.

El llibre *La festa d'Elx, la festa de tots. Del passat al futur d'un Patrimoni de la Humanitat valenciana* de Joan Castaño i García va obtindre el Premi d'Assaig de la Generalitat, en la modalitat de valencià, l'any 2007. El llibre fa un recorregut històric, fins a l'actualitat, de la Festa o Misteri d'Elx, un drama religiós de dos-centes cinquanta-nou versos distribuïts en estrofes de diversos tipus on predominen les quartetes de versos octosíl·labs. El Misteri, d'arrels medievals, està dividit en dues jornades i s'escenifica, es canta i es viu a l'interior de la Basílica de Santa Maria de la ciutat d'Elx durant els dies 14 i 15 d'agost. Una festa que s'ha celebrat sense interrupcions des de les darreries del segle XV fins a l'actualitat i on és il·licitans reten un homenatge a la seua patrona, la Mare de Déu de l'Assumpció.

Un roturador del medievalisme modern

A mig camí entre l'àmbit personal i el professional, García de Cortázar parla, en un to autobiogràfic, de la seua àmplia experiència, dels plantejaments i interessos com a docent, com a investigador, com a historiador, i també sobre les seues idees polítiques.

L'autor del «Cortázar», aquell gruixut manual universitari d'història medieval, és entrevistat per un altre medievalista, Díaz de Durana, en un breu volum que deixa amb ganes de més. La missió de l'historiador, diu, és constituir-se una baula de la cadena de la transmissió del coneixement tot demanant al passat allò que el seu present li exigeix.

García de Cortázar és un dels medievalistes que més va contribuir a la renovació historiogràfica del ranci medievalisme hispànic del franquisme. Investigador inversemblantment infatigable i prolífic, fou pioner en la metodologia científica interdisciplinària, amb profundes influències de la geografia, la sociologia, l'antropologia i la història de les mentalitats. Seguint l'estela de l'escola dels *Annales*, el seu innovador instrument de treball fou l'estudi de l'organització social de l'espai, així com de les societats rurals me-

dievals i la seua jerarquització; i, darrerament, l'estudi de la cultura, l'Església i la religió medievals.

Avui un autèntic mandarí del medievalisme espanyol, ens fa un recorregut pels darrers quasi cinquanta anys de les universitats de l'Estat. No estalvia crítiques a l'estament universitari: burocratització i endogàmia; individualisme i manca de debat científic; proliferació de publicacions miscel·lànies de dubtosa transcendència científica, que responen més a les exigències curriculars dels docents que no pas a la demanda científica; manca de control del rendiment del professorat una vegada obtinguda la plaça, de la mateixa manera que s'avalua un projecte d'investigació, no el resultat final.

Veu problemàtica la devaluació dels estudis universitaris, conseqüència de la seua democratització i de la davallada del nivell dels estudiants procedents de secundària; hi reivindica el castigat ús de la memòria, l'enciclopedisme i l'estudi de la història general, i sobretot la capacitat de comprensió i expressió. I també la minva del nombre d'estudiants que opten per estudiar història medieval, de la qual cosa se'n dedueix un previsible avenir fosc per a aquests departaments universitaris.

El que no acabe d'entendre és com un

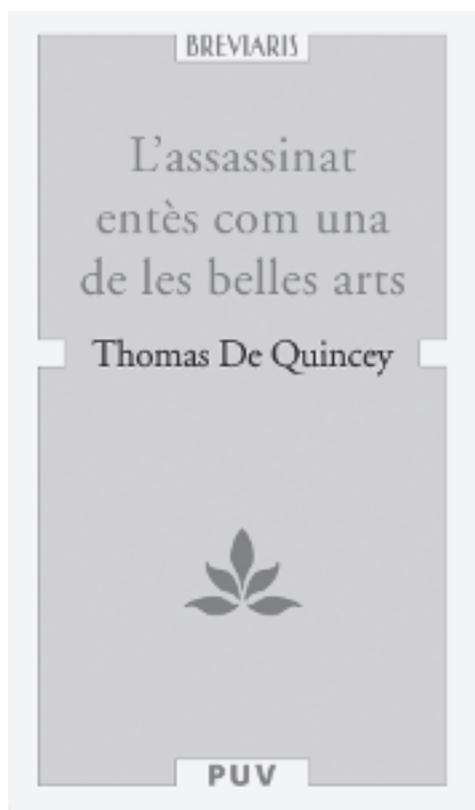
gran historiador com García de Cortázar ha esdevingut als darrers temps ideòleg, al seu camp, del nacionalisme espanyol; en aquesta entrevista fa una clarivident crítica a les manipulacions polítiques de la història: l'anècdota de com es privilegien a la Universitat de Múrcia els estudis cartaginesos per damunt dels romans, o a Euskadi els prehistòrics també sobre els romans, en una actitud «científicament nefanda» és correcta, però perd la imparcialitat quan parla de la imposició d'identitats i de doctrines «regionals» en detriment de les veritables, «nacionals». Potser seria més rigorós aplicar la mateixa lent del País Basc al cas espanyol, històricament homogeneïtzador i advers a la diversitat cultural: ací sí que hi trobaria un rosari d'imposicions d'identitats, de llengües i de doctrines, i de quina manera, i començant per la teleològica «Espanya medieval».

□ Albert Toldrà

El mercat ubèrrim de la ironia

Thomas de Quincey (1785-1859), amic de S.T. Coleridge i de William Wordsworth, és conegut pels seus assajos on barreja realitat i ficció, com ara *Confessions d'un anglès menjador d'opi* o la que presentem ací, *L'assassinat entès com una de les belles arts*.

Diu la solapa d'aquest llibre que «la racionalitat pròpia de l'herència il·lustrada europea» es desintegra pel «forat negre» ordit per autors com De Quincey. En realitat, aquest autor prolífic, opiòman i traductor (en aquest o en qualsevol altre ordre) buscava més bé les xicotetes arestes del pensament il·lustrat per a deixar-hi enganxades, com s'enganyaria el fil d'un jersei en el marc deteriorat d'una porta, algunes superbes ironies capaces de somoure a les butaques vellutades els burgesos dinoves-cos més benpensants.

Tot i que De Quincey és considerat un autor de segona fila en els més gruixuts volums d'Història de la Literatura Anglesa, la seua influència en els autors posteriors de dos continents és ben notòria. Són conegudes les aficions quinceynianes d'Edgar Allan Poe o de Baudelaire (provocadors conspicus, en tots dos costats de l'Atlàntic, de la mo-

L'ASSASSINAT ENTÈS COM UNA DE LES BELLES ARTS

THOMAS DE QUINCEY

COL·LECCIÓ «BREVIARIS»

170 PÀGINES / 978-84-370-5928-0 / 6 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2008

dernitat literària). Que els seus compatriotes no en compartisquen l'entusiasme no vol dir res: en aquest punt també podem considerar que la boira al canal de la Mànega aïlla el continent de les illes britàniques, i no viceversa.

En realitat, De Quincey era un avançat i, com tots els avançats, mirats per damunt del muscle pels seus contemporanis. La seua defensa de l'assassinat com a figura estètica era una extravagància (típicament *british*, per cert), però de la mena que van ben carregades d'ironia. Això és el que el fa simpàtic als lectors actuals i per això és perfectament oportuna aquesta traducció dins els *Breviaris* que ens regala periòdicament PUV. És un llibre enquadernat en un paper verjurat molt elegant i imprès en tons crema, ideal per a seure en una sobretaula ventosa, quan no abelleix eixir de casa i s'està disposat a assistir a un espectacle d'intel·ligència sarcàstica de primer ordre.

La tesi de De Quincey és coneguda: «La gent comença a veure que hi ha alguna cosa més en la composició d'un bell assassinat que dos caps de suro per matar i ser morts, un ganivet, una cartera i un carreró fosc. Idea, senyors, composició, clarobscur, poesia, sentiment es consideren ara indispensables en els intents d'aquesta naturalesa.»

L'obra consta de tres parts: dues suposades conferències a la Societat d'Entesos en Assassinat i un *postscriptum*. De Quincey hi va repassant diferents crims cèlebres, tot destacant-ne els valors estètics. L'epopeia de Caín li sembla gloriosa, però en canvi l'època de Grècia i Roma la veu com eixorca a l'hora d'oferir exemples profitosos per a la seua tesi. A partir de l'edat moderna comença a trobar-se més a gust, especialment quan té ocasió de fixar-se en la vida dels filòsofs (Descartes, Spinoza, Hobbes), que tan sovint van tindre un ganivet tan a prop dels seus colls.

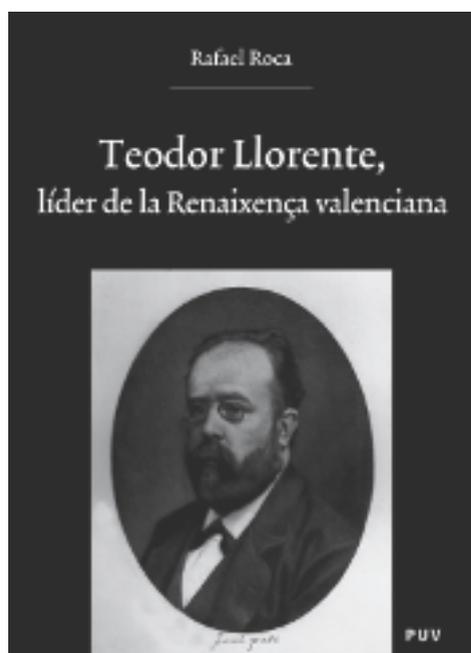
Per a De Quincey l'assassinat té la mateixa finalitat que la tragèdia aristotèlica: «Netejar el cor a través de la pietat i el terror.» La seua ironia malèvola s'ocupa a detallar en excés els principis que s'han de seguir per aconseguir un bell crim. Hi destaca, per exemple, que «el subjecte escollit ha de tenir bona salut». I segueix: «Segons aquest principi no s'ha d'escollir cap sastre que tingui més de vint-i-cinc anys, ja que després d'aquesta edat segur que és dispèptic.» [sic]

El to d'aquest llibre, naturalment, no és apte per a lectors sense sentit de l'humor. Tota la resta el fruità com una petita conquesta de l'esperit torbadorament desacomplexat.

□ Víctor Cotlliure

Arrels i ramatge d'una aventura històrica: la renaixença valenciana

La Renaixença Valenciana ha estat incompresa i sotmesa a lectures tòpiques. Aquest llibre aporta l'estudi del context d'aquell moviment i l'aventura intel·lectual del seu patriarca, aportant dades i lectures curoses.

**TEODOR LLORENTE,
LÍDER DE LA RENAIXENÇA VALENCIANA**

RAFAEL ROCA

COL·LECCIÓ «OBERTA», 143

430 PÀGINES / 978-84-370-6846-6 / 22,50 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2007

«Sense Llorente, líder i patriarca de la Renaixença valenciana, sense la societat Lo Rat Penat, sense les convocatòries de Jocs Florals ni volums com el *Llibret de versos* i *Los fills la morta-viva*, ni Miquel Duran de València, ni Daniel Martínez Ferrando, ni Jacint Maria Mustieles, ni Carles Salvador ni cap d'aquells joves escriptors de les generacions de 1909 i 1930 no haurien tingut símbols a reivindicar, personatges a victorejar ni tradició immediata a envigorir i continuar. De fet, la base cultural i els antecedents literaris que necessitaven els valencianistes de principis de segle xx mai no els haurien arribat dels col·loquiers, ni dels autors de revistes satíriques, ni dels poemes que de manera esparsa i aïllada es publicaven als diaris, ni molt menys de la Universitat, l'Església o el cercle literari de Blasco Ibáñez. I sí, en canvi, de l'estudi històric, de la convocatòria de certàmens literaris, de la coneixença i exploració del territori, de la reivindicació del valencià com a llengua culta i de la germanor cultural amb Catalunya i Mallorca que professaren Teodor Llorente i Lo Rat Penat.» Amb aquestes concloents paraules fina-

litza Roca el seu meritori estudi sobre Llorente que ara ens posa a l'abast Publicacions de la Universitat de València. Des de ja fa molt de temps, aquest infatigable investigador ha dedicat gran part de les seues energies a l'estudi i la difusió de la Renaixença i en especial de Teodor Llorente, com es comprova en l'apartat bibliogràfic que conté aquest llibre. Des del 1994 fins a l'actualitat, Roca ha anat oferint treballs bé a revistes i periòdics d'àmplia difusió com *Saó*, *El Temps*, *Levante* o *El País*, bé a publicacions periòdiques de difusió comarcal o local com *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, *Annals de l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud*, *Torrens*, *Aljannat*, *Actes de les Jornades Culturals d'Algemesí*, *Festa* o *Xàtiva*; o, finalment, a publicacions especialitzades o universitàries com les revistes *Afers* i *Anuari Verdaguier*, o d'altres textos inserits en llibres o catàlegs. Tot això parteix de les seues tesis de llicenciatura i doctorat, *Teodor Llorente, ideòleg de la Renaixença valenciana* (1996), i *Teodor Llorente, líder de la Renaixença* (2006), respectivament. I té com a mostra més extensa els llibres que ha anat publicant: l'edició dels *Escrits polítics*, de Teodor Llorente (Diputació de València, 2001), la biografia *Teodor Llorente, el darrer patriarca* (IIFV-Bromera, 2004), i *Teodor Llorente i la Renaixença valenciana* (Alfons el Magnànim, 2007).

En aquest llibre Roca, des d'una investigació acurada i arrelada als textos i als documents d'arxius com són

les correspondències, així com bastint l'escorcollament minuciós de les hemeroteques, fa un repàs curós a la relació de Teodor amb els principals actors de la Renaixença catalana i occitana com van ser Balaguer, Verdaguier, Aguiló, Costa i Llobera i Mistral, tot establint les estretes i fructíferes relacions que permeteren estendre i aprofundir en la cultura i la llengua, tot esbrinant els diferents punts de vista dels diversos autors. En aquest sentit Roca ofereix un erudit estudi de la participació de Llorente al Congrés Internacional de la Llengua Catalana, celebrat a Barcelona el 1906.

Així mateix, estudia les relacions de Llorente amb dos personatges cabdals de la cultura valenciana de finals del XIX, Llobart i Blasco Ibáñez, tot mostrant les seues divergències i analitzant les causes d'aquestes, tant personals com ideològiques, demostrant, per una banda la complementarietat del lideratge Llorente/Llobart –així com les limitacions i mancances de Constantí, i per l'altra els interessants inicis ratpenatistes –dels anys huitanta– de Blasco i les raons del distanciament i l'atac d'aquest a Llorente, pels anys noranta del segle XIX.

L'autor desmunta tòpics bastits en meres intuïcions i refuta la interpretació dels anys 60-80 del segle XX sobre la figura de Llorente i la Renaixença, tot recuperant la complexitat i la gran aventura cultural d'aquest autor cabdal de la nostra història i la nostra llengua.

□ Joan Antoni Millón

La sociologia com a ciència

Pierre Bourdieu ha estat un dels grans sociòlegs de les últimes dècades i un pensador polèmic i compromés. En aquest llibre ens parla dels seus anys de formació, de la seua manera de concebre i practicar la sociologia.

ESBÓS D'AUTOANÀLISI

PIERRE BOURDIEU

INTRODUCCIÓ DE MONTSERRAT TRESERRA

TRADUCCIÓ DE XAVIER GIMENO

149 PÀGINES / 978-84-370-672-85 / 12 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2008

Pierre Bourdieu compleix els seus vint anys el 1950, una data que es podria considerar decisiva des del punt de mira de l'evolució del pensament francès. És justament en els cinquanta que emergeix una nova generació d'intel·lectuals que trenca d'una forma traumàtica amb les pràctiques i les teories dels grans mestres del segle XX que regnaven incontestats i incontestables en les institucions d'ensenyament i d'investigació.

Esbós d'autoanàlisi –l'últim llibre que escriurà poc abans de morir (2001)–, té, entre altres virtuts, explicar quina era la situació intel·lectual francesa –parisenca, en definitiva– quan ell aconseguix ingressar en l'École Normal Supérieure, que era el centre més alt i ambicionat pels joves estudiants. Ara bé, l'autor no en fa un relat ni adopta un punt de mira autobiogràfic, sinó que en fa una reflexió crítica. Aquest *Esbós* tampoc no és una anàlisi de caràcter psicològic, sinó que, ben al contrari, està orientada sociològicament envers ell mateix en tant que sociòleg com un objecte més d'investigació.

«Comprendre –diu– és comprendre en primer lloc el camp amb el qual i contra el qual hom es fa.» Aquest exercici de comprensió comença amb l'examen de l'estat del camp en el moment que hi entra, al voltant dels anys cinquanta, quan era estudiant de filosofia de l'École Normal Supérieure, el lloc dels «escollits». «Hom esdevenia “filòsof” perquè s'havia consagrat i hom es consagrava assegurant-se el prestigiós estatus de “filòsof”.»

L'intel·lectual aleshores estava dominat per la figura de Sartre, que s'havia constituït com l'intel·lectual total. Amb aquest plantejament dominant, el «filòsof» digne d'aquest nom no podia rebaixar-se dedicant-se a determinades disciplines particulars, especialment les socials. Després d'haver compartit, diu, la visió del món del «filòsof» *normalieu* francès dels anys cinquanta, Bordieu començà a distanciar-se'n més i més, alhora que s'aproximava curiosament al camp de la ciència. En aquest sentit, es dirigia cap a figures com Bachelard, Canguilhem, que l'ajudà a orientar-se en la seua recerca científica. Poc podia trobar en aquells anys en el camp de la sociologia, cap al qual s'orientava, en el món universitari. En aquestes condicions havia de viure «el llarg període de transició entre la filosofia i les ciències socials». Fora d'ell, hi havia almenys noms com Braudel, Levi-Strauss, més acostats –però no massa– al científic de Bourdieu. Però, tot plegat, constatava

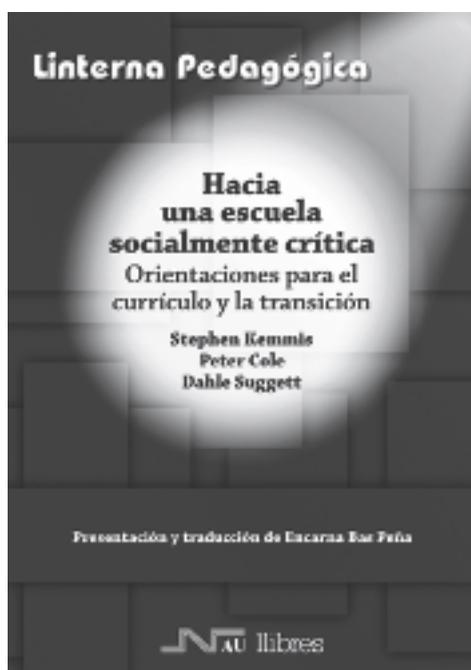
que la sociologia era *una disciplina pàrria*. Ara bé, el fet decisiu que va portarlo a una nova concepció de la sociologia va ser els anys que va passar a Algèria durant la guerra amb França, fent-hi l'ofici d'etnòleg, on va portar a cap un intens treball de camp amb enquestes, fotografies, plànols, enregistraments, etc. Eren els anys de la seua «iniciació», del seu aprenentatge, centrat en l'examen de la Cabília i que donava lloc als seus primers treballs i a denúncies de la tortura francesa a Algèria. Aquest punt de partida el va prolongar i contrastar amb els seus estudis sobre el món rural de Bearn, on ell havia nascut i viscut la seua infantesa.

A partir d'aquestes investigacions, el seu treball, com explica en l'*Esbós*, va ser continuat i fecund, tant des d'instàncies com l'École des Hautes Etudes en Sciences Sociales, com les del Collège de France. Les obres que ha escrit des del anys seixanta, *L'ofici del científic*, *Ciència de la ciència i reflexivitat*, *La dominació masculina*, etc., així com la seua orientació cap a treballs de camp o fets amb col·laboradors, certifiquen la importància de la seua obra, que va representar una ruptura paral·lela a la protagonitzada per intel·lectuals com Foucault, Deleuze o Althusser. Tots ells van tenir en el maig del 68 la seua data central i van fer una crítica de la filosofia i la tradició humanístiques, una denúncia del poder.

□ Josep Iborra

Per a què serveix l'escola?

Després d'una llarga temporada amb la *Ilei Moyano*, hem passat durant els últims anys a un frenesí legislatiu. Això ha comportat debats interessants però també frustracions, enfrontaments i especialment un cansament entre els professionals de l'educació i un gran relativisme. L'autor entra de ple en aquesta situació amb la seua tradicional visió crítica.

**HACIA UNA ESCUELA SOCIALMENTE CRÍTICA.
ORIENTACIONES PARA EL CURRÍCULO Y LA TRANSICIÓN**

STEPHEN KEMMIS, PETER COLE, DAHLE SUGGETT

COL·LECCIÓ «LINTERNA PEDAGÓGICA»

126 PÀGINES / 978-84-7642-743-9 / 19,50 EUROS

NAU LLIBRES, VALÈNCIA, 2007

Per entendre millor l'oportunitat del volum, caldria parlar abans de Kemmis com un dels autors més reconeguts en la geografia anglosaxona i hispana. Els seus llibres més importants han estat traduïts de l'anglès i les seues teories han arrelat ràpidament a les nostres terres a través del món universitari, dels moviments de renovació pedagògica i de les seues visites.

El seu eix de preocupació ha estat sempre la política social, i més concretament l'escola i les reformes escolars, així com la investigació-acció amb grups i col·lectius d'educadors. De fet, l'anterior treball que va fer junt a Wilfred Carr, i que portava per títol *Teoría crítica de la enseñanza*, va constituir tot un *best-seller* entre els nuclis més conscienciats del professorat.

El llibre és una profunda reflexió sobre el concepte *educació, escola i currículum* des del seu enfocament crític i la seua visió problematitzadora de tot allò que a simple vista no ho sembla. Aquest discurs és el que fa destapar nombrosos enganys i ens obliga a realitzar un pensament més profund i sistemàtic.

El llibre consta de dues parts clarament definides. La primera està redactada per la professora de la Universidad de Murcia, Encarna Bas, amb la intenció de complementar l'obra posterior tot

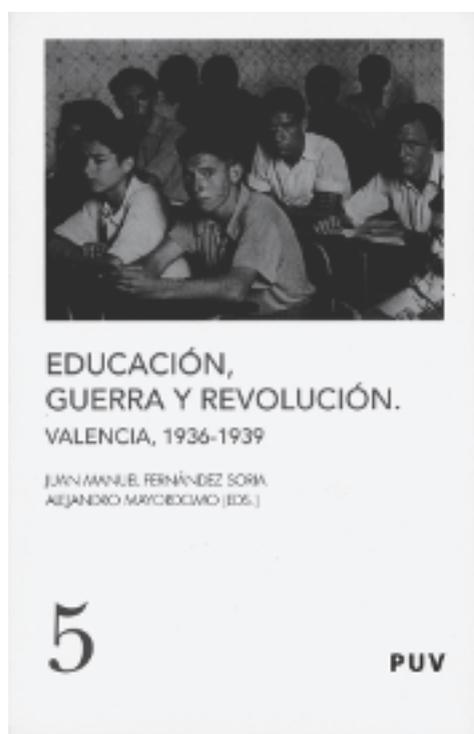
aproximant-nos als fonaments de la teoria crítica i l'obra de Kemmis. La segona part és la traducció del llibre d'aquest professor australià i consta de sis capítols. Inicia la seua proposta amb una aproximació a l'estat de la qüestió sobre el problema de la transició o com haurien d'educar a les escoles per preparar els joves per a la vida adulta. Seguidament desgrana les característiques de les diferents orientacions curriculars (vocacional/neoclàssica, liberal/progressista, socio-crítica) per a passar a continuació a les imatges d'aquesta última i sobretot a les estratègies per al canvi i la consciència de ruptura. Finalitza amb unes entrevistes hipotètiques a cadascuna d'elles i els perfils d'iniciatives per a la transició.

En conjunt, estem davant una proposta molt estructurada adreçada principalment als estudiants universitaris i grups d'educadors molt implicats en la renovació del sistema educatiu. Malgrat les explicacions de la primera part del volum, els capítols queden esquemàtics. Cal destacar les entrevistes i l'esforç realitzat per reduir les notes a peu de pàgina al mínim, tot i que s'hi troba a faltar certes explicacions en alguns casos i sobretot una mínima bibliografia per apartats.

□ Enric Ramiro

Per la cultura del poble

El món educatiu és el principal argument d'este volum que s'emmarca en els actes i iniciatives que la Universitat de València i altres institucions han dedicat a la commemoració del setanta aniversari de València com a capital de la República.

**EDUCACIÓN, GUERRA Y REVOLUCIÓN.
VALENCIA, 1936-1939**

JUAN MANUEL FERNÁNDEZ SORIA /
ALEJANDRO MAYORDOMO (EDS.)

267 PÀGINES | 978-84-370-6919-7 | 20 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2007

En plena Guerra Civil, el socialista Juan Negrín va decidir traslladar a València el govern que presidia per protegir-lo de les bombes i del setge de l'exèrcit franquista sobre Madrid. També ho feren les seus de les principals institucions republicanes, com el Parlament, i d'organitzacions com els partits polítics i els sindicats. La nova situació va afavorir que, juntament amb els principals polítics del moment, durant eixe any (del novembre de 1936 a l'octubre de 1937) es desplaçaren fins a la ciutat intel·lectuals, artistes i periodistes com Machado, Alberti i Hemingway, entre altres, així com més de cent mil refugiats. Com a conseqüència, es va viure una inusitada eferescència cultural i política que va transformar-ne la fèsonia. València era ara el centre de totes les mirades de l'Europa occidental i de mig món, pendants del transcurs del conflicte bèl·lic i de les experiències socials revolucionàries que s'hi van dur a

terme. En eixe sentit, els àmbits de l'educació i la pedagogia van ser enormement fructífers.

Per tal d'explicar les activitats que des de la societat valenciana es van realitzar sobre la matèria, Fernández Soria i Mayordomo ofereixen una valuosa selecció de textos de l'època escrits per diferents representants polítics i sindicals, legisladors, pedagogs i mestres, acompanyats d'una aclaridora introducció que situa el lector en el context en què es van produir. Els documents s'agrupen en quatre àrees que mostren els fonaments i l'execució del projecte socioeducatiu i revolucionari que va encetar el govern del Front Popular durant la guerra. Entre el material que conforma el volum destaca per la seua transcendència i contingut el discurs que va pronunciar Jesús Hernández, ministre d'Instrucció Pública, en la inauguració de l'Institut Obrer de València, el primer de tot Espanya, el 31 de gener de 1937. Igualment, les proclames llançades per un jove Ricardo Muñoz Suay, militant comunista en aquell moment, on insisteix en el paper dels estudiants com a instruments de conscienciació política i social.

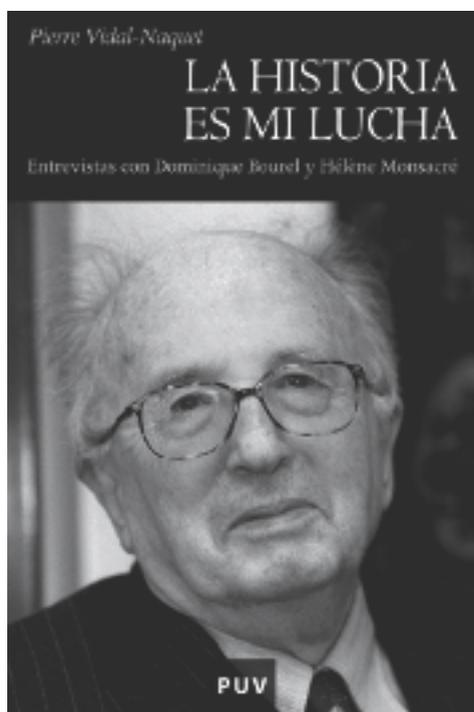
En termes generals, els documents posen de manifest que, per als dirigents del Front Popular, la revolució no es po-

dia entendre sense una revolució pedagògica. La seua tasca principal era, per tant, acabar amb l'analfabetisme que assolava les classes populars. S'havia d'ensenyar la població a llegir i escriure, però, sobretot, calia dotar-la d'una consciència civil que li permetera adquirir una responsabilitat personal i col·lectiva. Per eixe motiu centraran els seus esforços en el desenvolupament d'un model educatiu públic i laic que estiga en contacte permanent amb la realitat i que esdevinga un veritable agent de transformació social. Un projecte pedagògic antifeixista i proletari en el qual els mestres i professors no poden ser neutrals, sinó que han de fer de l'extensió i la divulgació de la cultura un poderós instrument de lluita i de preparació de la nova societat. Més enllà de valorar la proposta educativa en si, l'encert d'este treball és, justament, la consecució de l'objectiu dels autors: contribuir a evitar la desmemòria d'alguns d'eixos propòsits i projectes i facilitar la tasca de repensar històricament les relacions entre pedagogia i política. Un tema, per cert, que a hores d'ara està més vigent que mai.

□ Àlvar Peris

Pensar la història

Aquest llibre és un recull d'entrevistes amb Pierre Vidal-Naquet. En aquestes converses ens parla de la seua formació, del seu mètode com a historiador, de Grècia, dels jueus i dels seus combats com a historiador i com a ciutadà.

**LA HISTORIA ES MI LUCHA. ENTREVISTAS
CON DOMINIQUE BOUREL Y HÉLÈNE MONSACRÉ**

PIERRE VIDAL-NAQUET

TRADUCCIÓ DE PASQUAL ALAPONT

116 PÀGINES | 978-84-370-7013-1 | 15 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2008

Pierre Vidal-Naquet va nàixer al si d'una família francesa republicana i laica, d'origen jueu, però emancipada i integrada. Així i tot, els seus pares van ser enviats a la mort per la Gestapo. Ell havia nascut el 1930, i quedà així orfe quan tenia uns catorze anys. A finals dels quaranta començà els seus estudis d'aprenentatge, en un clima enrarit per la guerra d'Algèria i el comunisme, en polèmica amb el troskisme i la burgesia. «Era el momento –diu– en que *El cero y el infinito* de Arthur Koestler conocía un inmenso éxito». La seua carrera universitària, amb el fracàs pel mig, d'entrar en l'Escola Normal Superior, es va orientar cap a la filosofia de la història. La lectura de *L'estranya derrota*, de Marc Bloch, el va marcar profundament i va arribar a la convicció que «*si esto es hacer historia, ésta es la historia que quisiera escribir*». A partir d'aquí Vidal-Naquet va seguir diferents itineraris, que passen per la relació amb

els qui considera els seus grans mestres: Henri Marrou, primer, que l'orienta cap a Grècia, sobre la qual va escriure estudis importants i innovadors. Després la trobada amb Finley, Arnaldo Momigliano i, sobretot, Jean-Pierre Vernant, en col·laboració amb el qual va escriure alguns llibres.

Aquesta tasca, però, no el va tancar en el passat remot. Va participar en els problemes de la societat francesa i va denunciar amb totes les proves que podia aportar les tortures de què eren objecte tant els algerians com els francesos que estaven a favor de la seua independència. El mateix farà contra els negacionistes de l'Holocaust, i contra Heidegger, que callava. El cas Jean Moulin, l'heroi, que va ser acusat d'espia li va donar l'ocasió de «*ver cómo se realiza la construcción del héroe y como se puede invertir el proceso*».

Com a historiador, Vidal-Naquet conta en aquestes converses com va dirigir la seua atenció cap al poble jueu, que el portà a escriure *Flavio Josefo o sobre el buen uso de la traición*. El bon ús de la «traïció» per a ell era separar-se i objectivar els suposats valors de la societat, encara que siga la seua. L'historiador, diu, és «*un traidor ante todos los dogmas teológicos, ideológicos, incluso los supuestamente científicos [...]. El his-*

toridor es un buscador de la verdad». Vidal-Naquet parla també del seu mètode i de la dispersió de la seua obra, orientada en diferents direccions. A propòsit de la seua manera d'investigar, ens diu que tracta de rodejar l'objecte dels seus estudis. «*El rodeo se lo debo a Platón, que habla del “camino más largo” que debe tomar el filósofo antes de volver a la caverna.*» És el que ell va fer, per exemple, quan va escriure *Bestias, hombres y dioses en los griegos*, un estudi en què parteix d'un episodi de *L'illa misteriosa*, de Jules Verne.

Aquestes converses són molt més riques del que aquesta nota pot donar notícia. Hi trobem, entre tantes més, consideracions sobre el mestratge de Jean-Pierre Vernant, tan fructífer per a ell, les relacions entre la memòria i la història, l'amistat i la poesia, el seu combat contra els hel·lenistes universitaris, que eren, diu, els pitjors enemics de l'hellenisme. Amb bon humor contra aquest col·lectiu s'escandalitzava –un fet important que cal subratllar– quan comprovava que els llibres de J.P. Vernant i de Vidal-Naquet, es venien entre el gran públic. O el que pensa dels jueus i de l'estat d'Israel, o a propòsit d'intel·lectuals com E. Marin, Foucault, Bourdieu, Deleuze, Derrida...

□ Josep Iborra

Valencians a Algèria

Els valencians d'Algèria és un estudi sobre l'emigració valenciana a l'excolònia francesa d'Algèria. Els seus autors s'han basat, sobretot, en els testimonis orals de persones que van viure directament aquella experiència.

ELS VALENCIANS D'ALGÈRIA (1830-1962)

ÀNGELA-ROSA MENAGES I JOAN-LLUÍS MONJO

255 PÀGINES / 978-84-96187-60-3 / 18 EUROS

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2007

Ara ens pot semblar inimaginable, però la comarca de la Marina, la terra del gran *boom* immobiliari i turístic, el paradís per a tants europeus del nord i no tan del nord, era fins fa ben poc una de les comarques més pobres del País Valencià. Tan pobre que els seus habitants moltes vegades no tenien més remei que abandonar-la i llançar-se a l'aventura de l'emigració. De vegades era una emigració de temporada, com la que es feia a la Ribera per segar-hi l'arròs; però d'altres podia ser més definitiva. Va ser el cas de moltes famílies de llauradors arruïnats i de jornalers de la Marina que van haver d'emigrar a Algèria durant tot el segle XIX i fins ben entrada la segona meitat del XX. La proclamació de la independència algeriana el 1962, aconseguida després de la guerra contra la colònia, va forçar el retorn dels colons, dels *pied-noirs*, entre ells molts d'aquests valencians, que es van reinte-

grar fàcilment a una societat i a una cultura amb la qual mai no havien trencat. *Els valencians d'Algèria* estudia aquesta presència valenciana a l'excolònia francesa a partir, sobretot, d'entrevistes amb gent que va participar directament en aquella experiència. S'hi ha deixat de banda deliberadament, com declaren els autors en el pròleg, la fi de l'estada a Algèria, amb tota la història dels atemptats, de la repressió i de la guerra, i de les seqüeles que han quedat en els qui tornaren. Amb una perspectiva més aviat antropològica, l'objectiu dels autors d'aquest llibre ha estat reconstruir el món i la vida d'aquella gent que va haver d'emigrar a una altra terra i a una altra cultura. La primera part està dedicada a caracteritzar aquesta emigració valenciana: les causes que la van forçar, l'extracció social dels emigrats, els treballs a què es van dedicar a la colònia francesa i, sobretot, les relacions que van mantenir amb la societat bigarrada de l'Algèria colonial. Hi havia els colonitzats, els *moros*, i els colonitzadors: els francesos, els jueus i altres europeus. Tan interessants com les relacions que s'hi van establir van ser les visions que tenien els uns dels altres.

La segona part de l'estudi descriu els costums que els emigrats valencians van

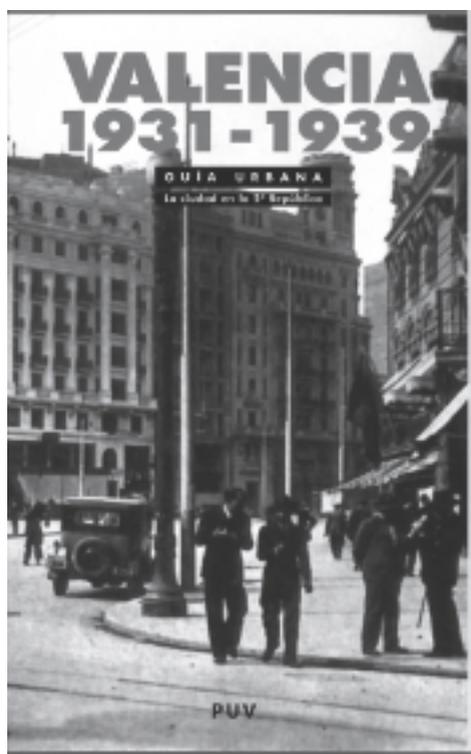
mantenir durant la seua estada a Algèria, com la gastronomia, les festivitats, els jocs infantils, les cançons i les contalles; tota una sèrie d'elements de la tradició oral que marcaven la vida quotidiana dels emigrats i que els caracteritzaven com a col·lectiu. I la llengua. La transmissió generacional del valencià no es va interrompre mai del tot entre els emigrats valencians. A més de descriure i classificar la pervivència del món originari dels emigrats al nou país, els autors d'aquest estudi dediquen també una atenció especial a analitzar de quina manera van ser influïts per la complexa societat algeriana.

El llibre transcriu molts fragments de les entrevistes que els autors van mantenir amb valencians que van participar en l'emigració a Algèria. Aquests textos, d'una vivacitat enorme, són una mostra molt gràfica de l'expressivitat i la riquesa del valencià de la Marina.

□ Enric Iborra

La València republicana

Aquest llibre tracta de com es van viure els anys de la 2ª República Espanyola a la ciutat de València. Un magnífic testimoni fotogràfic i documental sobre uns dels períodes més il·lusionants i intensos de la història de la ciutat del Túria que serveix per a restituir la memòria col·lectiva de tots els valencians. (S'hi inclou un DVD amb gravacions i imatges i un facsímil de *Guía Popular de Valencia*, de l'any 1937-1938).

**VALENCIA 1931-1939. GUÍA URBANA.
LA CIUDAD EN LA 2ª REPÚBLICA**

LUCILA ARAGÓ, JOSÉ M. AZKÁRRAGA, JUAN SALAZAR

311 PÀGINES / 978-84-370-6964-7 / 38,50 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2007

Ara com ara, resulta difícil de creure que València va ser durant molts anys una ciutat republicana, sobretot si ens atenem als resultats electorals de les dues darreres dècades –aclaparadors per als conservadors. València, però, si més no fins a la desfeta de la Guerra Civil espanyola, va ser un emplaçament molt favorable a les idees revolucionàries. Sindicalistes, anarquistes, comunistes, socialistes... van acaparar majories. Encara més, València va ser, en un període relativament breu de temps –onze mesos–, capital de la 2ª República, després que Madrid caiguera en mans de l'exèrcit franquista. El llibre que han confeccionat Lucila Aragó, José M. Azkàrraga i Juan Salazar es fa ressò precisament d'aquesta València en bona mesura desconeguda, la dels anys de la 2ª República. Una època de gran eferescència política i cultural que, malgrat el pas del temps, encara és «visible» a la nostra ciutat.

Sens dubte, els testimonis més duradors, i encara perceptibles són arquitectònics. Els nombrosos edificis d'estil racionalista –en deien «arquitectura moderna»– que es van edificar a València en la dècada dels trenta, obra d'arquitectes de gran anomenada, «los otros arquitectos», com ara Luis Albert o Enrique Pecourt, es van escampar per tota la ciutat, i l'han proveïda d'una fesomia molt característica i reconeixible, sobretot al centre de la ciutat i al primer Eixample. Però hi ha més vestigis d'aquesta època, els quals han quedat difuminats o quasi totalment esborrats per la «contrahistòria», i que aquest llibre té la virtut i l'encert de restituir a benefici del lector –especialment dels valencians, perquè formen part del nostre patrimoni col·lectiu. Així, els autors donen compte dels anys en què es va proclamar la 2ª República; de l'ingent esforç que el Govern republicà va fer en educació i en cultura, amb l'aprovació d'un Pla Nacional de Cultura; de la proliferació o consolidació de periòdics i revistes durant la dècada dels anys trenta: *El Pueblo*, *La República de las Letras*, *El Camí*, etc.; de l'època daurada dels cafés literaris, de les tertúlies, de les arts plàstiques, del cartellisme, del cinema, de la fotografia moderna, de la música... Fins que va esclatar la Guerra Civil.

Potser el període més emotiu i dolorós alhora, de més projecció internacional, va ser el dels onze mesos en què València es va convertir en la capital d'Espanya. Aleshores, la capital del Túrria va ser

punt d'atracció per a tot el món, ateses les circumstàncies polítiques. Així, s'hi van donar cita els periodistes més afamats (Bolloten, Fisher, Hughes...), els escriptors més reeixits del moment (Tristan Tzara, Louis Aragon, Ernest Hemingway, Willy Brandt, Octavio Paz, Antonio Machado, León Felipe...), sense oblidar els reporters gràfics, com ara Capa i Taro. Durant aquest breu però intens període en què València va exercir la capitalitat, s'hi van haver d'improvisar la Presidència de la República, onze ministeris, abundoses subsecretaries i direccions generals, l'Estat Major Central, el Tribunal Suprem i altres institucions estatals. Fins i tot es van traslladar, perquè foren custodiades, les obres procedents del Museu del Prado, que es van desar a les torres dels Serrans, i la sucursal del Banc d'Espanya acollí un bon contingent de llibres d'El Escorial. I, finalment, València va celebrar el II Congrés d'Intel·lectuals, al qual assistiren alguns dels més brillants noms de la cultura, de la literatura i de les arts. La capitalitat, però, acabaria traslladant-se a Barcelona, i València quedaria ja desolada i resistint en va els embats i el setge de les bombes del ejército nacional –segons dades de la Junta de Defensa Pasiva, des de començaments de la guerra fins al mes de gener de 1939, s'hi van produir 442 bombardejos, a l'espera del desenllaç de la guerra i l'entrada triomfal de les tropes feixistes a la capital del Túrria.

□ Juli Capilla

Una història de Lil·liput

Micromégas, un dels contes més breus de Voltaire, constitueix una simbiosi del seu univers literari, filosòfic i científic. Una barreja d'astronomia, filosofia, joc literari i sàtira personal.

MICROMÉGAS. UNA HISTÒRIA FILOSÒFICA
VOLTAIRE

TRADUCCIÓ, INTRODUCCIÓ I NOTES
DE MARTÍ DOMÍNGUEZ

64 PÀGINES / 978-84-370-6729-2 / 8 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2008

Entre la vasta producció de Voltaire, els contes són els que més retenen l'atenció dels lectors actuals. Com sol passar en la història de la literatura, aquestes obres, que Voltaire va redactar com un entreteniment enmig de l'elaboració més feixuga i més lenta d'obres d'història i de filosofia, sense gens d'esforç deliberat, van donar com a resultat una obra mestra com el *Càndid*. A més, els contes són, potser, els que expressen d'una manera més fidel el seu esperit. En el conte, Voltaire hi va trobar la forma més còmoda, més flexible, per expressar aquell enjogassament amb què toca els temes més diversos i amb què fa les al·lusions més intencionades, aquell gust per la llibertat i pel joc mental, aquella *gaieté infernale* a què es referia Madame de Staël com la característica fonamental de Voltaire.

Micromégas (en grec, 'petit-gran') és un joc filosòfic de grandàries i pers-

pectives contra la creença que l'univers està fet per a l'home. Reprén la intenció i el procediment d'*Els viatges de Gulliver*, però la propensió a l'alegria i al joc de Voltaire converteixen el que en mans de Swift era un al·legat contra el gènere humà en una burla esplèndida. En aquest conte de Voltaire, un habitant de Saturn i un altre, encara més gran, de Sírius, arriben a la Terra i a penes hi poden veure els microscòpics terrícoles. La distorsió de la perspectiva té la funció de fer veure que «nosaltres, sobre el nostre petit muntonet de fang, no concebem res més enllà dels nostres usos». Voltaire posa en pràctica el seu procediment habitual de desenfocar i distorsionar per minar la seguretat dels costums i de les creences, per fer veure l'absurd d'allò que sembla natural i que no és sinó convenció i hàbit. La distorsió de les perspectives li serveix per ridiculitzar la discrepància de les creences religioses i diversos corrents filosòfics, per acabar amb l'escepticisme: el llibre del saber total, regalat als terrícoles per l'habitant de Saturn, resulta estar en blanc.

Voltaire aconsegueix en aquest relat una simbiosi de l'univers literari, filosòfic i científic. Una barreja d'astronomia, filosofia, joc literari i també de sàtira personal contra un contemporani seu,

Fontenelle, secretari de l'Acadèmia, un «home que res no havia inventat, però que sabia donar bon compte les invencions dels altres». El fil narratiu és molt prim i té únicament la funció d'agitar i difondre unes idees. És una mostra de l'estil transparent i àgil de Voltaire, de l'art de dissoldre tot un sistema mitjançant una història breu, amb una actitud sorneguera, aparentment ingènua i innocent.

Martí Domínguez, gran coneixedor i admirador de Voltaire, ha aconseguit reproduir en la seua traducció la transparència i la claredat de l'estil de Voltaire. A més, ha redactat un pròleg molt complet i suggestiu i ha acompanyat el text d'una sèrie de notes que n'aclareixen diverses referències.

□ Enric Iborra

¿ME AJUNTAS?

SEVE CALLEJA / IL·LUSTRACIONS DE CARLOS ORTÍN

COL·LECCIÓ «CALCETÍN», 30

81 PÀGINES / 9788498450590 / 7 EUROS

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2007

Bichos raros

«¿Me ajuntas?». ¿Cuántas veces no hemos pronunciado esa frase en nuestra infancia? Con un hilo de voz, algunos, y esperando que la respuesta a esta pregunta nos sacara de la inseguridad o que nos reafirmara en nuestra manera de ser, de encajar en un grupo, etc. La multiculturalidad, el aceptar al otro tal como es, y también porque es diferente a nosotros, constituye el eje de las tres narraciones cortas que integran este libro. La diferencia es vista como una oportunidad y no como un riesgo por los personajes. Pero, ante todo y de una manera magistral, esta multiculturalidad está integrada en la relaciones de complicidad y amistad que se establecen entre niños de diferentes procedencias, con estilos y costumbres casi contrapuestas, que se encuentran en un momento determinado de sus cortas vidas y se complementan, se necesitan: «El pirmer día, Ese se sentó junto a Sísí, porque era el único hueco que quedaba libre libre, y sólo él podía caber en un hueco tan pequeño.» (p. 10). La primera narración, a la cual pertenece este fragmento, es, sin duda, uno de los relatos infantiles más frescos, divertidos, originales y sutilmente didácticos que he leído últimamente.

□ Isabel Moll

MARTÍN I SOLER

SUSANA RAMÍREZ

COL·LECCIÓ «ESTIMAT COMPOSITOR», 2

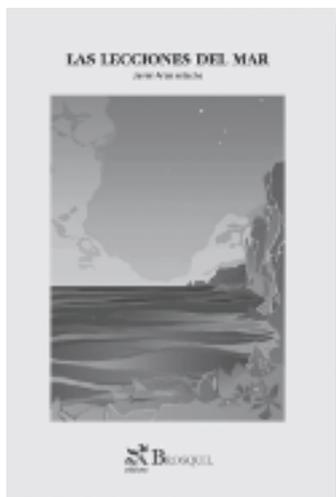
32 PÀGINES / 978-84-8131-760-2 / 8,50 EUROS

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

Més música

Aquest llibre és la segona entrega de la col·lecció «Estimat Compositor», publicada per Tàndem Edicions. En aquesta ocasió es tracta del volum dedicat al compositor valencià Vicent Martín i Soler, nascut a València l'any 1754 i mort a Sant Petersburg l'any 1806. Un músic que va compondre moltes peces, operes i ballets, i va obtindre en la seua època un gran reconeixement mundial, encara que actualment és un músic bastant desconegut per al gran públic. Les seues peces musicals van estar acompanyades de brillants textos de Lorenzo da Ponte, Luigi Serio o Cigna-Santi. Aquests llibres estan adreçats a xiquets i xiquetes a partir de huit anys i elaborats, principalment, per al treball en l'aula. El llibre es completa, en la part final, amb un apèndix històric on es contextualitza l'època que va viure el compositor i un diccionari, que també apareix al llarg del llibre, on l'autora explica els termes musicals més desconeguts per als lectors. Un llibre, amb il·lustracions d'Alicia Merelo, que ajudarà a aprendre i a estimar la música.

□ Jorge Delgado

LAS LECCIONES DEL MAR

JAVIER ARIAS ARTACHO

COL·LECCIÓ «PALANCIA. NARRATIVA JOVEN», 4

160 PÀGINES / 978-84-9795-277-4 / 8,95 EUROS

BROSQL EDICIONES, VALÈNCIA, 2007

Secrets i amor adolescents

Las lecciones del mar, de Javier Arias Artacho, és una novel·la adreçada al públic jove i ambientada a Cullera en la qual l'autor conta una història d'amor entre dos adolescents, amb distints matisos secundaris. O, si es vol, es tracta de l'evolució personal d'un protagonista, que alhora que va coneixent el país que l'acull, va creixent com a home i com a persona, a partir d'una relació primer d'amistat i després d'amor. El centre del relat l'ocupen Paula –una jove madrilenya que estiuja al poble de la Ribera– i Ariel, un immigrant argentí que hi acudeix amb sa mare, aclaparats tots dos per la necessitat i la falta de recursos al seu país. *Las lecciones del mar* també intenta posar de manifest la diferent condició social de persones iguals. En este sentit, l'obra és el descobriment, per part no sols de Paula i d'Ariel, sinó de la seua colla d'amics, d'unes altres realitats socials molt diferents. La mar Mediterrània s'erigeix en el tapís que impregna la narració, l'espill en què es reflecteixen totes les històries dels protagonistes, algunes viscudes en la realitat i d'altres des de la nostàlgia.

□ Agustí Hernández Dolz

RELATOS ROMÁNTICOS ESPAÑOLES

DUQUESA DE ABRANTES

EDICIÓ I TRADUCCIÓ DE MARÍA LUISA BURGUERA NADAL

138 PÀGINES / 978-84-8021-655-5 / 16 EUROS

UNIVERSITAT JAUME I, CASTELLÓ DE LA PLANA, 2008

Dos relats romàntics

María Luisa Burguera Nadal, professora de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada de la UJI, ens ofereix dos relats de la duquesa d'Abrantes, apareguts en francès l'any 1836. Els dos relats del recull, *La española* i *El torero*, estan protagonitzats per sengles heroïnes d'extracció popular i tenen un final tràgic, com correspon a la mentalitat romàntica de l'època. En el primer, se'ns narra la història –basada en fets reals, segons l'autora– d'una jove que es va enfrontar a l'exèrcit francès en un poble situat entre els antics regnes de Lleó i d'Extremadura, amb un desenllaç fatal per a ella, el marit i el fill. En el segon relat, *El torero*, la ficció cobra protagonisme narratiu i l'autora ens descriu la història d'amor impossible entre un torero, Miguel, i una actriu, Catalina, també amb un final tumultuós. Ambdós relats traspuen la sensibilitat del Romanticisme, molt donat a la hipèrbole i a la tragèdia, a la malenconia i a l'idealisme, a la recerca de la llibertat, a l'expressió despullada dels sentiments, a la rebel·lia i la resistència contra l'ordre establert. Però potser el més interessant d'aquests relats és l'atenta i particular mirada de la duquesa d'Abrantes sobre la dona espanyola de l'època, «*convirtiendo lo anecdótico en universal y el hecho real en verdad literaria*», com diu molt encertadament en la introducció l'editora i traductora del recull.

□ Juli Capilla

L'ARBRE ROIG**CHRISTELLE ENGUIX**

XXVI PREMI POESIA CIUTAT DE BENICARLÓ

53 PÀGINES / 978-84-9795-318-4 / 12 EUROS

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

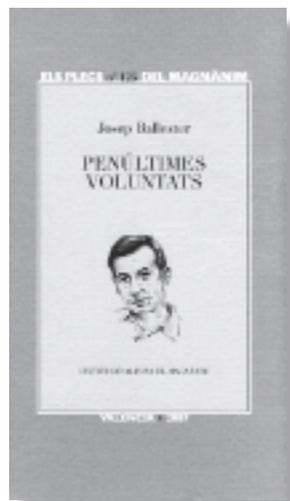
La roja vida de l'arbre tendre

Puc recomanar sense por la lectura d'aquest llibre perquè sempre és un plaer descobrir una nova veu que tinga coses a dir dins del món de la literatura i, més en concret, de la poesia.

És, aquesta, una nova veu que parla amb una seguretat que sorprén en un primer llibre de versos, on l'autora, que viu a la Safor, es mou amb agilitat i saber fer per la vora de la poesia de l'experiència sense caure-hi, especialment perquè hi batega un rerefons mític que crea unes distàncies sorprenents i efectives. Com en el poema «Postal», que fa: «Gosaràs, viatger, fondejar / els recòndits mars de corall // o acabaràs adquirint un bonic / collaret per als diumenges?»

Són poemes sense estridències, que arriben com un alcohol que puja per sorpresa. I, en molts casos, l'ebrietat paga la pena. Pot no ser el millor llibre que mai haja llegit, però mereix tot el meu respecte. I la meua lectura.

□ Josep Lluís Roig

PENÚLTIMES VOLUNTATS**JOSEP BALLESTER**

COL·LECCIÓ «ELS PLECS DEL MAGNÀNIM», 125

30 PÀGINES

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2007

Anunci de la devastació

La coneguda i reconeguda trajectòria poètica de Josep Ballester (Alzira, 1961) compta ara amb un recull de poemes al voltant d'un parèntesi d'observació davant la presència anunciada («trompeta») de la mort que «recorre cada byte de l'armadura i la pell». Records, pressentiments i presències van i vénen en una mar constant que baralla el temps i avança la certesa d'un final, el qual –afirma Ballester– com el que presagiava Quevedo, demà serà «un cadàver... el no res que em penetra».

El vaivé de la mar suggereix constantment el canvi d'estat dins la permanència, on trau els ulls la «fera acarnissada» que «es menjarà les vísceres de la memòria», on sura el «paisatge que habitarà l'oblit», el buit, l'espai entre dos infinits, la frontera en la qual bastim un camí anomenat *vida*. I en l'abisme entre la presència i l'expulsió, el «brodar de la metàfora» malda per rebel·lar-se, potser engegat per l'amor, en un intent inútil de «restauració de l'oblit».

Algun poema de *Penúltimes voluntats*, de Josep Ballester, ha estat escrit a Alcossebre, on de tant en tant ens trobem passejant pels roquers i, vés per on, ens preguntem per la salut.

□ Pasqual Mas i Usó

CODI REBEL. LA HISTÒRIA DEL LINUX I DE LA REVOLUCIÓ DEL PROGRAMARI LLIURE

GLYN MOODY

TRADUCCIÓ D'AITANA GUIA I IVANO STOCCO

392 PÀGINES / 978-84-370-6743-8 / 20 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2007

LA AUTORIA EN LA ERA DIGITAL: INDUSTRIA CULTURAL Y MEDIOS DE COMUNICACIÓN

ANDRÉS BOIX PALOP, GUILLERMO LÓPEZ GARCÍA (ED.)

COL·LECCIÓ «DERECHO Y TIC'S»

364 PÀGINES / 9788484565468 / 34,90 EUROS

TIRANT LO BLANC, VALÈNCIA, 2007

David en l'era de la comunicació

Linus Torvalds era el 1991 un jove estudiant finlandès que, amb la seua computadora personal, pretenia dissenyar un nou sistema operatiu. El repte era un torpede contra l'absolutisme del gegant Microsoft, de Bill Gates, l'amo del monopoli del programari usat per la gran majoria d'ordinadors. Aquest llibre rescata la història d'un grup d'usuaris rebels que desafia l'imperi tecnològic i provoca una autèntica revolució en el món de la informàtica. En uns pocs anys, un col·lectiu creixent d'amics i col·laboradors connectats a través d'Internet ha estat capaç de desenvolupar i difondre pertot arreu un sistema alternatiu: lliure, gratuït i accessible per a tothom. A partir d'entrevistes i la transcripció de nombroses anècdotes significatives, Glyn Moody ens mostra, de manera clara i comprensible per als neòfits, les claus d'un moviment generat al voltant de GNU/Linux, el programari lliure emprat avui per milions de persones, un sistema que des de les premisses de la creativitat i la cooperació intel·lectual continua desafiant l'immens poder del *Goliat* informàtic.

□ Rafael Miralles Lucena

Cap a la nova regulació dels drets d'autor

Un equip de vuit joves docents i investigadors en Dret, Comunicació i Informàtica amb provada vocació interdisciplinària, aborden els canvis recents produïts en l'ecosistema comunicatiu i les seues repercussions en els drets d'autoria. Un exhaustiu repàs a l'actual marc tecnològic i comunicatiu deixa pas a l'estudi dels efectes de les noves eines digitals en l'estructura del mercat. S'hi analitzen les possibilitats i les amenaces associades amb la irrupció d'Internet, com ara la resistència dels oligopolis per tal de minimitzar els efectes de les noves tecnologies en els seus comptes de resultats. També s'hi para esment a nous fenòmens emergents –selectors d'informació, resums de premsa, butlletins confidencials i intercanvis de continguts digitals–, així com l'impacte que suposen per al model de negoci de les indústries culturals i les seues conseqüències jurídiques. Es tracta d'una documentada i completíssima panoràmica que estableix les bases per al debat social sobre el marc normatiu, encara inexistent, que haurà d'harmonitzar els nous suports amb les pràctiques associades.

□ Rafael Miralles Lucena

RECOPILACIÓ D'AUQUES

RAFAEL GARCÍA GAYANO-LLUCH

157 PÀGINES

978-84-96545-46-5 / 30 EUROS

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2007

**Un recurs educatiu
i un document històric**

Es tracta d'un llibre de gran format i profusament il·lustrat amb reproduccions de les originals auques valencianes dels segles passats. Completa la selecció una interessant introducció de l'autor sobre l'etimologia i sentit de les auques, així com sobre l'origen i l'evolució d'aquestes. La resta del volum està conformat inicialment pel joc de l'oca i el redolí, per a passar a continuació a una detallada classificació d'aquestes historietes visuals: temes valencians, historietes religioses, d'animals, de personatges, iròniques, diverses i modernes.

El volum representa una original investigació d'aquestes formes gràfiques d'explicar al poble els oficis i les vides d'altres personatges amb la intenció de culturalitzar i entretenir alhora. Les primeres auques tractaven temes religiosos, però també les malalties d'aquella època o, fins i tot, n'hi ha algunes de caire escolar. En totes elles destaquen els aspectes de la vida quotidiana fins al punt de convertir-se en una autèntic document històric, i estan redactades en forma de versos on predomina una certa ironia, tan característica de «nosaltres els valencians».

□ Enric Ramiro Roca

GRAMÁTICAS EXTRATERRESTRES

FERNANDO J. BALLESTEROS

PREMI EUROPEU DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA

COL·LECCIÓ «SIN FRONTERAS», 25

195 PÀGINES / 978-84-370-6841-1 / 20 EUROS

PUJ·EDICIONS BROMERA, VALÈNCIA-ALZIRA, 2008

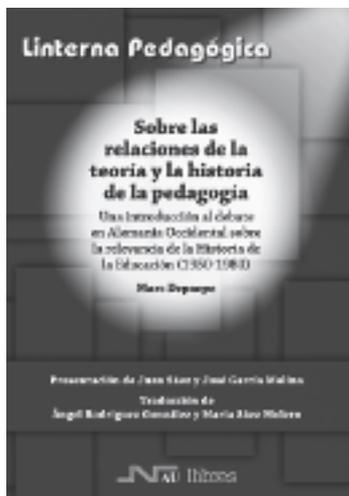
La cerca de vida extraterrestre

La possibilitat d'entrar en contacte amb civilitzacions extraterrestres sempre ha despertat intenses passions entre amplis sectors de la població; tot i els dubtes que es plantejaven en relació amb el seu interès social. En aquest llibre l'autor no sols aconsegueix contagiar-nos la seua passió per aquestes recerques, sinó que també ens fa constar la rellevància social que podria tenir la localització de vida fora del nostre planeta.

Després d'una molt bona introducció, Ballesteros narra com es donà l'origen del nostre sistema solar, de la Terra i de la vida que l'habita. Així, tot i remarcar les particularitats d'aquest cas, planteja que potser aquests processos no foren tan originals com sovint s'acostuma a pensar.

Ballesteros valora la possibilitat que existís vida en altres indrets de l'univers i descriu els principals projectes internacionals que han tractat de localitzar aquesta vida extraterrestre. D'altra banda, ens introdueix en algunes de les qüestions que s'han afrontat des d'aquests projectes: com preparar un missatge intel·ligible per una altra civilització? com distingir un senyal extraterrestre d'un efecte natural? Finalment, a través de la discussió de la paradoxa de Fermi, l'autor valora la possibilitat de l'existència d'una vida extraterrestre que fins al moment ningú no ha localitzat.

□ Ximo Guillem-Llobat

SOBRE LAS RELACIONES DE LA TEORÍA Y LA HISTORIA DE LA PEDAGOGÍA

MARC PAPAEPÉ

TRADUCCIÓ D'ÀNGEL RODRÍGUEZ I MARÍA SÁEZ

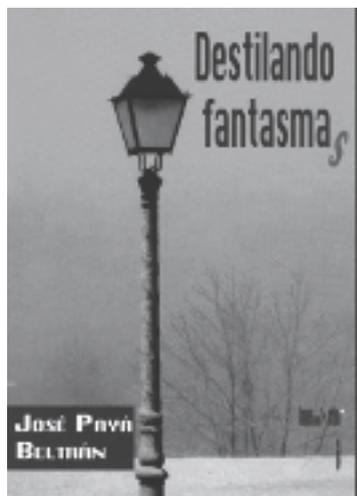
191 PÀGINES / 978-84-7642-743-9 / 23 EUROS

NAU LLIBRES, VALÈNCIA, 2007

Un instrument per a pensar d'una altra manera

Així és com podríem presentar el nucli d'aquest llibre que tenim la possibilitat de llegir en castellà gràcies a un conjunt de professors de la Universidad de Murcia. El text és un crit al debat intel·lectual entre les diferents postures que conviuen entre uns criteris que es consideren inamovibles, rutines acadèmiques, i les diferents formes de tractar els mateixos problemes. El volum consta de tres parts. La primera ens la introdueix el professor Juan Sáez a través de la història que ha comportat la realització del llibre, i acompanyat del professor José García Molina fan una acurada –i necessària– introducció al llibre del professor Depaepe. Aquest consta de sis capítols durant els quals fan un sintètic repàs als principals corrents filosòfics, teories empíriques, pragmàtiques i socio-històriques, així com als models conceptuals de la història de l'educació en la història de la ciència. Finalitza amb un epíleg a la traducció. Adreçat preferentment al públic universitari, el volum pot ser un bon instrument per a conèixer un poc més la història de l'educació i tenir elements de reflexió per a comprendre la situació actual.

□ Enric Ramiro Roca

DESTILANDO FANTASMAS

JOSÉ PAYÁ BELTRÁN

371 PÀGINES

978-84-8018-303-1 / 15 EUROS

EDITORIAL AGUACLARA, ALACANT, 2007

Intriga entre los libros

Tras *Castilla o los veranos*, publicada en 2004, el profesor de literatura y novelista José Payá (Biar, Alicante, 1970), entrega con esta su segunda novela una trama misteriosa de carácter libresco en torno a un diamante perdido. Ambientada en Bonn, Alemania, durante la noche de los cristales rotos, y en Ohio, Estados Unidos, donde un estudiante español entra por azar en una librería de segunda mano que le cambiará la vida, la novela se entrega a una espiral de casualidades que terminará por alterar la vida de sus protagonistas.

La cuidada prosa de Payá se ha sometido en esta ocasión a la eficacia de los diálogos alternados con breves descripciones o excursos reflexivos que proporcionan cierto reposo al vértigo de acontecimientos.

En contraste con su primera novela, dedicada a la España rural, esta se caracteriza por un ambiente cosmopolita y una estructura más compleja que debe sus principales elementos constructivos a la literatura policíaca, a cuyos clásicos dedica por cierto el autor frecuentes alusiones.

□ Miguel Catalan

L'AMIC DELS VOLTORS

JORDI RAÜLVERDÚ

COL·LECCIÓ «LA CARRASCA», 16

71 PÀGINES / 978-84-268-1350-3 / 6,25 EUROS

EDITORIAL MARFIL, ALCOI, 2007

Voltors joganers

Els pares d'Àlvar troben un voltor malferit al qual curen de greus ferides. En agraïment, l'au es fa «amic» del xiquet, qui pren en millor consideració els voltors en assabentar-se que no són animals depredadors, sinó carronyers. L'argument, impregnat de didacticisme, es recolza en la necessitat d'aquests tipus de carronyers per tal de netejar d'animals morts la natura i condueix cap als costums d'aquestes aus. Explica el combat que s'estableix entre els voltors a punta de bec per tal d'establir una jerarquia per als torns de començar a menjar, així com la dotació natural que els suposa un coll llarg i desproveït de ploma per tal de clavar-lo a dins del cos de l'animal que estan devorant sense embrutar-se les plomes.

El xiquet protagonista podrà observar «intimitats» com ara els becs dels seus amics amb vísceres o budells penjant, colls bruts de sang i baralles entre els voltors de la colònia per furtar-se el menjar. Fins i tot, «volarà» enganxat a les urpes del seu amic voltor, de serra en serra.

S'hi parla de la necessitat d'alimentar les colònies d'aquesta au, tan necessària en la justa mesura. Cal presuposar que es fa per tal d'assolir l'equilibri ecològic, ja que en la realitat, la proliferació excessiva per l'alimentació artificial comporta conseqüències de perillós desequilibri que indueix els voltors a atacar animals vius.

□ Isabel Marín

EL FINAL DEL MENSAJE

IGNACIO ROSAT ACED

324 PÀGINES

978-84-8456-982-4 / 9 EUROS

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2007

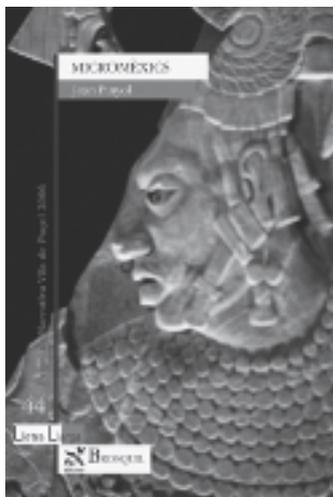
Una investigación histórica

Nacho descubre accidentalmente, a partir de unos documentos que guarda celosamente su madre desde hace más de setenta años, las extrañas circunstancias que rodearon el suicidio en su casa de La Habana de su tía abuela Segunda Aced poco después de su divorcio de César Castellá. Una muerte que para su hermano, el militar Vicente Aced, nunca estuvo del todo clara y que le hizo iniciar un proceso judicial y de investigación policial que no puedo concluir debido al inicio de la Guerra Civil española.

A partir de este sorprendente hallazgo, Nacho, junto a Dolores su compañera de trabajo, retoma la investigación para intentar averiguar lo que realmente sucedió y concluir el proceso que años atrás había iniciado su abuelo. Con esta investigación los dos protagonistas iniciaran un interesante viaje por el pasado y el presente de Cuba que a ambos les cambiará la vida.

Una novela histórica basada en hechos reales que sin duda atraparà al lector desde la primera página ya que posee una prosa ágil y un argumento bien elaborado.

□ Beatriz López

MICROMÈXICS

JOAN PINYOL

XXII PREMI DE NARRATIVA VILA DE PUÇOL, 2006

128 PÀGINES / 978-84-9795-313-9 / 8,95 EUROS

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

Seixanta microcontes

Pinyol ens sorprén amb el seu últim treball: un recull de seixanta micronarracions amb una llargària que nos sol excedir les tres-centes paraules. *Micro-mèxics*, però, no és un volum convencional: defuig de front les produccions d'aquest gènere per dues raons. En primer lloc per la seua estructuració en blocs, a manera de capítols; i en segon terme per la tendència a la concreció en lloc de la universalització i l'el·lipsi d'elements accessoris. Per contra, aquestes pàgines resumeixen a la perfecció el mestissatge cultural del substrat indígena, el passat colonial espanyol i l'expansionisme ianqui actual. Per exemple, hi ha moltes referències a la superposició de religió i superstició de forma indèstriable o l'abassegadora influència del turisme. En altres textos critica els estaments polítics i militars o el desenvolupament imparable i insostenible d'algunes megaciutats. En altres peces planteja temes històrics com els orígens del cacau, o les hipòtesis sobre la desaparició d'aquesta cultura que emmarquen principi i fi en el llibre. No obstant aquests encerts; l'autor perd de vegades la tensió i la força centrípeta i centrífuga que caracteritza el microconte. Malgrat tot, podem afirmar que aquest volum és una excel·lent oportunitat per a acostar-se a la cultura mexicana plena de contrastos, contradiccions i matisos.

□ J. Ricart

CREUS EN ELS FANTASMES?

ROSA-MARÍA COLOM / IL·LUSTRACIONS DE MABEL PIÉROLA

COL·LECCIÓ «L'ELEFANT», 13

104 PÀGINES / 978-84-9824-267-6 / 7,50 EUROS

EDICIONS BROMERA, VALÈNCIA, 2008

Històries de por

Aquest és un llibre adreçat a xiquets i xiquetes a partir de 12 anys. Es tracta d'un recull de diferents històries d'aparicions i de desaparicions protagonitzades per persones relacionades, d'una manera o altra, amb la narradora i que tenen en comú el fet que les persones desaparegudes ho han fet en circumstàncies misterioses. Les històries d'aquest llibre són el cas de Jaume, el seu germà bessó, el del cuiner Antoni desaparegut a escola, el d'Elisa, la seua cosina, desapareguda al llac durant una tempesta, la desaparició d'Edgar durant la Nit de Cap d'Any a la casa de la Vall dels Set Torrents i el cas de la senyora Bloom, la seua vella veïna iraquiana, engolida pel telèfon un dissabte a la nit.

Un llibre entretingut, ben escrit i de fàcil lectura que els ajudarà a enfrontar-se amb les seues pors i els farà viure alhora unes històries que, almenys temàticament, no són massa freqüents en la nostra literatura infantil.

□ Beatriz López

70 GRAMS

IGNASI MORENO

PREMI DE TEATRE MICALET, 2006 / COL·LECCIÓ «TEATRE»

120 PÀGINES / 978-84-96545-49-6 / 9 EUROS

DENES, PAIPORTA, 2007

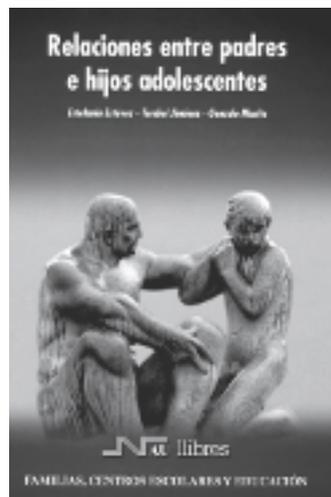
Vida

Aquest llibre, publicat per l'editorial Denes dins de la col·lecció «Teatre», va merèixer el Premi de Teatre del Micalet en la convocatòria de l'any 2006. L'autor, el gandienc Ignasi Moreno, no és un nouvingut al panorama teatral perquè l'any 2005 ja havia guanyat el Premi Octubre de Teatre amb l'obra *Jeff: els colors de la bogeria*, la seua primera peça editada, i havia escrit també algunes obres més representades pel grup *amateur* Comuna.

En aquesta ocasió Ignasi Moreno ens presenta el món d'Anna al llarg de les etapes principals de la seua vida, amb 18, 30, 45 i 70 anys. Al llarg de l'obra la nostra protagonista ens parlarà dels records, la sexualitat, l'amor i la mort. L'obra finalitza amb un savi consell de l'Anna més major que diu així: «Mantingueu eternament els somnis, la passió, la vostra pròpia utopia [...] Encara que no ho fareu [...] Jo no ho vaig fer [...] Ningú no ho fa [...] Sempre és tard per a això [...] I quan arriba la fi [...]»

Per tant, ja sabeu que no cal esperar a la fi per a complir els vostres somnis per molt utòpics que us semblen.

Beatriz Lopez

RELACIONES ENTRE PADRES E HIJOS ADOLESCENTES

ESTEFANÍA ESTÉVEZ, TEREHEL JIMÉNEZ I GONZALO MUSITU

COL·LECCIÓ «FAMILIA, CENTROS ESCOLARES Y EDUCACIÓN»

160 PÀGINES / 978-84-7642-739-2 / 12 EUROS

NAU LLIBRES, VALÈNCIA, 2007

Para padres desorientados

Estefanía Estévez, Terebel Jiménez y Gonzalo Musitu, todos ellos especialistas en Psicología Social y con una gran experiencia profesional en la materia, intentan en este libro reflexionar y analizar las siempre difíciles relaciones que se establecen entre padres e hijos, que se convierten en especialmente complicadas durante la etapa de la adolescencia. Para ello analizan el papel que juega la familia que aunque aún hoy en día ejerce una gran influencia entre sus miembros «ha dejado de ser punto de referencia estable de un mundo definido por la movilidad geográfica y social de los individuos y participa de la misma fragmentación y fluidez que la sociedad contemporánea». Al final del libro los autores incorporan un último capítulo con una serie de actividades para llevar a la práctica algunos de los contenidos expuestos, mejorar las pautas de convivencia familiar y con ello prevenir los posibles problemas generacionales. Un interesante material que nos aportará las claves para poder entender este complicado tema que en algún momento de la vida todos deberemos resolver.

Beatriz López

<http://dglb.cult.gva.es>

Fes *click* i

accediràs a:

Consulta de base de dades
de les associacions, editorials,
distribuidors i llibreries
de la Comunitat Valenciana

Consulta dels premis
literaris més importants de
la Comunitat Valenciana

Guia del Llibre valencià

Legislació sobre el Llibre

Propietat intel·lectual i depòsit legal
Legislació i informació d'interés

Registre Territorial de la Propietat
Intel·lectual de la Comunitat Valenciana

Revista *Lletres Valencianes*
Cercador de continguts

Notícies d'interés

XML **RSS** Nou servici de notícies RSS

Informes i estadístiques

Convocatòries d'ajudes

Llibres en acció

Practicar el *bookcrossing* vol dir deixar alguns dels llibres que llegim *amagats* a llocs insospitats perquè algú –no sabem mai quan ni qui– els trobe i els llija. La idea va nèixer als Estats Units l'abril de 2001, de la mà de Ron Hornbaker, i a hores d'ara quasi ha convertit el món en una biblioteca global, motor del foment de la lectura.

Els *bookcrossers* –com s'anomena a tots aquells que practiquen el *bookcrossing*– són lectors imaginatius, capaços de llegir en qualsevol lloc i moment; però, sobretot, són lectors apassionats, disposats a seguir la pista d'un llibre arreu del món.

Aquesta és, a grans trets, la filosofia del seguidor del *bookcrossing*: deixar suficients pistes al món sobre les seues lectures preferides per compartir-les-hi. Les claus d'aquesta pràctica lectora –inconcebible abans de l'era internauta– les trobem en <www.bookcrossing.com>, la pàgina creada per Ron Hornbaker, soci d'una empresa que es dedica al programari i a projectes en la xarxa. En ella va nèixer i s'ha consolidat la primera

*El 17 d'abril de 2001,
BookCrossing es va
enlairar amb un comunicat
de premsa on s'anunciava
el que, a hores d'ara, és el
major club de llibres global
en temps real.*

comunitat lectora internauta capaç d'unir lectors i amants del llibre de tots els llocs. Inspirat en la pàgina <www.phototag.org>, –que segueix la pista de càmeres de fotografiar d'usar i llançar abandonades–, Hornbaker va demanar-se un dia: «A què més li agradaria a la gent poder seguir-li la pista?» I després de llançar una mirada a les prestatgeries de casa seua, ho va tenir clar: «Als llibres!» Així és com va nàixer la pràctica d'*abandonar* o *alliberar* llibres –com els *bookcrossers* en diuen–, una idea divertida i original que alhora recompensava l'amor pels llibres del seu creador.

Dit i fet: en tres hores, Hornbaker va posar nom al projecte, en va registrar el domini i fins i tot va esbossar un logotip: un petit llibre que corre comes ajudeu-me, ideat per la dona de Ron i cofundadora de BookCrossing, Kaori Hornbaker. Després de quatre setmanes de treball intens, i una vegada obtinguda la llum verda per part dels seus socis en la companyia, el 17 d'abril de 2001 <www.bookcrossing.com> va enlairar-se amb un comunicat de premsa on s'anunciava que ja estava en actiu el que, amb el temps, ha esdevingut el major club de llibres global en temps real.

En un començament, la idea a penes si va atreure un centenar de membres al mes, i quasi sempre seguint el boca a boca. Però al març de 2002, un article aparegut en la revista *Book* va difondre el fenomen i des d'aleshores, i gràcies també a un eco constant en els mitjans de comunicació, BookCrossing registra cada dia quasi quatre-cents membres nous i la seua pàgina web ofereix més de deu milions de pàgines visitades mensualment. Així doncs, a hores d'ara, i segons la seua pàgina web, BookCrossing és el club de lectura més popular en la xarxa –hi podem trobar desenes de milers de crítiques de llibres– i un espai virtual que ha sabut capturar la passió i la imaginació lectora de més de sis-centes mil persones arreu del món –la majoria

Bookcrossing.com és el club de lectura més popular en la xarxa, un espai virtual que ha sabut capturar la passió i la imaginació lectora de centenars de milers de persones arreu del món.

als Estats Units– amb una rapidesa inesperada, i que permet intercanviar llibres gratuïtament sense fronteres físiques ni idiomàtiques, en una mena de món convertit en biblioteca global.

Les 3 eRRes del *bookcrossing*: *read*, *register* i *release*

La pàgina «www.bookcrossing.com» és el racó virtual reservat per a la inquietud humana de compartir, i en concret, de compartir el plaer de la lectura. No importa qui ni on –una cafeteria, el banc d'un parc, el seient del metro, de l'autobús, d'un taxi, un caixer automàtic o el forat de la corfa d'un arbre–, qualsevol lector anònim pot deixar un llibre *abandonat* o *alliberat* al lloc més insòlit, registrar-lo en la xarxa amb les pistes corresponents, i esperar que algun altre lector vingi a buscar-lo i el llija, i així successivament. El moviment de llibres és constant al llarg del dia i a cada moment hi ha nous llibres entrant en el circuit.

Tot plegat, a través de la web <www.bookcrossing-spain.com> el lector *bookcrosser* –com es coneixen entre els aficionats– pot compartir llibres, però també saber quins títols acaben de ser alliberats, quins s'hi han trobat, o quins són els més viatgers o els més populars.

El perfil del *bookcrosser*

Als Estats Units ho tenen ben lligat: el perfil del *bookcrosser* és el d'una persona de 31 anys, amb un nivell cultural mitjà-alt, bon coneixedor d'Internet i de l'anglès, ja que la pàgina principal està en aquest idioma. Un altre apunt curiós és que el 98% dels membres de BookCrossing s'hi va unir el 2004, i que el 86% són dones,

Un cop deixa el llibre,
el bookcrosser informa en
<www.bookcrossing-spain.com>
sobre la seua ubicació
perquè un altre bookcrosser
puga anar-hi a buscar-lo.

la qual cosa no sorprén, ja que les estadístiques sobre índexs de lectura sempre mostren més lectores que lectors.

En definitiva, dos requisits són necessaris per a ser *bookcrosser*: estimar els llibres tant com desitjar compartir-los. Dit això, i si els interessa, una vegada entren vostés en la pàgina <www.bookcrossing.com>, caldrà que trien un *nickname* (malnom) i el registren. I *voilà*, ja hi poden penjar llibres, demanar-los a altres *bookcrossers* que els tinguin exposats en les seues llibreries virtuals –cadascun en té una– o anar de cacera –com diuen en anglés anar a buscar un llibre *alliberat*. Això sí, a l'hora d'introduir un volum en el web, no obliden especificar-ne l'autor, el títol i l'ISBN, i automàticament es crea el BCID o identificador *bookcrossing*.

En principi, tothom s'hi registra de manera anònima, tot i que amb el temps van sorgint les afinitats i molts *bookcrossers* han acabat per reunir-se, almenys una vegada al mes, en una trobada que es fa a les ciutats respectives d'arreu del món cada segon dimarts de mes, a les set de la vesprada, hora local. L'incentiu –segons Hornbaker– és el simple fet de compartir, ja que només entre el 20% i el 25% dels llibres, depenent d'on es troben i com estiguen etiquetats, són localitzats per altres lectors, si bé el projecte creix dia a dia, ja que cada vegada més gent té accés a Internet.

Les biblioteques i el món editorial

De moment, a Espanya –on les primeres experiències de BookCrossing daten de l'any 2003, a Barcelona– hi trobem ja més de quinze mil *bookcrossers*. En l'actualitat n'hi ha 5.000 registrats a Barcelona, seguida de Madrid, amb més de 4.000, i d'altres ciutats com València i Salamanca.

A través de la web, el lector
bookcrosser pot compartir
llibres, però també saber quins
títols acaben de ser
alliberats, quins s'hi han trobat,
o quins són els més viatgers
o els més populars.

Per la seua banda, les biblioteques públiques –lloc de trobada lectora per excel·lència– funcionen també com a espais comuns per als *bookcrossers*. És el cas, a casa nostra, de la Biblioteca Pública de València, al carrer de l'Hospital, o a Barcelona de les biblioteques de Fort Pienc, la Central de Gavà i la Mil·lenària de Sant Cugat a Barcelona. Vist així, potser estem davant d'una nova manera, original i altruista, de distribuir llibres i dosis de plaer lector.

Ara bé, que ningú pense que el *bookcrossing* suposa cap amenaça per al món editorial, sinó més aviat al contrari. De fet, molts editors i autors són seguidors d'aquesta activitat, i asseguren que molts lectors compren un títol en concret a partir de les crítiques que troben en la xarxa, a mesura que els llibres van canviant de mans. Com diuen els *bookcrossers* més veterans: «El 80% dels llibres es perden, i són més els *bookcrossers* que acaben comprant que no pas els que troben llibres perduts.» Però això no els desmoralitza; ben aviat el contrari, perquè darrere d'aquesta singular afició hi ha un incentiu tan fort o més que la lectura: conèixer gent amb interessos afins i fer amics. Al capdavall, es tracta de compartir i comunicar en un món on l'individualisme no coneix límits.

En definitiva, un *bookcrosser* mai no sap què ocorrerà a un llibre quan arribe a la «jungla» de la xarxa. Però, comptat i debatut, aquest és el *karma* del *bookcrossing*: una nova satisfacció produïda cada cop que ens alliberem d'objectes materials –com ara els llibres– per perllongar-los la vida, o donar-los-en moltes més mentre els veiem viatjar.

Això és el que s'espera de tot bon *bookcrosser*: preparar el llibre per tal que entre en acció i comence el viatge.

□ Lourdes Toledo

editorials valencianes

ADONAY

POLÍGONO LA PAHILLA
CARRER FUENTE FORRAJE 171
CHIVA 46370 VALÈNCIA
TEL.: 902 154 643
FAX: 962 521 739
info@adonay.com
www.adonay.com

ADUANA VIEJA

APARTADO DE CORREOS 380
VALENCIA 46080 VALÈNCIA
TEL.: 96 363 99 12
FAX: 96 363 99 12
info@aduanavieja.com
www.aduanavieja.com

AITANA EDITORIAL

CARRER COMTE D'ALTEA, 10
ALTEA 03590 ALICANTE
TEL.: 96 584 19 46
FAX: 96 688 08 47

ALBATROS

CARRER LA OLIVERETA, 28
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 22 50
FAX: 96 370 22 46
graficasoler@terra.es

ALETA EDICIONES

CARRER L'ALTER, 2
SUECA 46419 VALENCIA
TEL.: 659 733 679
FAX: 96 176 20 96
info@aletaediciones.com
www.aletaediciones.com

ALGAR EDITORIAL

RONDA TINTORERS, 117
POLÍGONO INDUSTRIAL I
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 245 90 91
FAX: 96 240 31 91
algar@algareditorial.com
www.algareditorial.com

AMÓS BELINCHÓN

CARRER RAFEL RIVELLES, 39
PAIORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 96 397 08 22
FAX: 96 397 08 22
amosbelinchon@terra.es

ANDANA EDICIONES

CARRER VALÈNCIA, 56-BAIX
ALGEMESÍ 46680 VALÈNCIA
TEL.: 96 248 43 82
FAX: 96 248 43 82
andana@andana.net
www.andana.net

ARAÑA EDITORIAL

PASSEIG DE LAS FACULTADES, 10 B
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 369 93 85
FAX: 96 339 27 39
info@aranyaeditorial.com
www.aranyaeditorial.com

ARTICS

PASSEIG COLÓN, 39
TAVERNES DE LA VALLDIGNA
46760 VALÈNCIA
TEL.: 630 21 29 57
artics@artics.org
www.artics.org

AVANTPRESS EDICIONS

APART. 4012
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TELS.: 636 95 58 38 / 96 322 00 26
FAX: 96 333 86 91
edicion@avantpress.es
www.avantpress.es

BESTSELLER EDICIONES

CARRER ALMORIDA, 10
ELX 03203 ALACANT
TEL.: 96 542 52 31

BROSQUIL EDICIONS S.L.

PLAÇA PINTOR SEGRELLES, 1,
ESC. B, PTA 25
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 70 45
FAX: 96 341 83 41
alejandro@brosquilediciones.e.
telefonica.net
www.brosquilediciones.com

CAMACUC

CARRER DOCTOR MARAÑÓN, 30
PAIORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 615 34 94 04
edcamacuc@hotmail.com

CAMPGRÀFIC

CARRER MATIAS PERELLÓ, 17-6ª
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 374 92 57
FAX: 96 374 92 57
campgrafic@campgrafic.com
www.campgrafic.com

CARENA, EDITORS

CARRER CHIVA 21-3º-11ª
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 33 09
FAX: 96 395 35 90
carena@carenaeditors.com
www.carenaeditors.com

CASTELLNOU EDITORA VALENCIANA

CARRER SALABERT, 36
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 00 38
FAX: 96 357 12 50
editora@castellnoueditorial.com
www.castellnoueditorial.com

CEIC ALFONS EL VELL

PLAÇA REI EN JAUME I, 10
GANDIA 46701 VALÈNCIA
TEL.: 96 295 95 62
FAX: 96 295 95 66
ceicalfonsevell@gandia.org
www.ceicalfonsevell.com

CISS, S.A.

CARRER COLÓN, 1-5ª
VALÈNCIA 46004 VALÈNCIA
TEL.: 902 250 500
FAX: 902 250 502
clientes@ciss.es
www.ciss.es

CONSULTA DE DIFUSIÓ VETERINARIA, S.L

AVINGUDA GODOFREDO
BUENOSAIRE, 22,
CASTELLÓ DE LA PLANA
12005 CASTELLÓ
TEL.: 96 472 44 66
FAX: 964 23 65 22
consulta@consultavet.net
www.consultavet.net

DEL SÉNIA AL SEGURA

CARRER CRONISTA CARRERES,
9-7º F
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 73 55
FAX: 96 351 73 55
editorial@delseniaalsegura.com

DYLAR EDICIONES

CARRER SANT BLAI, 62-APTDO 20
BURRIANA 12530 CASTELLÓ
TEL.: 902 44 44 13
FAX: 964 59 11 14
dylar@dylar.es
www.dylar.es

ECIR, S.A.

CARRER VILA DE MADRID, 60
POLÍGONO INDUSTRIAL
FUENTE DEL JARRO
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 96 132 36 25
FAX: 96 132 36 05
ecir@ecir.com
www.ecir.com

EDICEP, C.B.
CARRER ALMIRANTE CADARSO, 11
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 20 45
FAX: 96 395 22 97
edicep@edicep.com
www.edicep.com

EDICIONES BRIEF
CARRER DANIEL BALACIART, 5-BAJO
VALÈNCIA 46020 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 60 37
FAX: 96 362 00 77
info@edibrief.com
www.edibrief.com

EDICIONES DHARMA
CARRER ELIAS ABAD, 3
NOVELDA 03660 ALACANT
TEL.: 96 560 32 00
dharma@edicionesdharma.com
www.edicionesdharma.com

EDICIONES I
AVINGUDA ALFAHUIR, 41
VALÈNCIA 46019 VALÈNCIA
TEL.: 96 34 15 20 / 96 341 19 59
FAX: 96 34 15 20
integralia@edicionesi.com
info@revistadharmacom
www.edicionesi.com

EDICIONS ALFANÍ
CARRER LA FAROLA, 8
ALDAIA 46960 VALÈNCIA
TEL.: 96 150 47 48
FAX: 96 150 47 48
edicionsalfanic@yahoo.es

EDICIONS BROMERA
RONDA TINTORERS, 117.
POLÍGON INDUSTRIAL I
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 240 22 54
FAX: 96 240 31 91
comercial@bromera.com
www.bromera.com

EDICIONS DE PONENT
AVINGUDA DE LA ESTACIÓ, 15
ALACANT 03003 ALACANT
TEL.: 966 14 67 19
FAX: 966 14 67 19
info@edicionsdeponent.com
www.edicionsdeponent.com

EDICIONS DEL BULLENT
CARRER DE LA TARONJA, 16
PICANYA 46210 VALÈNCIA
TEL.: 96 159 08 83

FAX: 96 159 08 45
info@bullent.net
www.bullent.net

EDICIONS LA XARA
AVINGUDA DE LA VALLDIGNA, 25
SIMAT DE LA VALLDIGNA
46750 VALÈNCIA
TEL.: 96 281 13 67
FAX: 96 281 13 67
eladi@edicionslaxara.com
www.edicionslaxara.com

EDICIONS LOCALS
CARRER SAN JOSÉ, 9
NOVELDA 03660 ALACANT
TEL.: 96 560 10 33
FAX: 96 560 10 33
agustobeltra@yahoo.es

**EDICIONS VORAMAR-
VORAMAR/SANTILLANA**
CARRER VALÈNCIA, 44
PICANYA 46210 VALÈNCIA
TEL.: 96 159 44 10
FAX: 96 159 19 24
voramar@santillana.es
www.santillana.es

EDICIONS 96
CARRER LA RIBERA, 4
CARCAIXENT 46740 VALÈNCIA
TEL.: 96 246 11 04
FAX: 96 246 14 90
edicions96@edicions96.com
www.edicions96.com

EDITILDE
CARRER GENERAL URRUTIA,
12-10º, VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 96 316 30 14
FAX: 96 316 30 14
dialogoinfantil@ctv.es
www.editorialdialogo.es

EDITORIAL AFERS
AVINGUDA DR. GÓMEZ FERRER, 55
CATARROJA 46470 VALÈNCIA
TEL.: 96 126 93 94
afers@editorialafers.com
www.editorialafers.com

EDITORIAL AGUACLARA
CARRER ROSELLÓ, 55
ALACANT 03010 ALACANT
TEL.: 96 524 00 64
FAX: 96 525 93 02
edit.aguaclara@natural.es

EDITORIAL ALETHEIA
VÍA GRAN VIA MARQUES DEL
TURIA, 26
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 57 74
FAX: 96 316 13 01
aletheia@aletheiaeditorial.com
www.aletheiaeditorial.com

EDITORIAL ALFREDO ORTELLS
CARRER SAGUNTO, 5-1ª
VALÈNCIA 46009 VALÈNCIA
TEL.: 96 347 10 00
FAX: 96 347 39 10
editorial@ortells.com
www.ortells.com/

EDITORIAL ANTINEA
CARRER DOCTOR FLEMING, 6
VINARÒS 12500 CASTELLÓ
TEL.: 964 45 45 25
FAX: 964 45 20 12
antinea@editorialantinea.com
www.editorialantinea.com

EDITORIAL CLUB UNIVERSITARIO
CARRER COTTOLENGO, 25
ALACANT 03690 ALACANT
TEL.: 96 567 61 33
FAX: 96 566 39 36
ecu@ecu.fm
www.ecu.fm

**EDITORIAL DE LA UNIVERSIDAD
POLITÉCNICA DE VALÈNCIA**
CAMINO DE VERA, S/N
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 387 70 12
FAX: 96 387 79 12
public@upvnet.upv.es
www.editorial.upv.es

EDITORIAL DENES
CARRER ARTS GRÁFIQUES, 58
PAIORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 96 397 44 66
FAX: 96 397 48 42
denes@editorialdenes.com
www.editorialdenes.com

**EDITORIAL INSTITUTO DE
ESTUDIOS MODERNISTAS S.L.**
AVINGUDA PÉREZ GALDOS, 118-27
VALÈNCIA 46008 VALÈNCIA
TEL.: 96 385 09 02
FAX: 96 385 09 02
edinesmo@yahoo.com

EDITORIAL MARFIL SA
CARRER SAN ELOY, 17
ALCOI 03804 ALACANT

TEL.: 96 552 33 11
FAX: 96 552 34 96
editorialmarfil@editorialmarfil.es
www.editorialmarfil.com

EDITORIAL PARTÉNOPE
CARRER CAMP DE MORVEDRE, 28
SAGUNT 46520 VALÈNCIA
TEL.: 696 99 36 80
a.garcia@yahoo.es
www.partenope.es

EDITORIAL PENCIL
CARRER REY DON JAIME, 5
ALBORAYA 46120 VALÈNCIA
TEL.: 96 133 81 68
FAX: 96 133 65 71
correo@editorialpencil.es
www.editorialpencil.es

EDITORIAL PRE-TEXTOS
CARRER LUIS SANTÀNGEL, 10
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 32 26
FAX: 96 395 54 77
info@pre-textos.com
www.pre-textos.com

EDITORIAL PROMOLIBRO
CARRER BACHILLER, 27 BAIX
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 20 29
FAX: 96 393 31 38
librerialapau@terra.es
www.psyli.com

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH
CARRER ARTES GRÀFICAS, 14
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 00 48
FAX: 96 369 41 51
tlb@tirant.es
www.tirant.net

EDITORIAL TRES I QUATRE
OCTUBRE CENTRE DE CULTURA
CONTEMPORÀNIA
CARRER SAN FERRAN, 12
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 315 77 99
FAX: 96 315 51 65
tresiquatre@tresiquatre.com
www.tresiquatre.com

EL NADIR EDICIONES, S.L.
PASSATGE VENTURA FELIÚ, 12-8ª
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 21 72
FAX: 96 380 95 12
info@editorialelnadir.com
www.editorialelnadir.com

ELLAGO EDICIONES, S.L.
CARRER PEROT DE GRANYANA,
11 BAJO
CASTELLÓ DE LA PLANA
12004 CASTELLÓ
TEL.: 964 22 70 51
ellagoediciones@ellagoediciones.com
www.ellagoediciones.com

ENGLIBA
GRUPO DE COMUNICACIÓN
CARRER GOBERNADOR VIEJO, 29-13
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 315 89 00
FAX: 96 391 59 04
ribera@engloba.net
www.engloba.net

ESSER EDITORIAL
CARRER SANT CRISTÒFOL, 22
CARCAIXENT 46740 VALÈNCIA
TELS.: 96 243 41 31/ 637 51 68 00
FAX: 96 243 41 31
adria@editarunlibro.com
www.essereditorial.com

FAXIMIL EDICIONS DIGITALS
CARRER PROGRESO, 100
VALÈNCIA 46011 VALÈNCIA
TEL.: 96 371 17 31
FAX: 96 382 87 46
info@faximil.com
www.faximil.com

FEDERICO DOMÉNECH
CARRER GREMIOS, 1
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 320 11 15
FAX: 96 359 69 41
editorial@federicodomenech.com
www.lasprovincias.es/editorial/in-
dex.htm

FORPAX
CARRER TENOR GARCÍA ROMERO, 2
VALÈNCIA 46015 VALÈNCIA
TEL.: 96 394 43 85
FAX: 96 340 11 14
formacion@forpax.es
www.forpax.es

GERMANIA
CARRER DOCTOR JOSÉ GONZÁLEZ,
99, ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 241 98 54
FAX: 96 240 60 70
germania@germania.es
www.germania.es

GRATACELS EDICIONS
CALLE EN BLANCH, 5
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 316 37 13

INSTITUCIÓ ALFONS
EL MAGNÀNIM
CARRER CORONA, 36
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 388 31 69
FAX: 96 388 31 70
iam@alfonselmagnanim.com
www.alfonselmagnanim.com

INSTITUT VALÈNCIÀ DE
CINEMATOGRAFIA RICARDO
MUÑOZ SUAY
PLAÇA AYUNTAMIENTO, 17
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 353 93 21
FAX: 96 353 93 30
lopez_niemen@gsa.es
ivac-lafilmoteca.es

INSTITUTO DE ESTUDIOS DE
MODA Y COMUNICACIÓN
CARRER GOBERNADOR VIEJO, 29
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 303 04 78
FAX: 96 391 59 04
edicion@engloba.net

IRV LIBROS
AVINGUDA DR. TOMÁS SALA, 43 B
VALÈNCIA 46017 VALÈNCIA
TEL.: 600 508 651
FAX: 963 580 096
irvlibros@yahoo.es
www.inruval.com

LA IMPRENTA CG
CARRER CIUDAD DE CARTAGENA
2-A
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 96 134 12 77
FAX: 96 134 03 82
laimprenta@laimprentacg.com
http://laimprentacg.com

L'EIXAM EDICIONS
CARRER AUSIÀS MARCH, 36
TAVERNEŠ BLANQUES
46016 VALÈNCIA
TEL.: 96 185 43 14
Fax: 96 186 28 11
eixam@eixamedicions.com
www.eixamedicions.com

LLAMBERT PALMART
CARRER CARCAIXENT, 10
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA

TEL.: 96 380 37 76
llambert_palmart@yahoo.com

L'ORONELLA

APARTAT DE CORREUS 6126
VALENCIA 46011 VALENCIA
TEL.: 96 356 26 56
oronella@oronella.com
www.oronella.com

MARJAL-GRUP EDEBÉ

CARRER ALT PALÀNCIA, 6
MISLATA 46920 VALÈNCIA
TEL.: 96 313 59 70
FAX: 96 313 47 55
valència@edebe.net
www.edebedigital.com

MEDIA VACA

CARRER SALAMANCA, 49-13ª
VALÈNCIA 46005 VALENCIA
TEL.: 96 395 69 27
FAX: 96 395 69 27
mediavaca@mediavaca.net
www.mediavaca.com

MISÈRIA I COMPANYIA

Llibreters, Editors i Paperaires
CARRER SAN NICOLÁS, 40
ALCOI 03801 ALACANT
TEL.: 96 544 973
buzon@libroantiguo.com
www.libroantiguo.com

NAU LLIBRES

CARRER PERIODISTA BADÍA, 10
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 360 33 36
FAX: 96 332 55 82
nau@naullibres.com
www.naullibres.com

NUMA EDITORIAL

CARRER GENERAL URRUTIA, 10-15
VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 96 329 01 94
FAX: 96 329 01 94
numa@numa.es
www.numa.es

ONADA EDICIONS

PLAZA DE L'AJUNTAMENT, LOCAL 3
BENICARLÓ 12580 CASTELLÓ
TEL.: 96 447 46 41
FAX: 964 46 82 53
onada@onadaedicions.com

PAGINACERO EDICIONES

CARRER ALBERIQUE, 4-8ª
VALÈNCIA 46008 VALÈNCIA
TEL.: 96 385 99 40
FAX: 96 322 85 87
pag.cero@teleline.es

PERIFÈRIC EDICIONS

CARRER SÈQUIA DE MONCADA, 13
CATARROJA 46470 VALÈNCIA
TEL.: 609 426 131
periferic@periferic.es
www.periferic.es

PHD ÀRISTOS EDITOR

URBANITZACIÓ SAN LUIS
AVINGUDA DESA, 155
TORREVIEJA 03184 ALACANT
TEL.: 96 678 49 39
FAX: 96 678 49 39
stl_aristos@telefonica.net

PILES, EDITORIAL DE MÚSICA

CARRER ARCHENA, 33
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 40 27
FAX: 96 370 49 64
info@pilesmusic.com
www.pilesmusic.com

PRODIDACTA ABRIL EDICIONS

CARRER JAUME I, 48
ALAUÀS 46970 VALÈNCIA
TEL.: 96 150 60 52
FAX: 96 150 60 52
prodidacta@wanadoo.es
www.prodidacta.com

PUBLICACIONES DE LA GENERALITAT VALENCIANA

CARRER BAILÍA, 1
VALÈNCIA 46071 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 77 30
FAX: 96 386 60 91
lilig@gva.es
www.pre.gva.es/lilig

SAÓ EDICIONS

CARRER ANGEL DEL ALCAZAR,
14-1ª
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 58 41
FAX: 96 370 57 55
sao@arrakis.es

TABARCA LLIBRES

AVENIDA AUSIÀS MARCH, 184
VALÈNCIA 46026 VALÈNCIA
TEL.: 96 318 60 07
FAX: 96 318 64 32
tabarca@futurnet.es
www.tabarcallibres.com

TÀNDEM EDICIONS

CARRER SAN VICENTE, 93-1ª
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 20 47
FAX: 96 317 22 01

tandem@tandemedicions.net
www.tandemedicions.com

THE MAGIC RIDER

CARRER GERONA, 19
ALACANT 03001 ALICANTE
TEL.: 966 004 956
FAX: 966 004 956
tmr.editores@gmail.com
info@primaci.net

UNED CENTRO ASOCIADO ALZIRA - VALÈNCIA «FRANCISCO TOMÁS Y VALIENTE»

CARRER CASA DE LA MISERICORDIA, 34,
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 313 26 21
FAX: 96 350 27 11
fihs@valencia.uned.es
www.uned.es/ca-alzira-valencia

UNIVERSITAT D'ALACANT.

SERVEI DE PUBLICACIONS /
UNIVERSIDAD DE ALICANTE.
SERVICIO DE PUBLICACIONES
CAMPUS DE SANT VICENT DEL RASPEIG.
APARTAT DE CORREUS, 99
ALACANT 03080 ALACANT
TEL.: 96 590 34 80
FAX: 96 590 94 45
publicaciones@ua.es
http://publicaciones.ua.es

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA.

SERVEI DE PUBLICACIONS
CARRER ARTES GRÀFICAS, 13
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 41 15
FAX: 96 386 40 67
publicacions@uv.es
www.uv.es/publicacions

UNIVERSITAT JAUME I PUBLICACIONES

EDIFICIO RECTORAT
CAMPUS RIU SEC S/N,
CASTELLÓ DE LA PLANA 12071
CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 96 472 88 21
FAX: 96 472 88 32
publicacions@uji.es
www.uji.es/publ

VERSOS Y TRAZOS

PLAÇA DEL TOSSAL, 3
VALÈNCIA 46001 VALENCIA
TEL.: 96 206 11 21
FAX: 96 206 11 21
literaria@versosytrazos.com
www.versosytrazos.com

